

MINISTERUL EDUCAȚIEI, TINERETULUI ȘI
SPORTULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „AL. RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

Iulius POPA

BIOBIBLIOGRAFIE

BĂLȚI, 2005

CZU 016:070(478)(092)Popa I.
P 79

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Iulius Popa : Biobibliogr. / Min. Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, Univ. de Stat „Al. Russo”, Bibl. Șt. ; alcăt. : M. Fotescu, E. Scurtu ; red. resp. E. Harconița. – Bălți, 2005. - 201 p. – (Promotoria a culturii).

ISBN 9975-931-77-4

016:070(478)(092)

Colegiu de redacție

Alcătuitori

**Maria Fotescu
Elena Scurtu**

Traducere în
limba engleză

**Valentina Topalo
Lilia Alexanchin**

Redactor
responsabil

Elena Harconița

Culegere
computerizată

**Maria Fotescu
Elena Scurtu**

Machetare
computerizată

**Maria Fotescu
Iurie Pogrebneac**

ISBN 9975-931-77-4

ÎN LOC DE ARGUMENT

Domeniile de excelare ale lui Iulius Popa

Se știe că unele localități devin cunoscute prin oamenii care-și leagă numele și viața de ele. Putem afirma, cu certitudine, că multă lume a aflat despre orașul Bălți, după 1996 încolo, anume datorită faptului că aici locuiește Iulius Popa, cunoscut eminescolog, cel mai mare colecționar de medalii și monede cu chipul poetului nostru național - Mihai Eminescu, inițiatorul creării unui set de piese medalistice „Eminescu Integral”, care astăzi se regăsește în Muzeul de Istorie a Moldovei, Muzeul de Istorie a României, Casa Memorială de la Ipotești. În posesia acestor valori au intrat ex-președinții Republicii Moldova: Mircea Snegur și Petru Lucinschi, ex-președintele României, Ion Iliescu, ambasadori ai țărilor străine în Moldova, multe instituții și persoane particulare.

Calendarul Național - 2005 menționează: *55 de ani de la nașterea lui IULIUS POPA, ziarist, publicist și bibliofil (30 apr. 1950).*

Fără a avea pretenția de a schița un portret integral al omagiatului, prezenta lucrare biobibliografică (prima din colecția „Promotori ai culturii”) vine să îmbogățească cunoștințele cititorilor despre contemporanul nostru, care la 55 de ani ai săi a reușit să facă atîta, cît alții n-au realizat într-un secol.

„Cînd zicem că elementul care constituie o națiune sînt oamenii, înțelegem negreșit, nu suflarea, ci oameni de aceea care lasă urme neșterse de trecerea lor prin această lume, lasă lucruri de acelea de care se poate glorifica istoria civilizației, oameni care învingători sau învinși au luptat pentru o idee...” (Ion Ghica). Aceste cuvinte rămîn actuale și, cu siguranță, îi pot fi atribuite lui Iu. Popa, la inițiativa și insistența căruia, cu susținerea generoasă a lui N. Chiriliciuc, sponsorul, Maximilian Fetîța, gravorul, Ștefan Florescu, autorul machetelor și Simion Odainic, realizatorul certificatelor necesare, a fost realizat un set de medalii cum nu s-a mai întîmplat în spațiul românesc. „Basarabia Recunoștoare marelui M. Eminescu, care ne-a ajutat să supraviețuim, să ne vorbim ducea limbă românească și să nu ne uităm înaintașii,

adevăratul nostru nume, adevărata noastră istorie", se consemnează în săptămânalul „Literatura și Arta” despre aceste medalii, ce constituie o operă numismatică inedită. Cel care ține în mână una din ele va obține informații și despre mun. Băłți, deoarece pe reversul acestor medalii se conțin imaginile unor edificii istorice, începînd cu secolul XVIII - Catedrala Sfîntul Nicolae, Catedrala Sfîntii Constantin și Elena (la inaugurarea căreia în anul 1935 a fost prezent regele Carol al II-lea și Marele Voievod de Alba-Iulia, Mihai); palatul Eparhial (construit între 1918 și 1940), Liceul „Mihai Eminescu” cu bustul poetului în față.

Grație demersurilor și insistenței lui Iu. Popa, pentru prima dată în fosta URSS, în anul 1989, a fost emisă rubla sovietică, care poartă pe revers chipul poetului nostru național. Apoi au urmat medalii ce ne vorbesc despre itinerariile eminesciene la Cernăuți, Odesa, Viena, Berlin etc.

Colecționarul susține că, ajuns în vîrfurile piramidei, nu mai vrea să-și sporească colecția. Nu-l credem, căci acest morbid de a colecta rarități l-a injectat destul de adînc, exprimîndu-se și prin colecționarea cărților poștale, timbrelor, calendarelor, tablourilor, fotografiilor, statuetelor, orologiilor, diverselor piese etnografice și rarități bibliofile care constituie o bibliotecă de circa 7 000 de titluri.

Cineva a spus, că printre formele de viață care caracterizează omul de știință și de cultură, pe plan superior se plasează *biblioteca personală*. Ce este biblioteca personală a lui Iulius Popa vom lăsa cititorul să afle din capitolul respectiv. Vom sublinia doar că cea mai veche carte coboară în secolul XVI, anul 1592 (o lucrare a lui Aristotel în latină și greacă). Bibliofilul foarte mult ține la cele două volume ale lucrării *mitropolitului Dosoftei al Moldovei, Viața și petrecerea sfinților* (Iași, 1682-1686); *Biblia de la Blaj* din anul 1795, tradusă din limba greacă de Samuil Micu, *Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos*, de la 1858 etc. Articolele de la capitolul *Colecția bibliofilului*, semnate de bibliotecarii universitari, ne invită într-un periplu miraculos al cărții filozofice, religioase, politice, morale, pedagogice, geografice, istorice etc. Biografii, memorii, dicționare, literatură clasică, reviste, tratate de artă și

albe, cataloge muzeistice în limbile română, rusă, franceză, engleză, germană, latină, greacă ș. a. - toate adunate cu grijă, dragoste și competență. Din cărțile personale a făcut donație și Bibliotecii noastre. Consemnăm, printre altele, un volum de muzică bisericească prelucrat și scris pe *notațiune liniară* de Gavriil Musicescu, Gheorghe J. Dima, Grigore J. Gheorghiu, apărută în anul 1887 la Leipzig.

Mulți își vor aminti peste ani de Biblioteca Universității din Bălți poate numai din motivul, că aici s-au întâlnit cu expozițiile lui Iu. Popa. Asistat de bibliotecari, Domnia sa participa personal la aranjarea cărților, fotografiilor, ilustratelor, medaliilor, insinelor, statuetelor și a altor piese de epocă în vitrinile expoziționale. Cu gust și deosebit rafinament alcătuiă titlul, schița, designul expoziției, care te atrăgea cu forța magnetului de îndată ce pășeai pragul Bibliotecii. Cărțile de valoare, frumos editate, elegant ornamentate cu iscusința de meșterii secolelor trecute ori scoase astăzi de sub tipar în condiții grafice excelente, oferite cu generozitate de stăpînul lor pentru a fi expuse miilor de cititori care au trecut prin Bibliotecă în acești trei ani, vin să confirme adevărul - cartea este eternă, ea niciodată nu va deveni caducă și numai cu ea se produce autentică culturalizare a societății. Cu multă durere vorbește Iu. Popa de criza cititului, or după cum spunea acum un secol Tudor Vianu: *Nu citim. Pentru cei ce simt, aceasta e o tragedie. O nație care nu citește rămâne în stare de inferioritate...* Faptul că elevii și studenții nu citesc este o tragedie și pentru Iu. Popa, pedagog de vocație, jurnalist de forță, scriitor care și-a valorificat dragostea față de baștina și consătenii săi, scriind o fundamentală monografie istorică „Butești. Vino și vezi”, pe cale de apariție fiind și al 2-lea volum „Butești. Adu-ți aminte”.

Coborîtor din tragica și istorica familie a Meșterului Manole, povestește Ion Borșevici, grămăticul nostru s-a implicat într-o muncă asiduă la „rezidirea de neam”, căutînd cu înfrigurare, de altfel ca și întreaga lui generație de intelectuali, soluții noi, eficiente, de fortificare a fisurilor apărute în vechiul masiv al românității și înstrăinătății ființei noastre naționale. Multe a realizat contemporanul nostru: a scris cîteva cărți (una din ele găsindu-și locul și în colecția Bibliotecii Congresului din

SUA), a semnat peste 400 de articole, a adunat un tezaur care cu destoinicie se poate înscrie în proiectul național *Memoria Moldovei și Cartea Moldovei*.

Sperăm că această Biobibliografie transmite și mesajul nostru de admirație, afecțiune și respect pentru protagonistul ei.

Elena HARCONIȚA,
Directorul Bibliotecii Științifice

Refined areas of Iulius Popa

It is well-known that some places are popular thanks to the people who attach their names and lives to them. It is the fact that Iulius Popa lives in Bălți made this town known after 1996. Iulius Popa is a famous eminescolog, great collector of medals and coins with the appearance of the outstanding poet, Mihai Eminescu, engraved on them. He is also considered to be the initiator or the creator of one set of rare medals “Integral Eminescu” in the Museum of History (Romania), in the Memorial House (Ipotești). The ex-president of Romania Ion Iliescu, the ambassadors of foreign countries in Moldova, many institutions and private people became the owners of these values.

In the “Calendarul Național 2005” it is mentioned: 55 years since the birth of Iulius Popa, a journalist and bibliophile April 30, 1950).

The present bibliographical work (the first one of the collection “Bălți University Writers”) does not tend to describe Iulius Popa entirely, it enriches the reader’s knowledge about our contemporary, who by the age of 55 had managed to do more things than any man has ever done in a century.

“It is wrong to affirm that people are the constituting element of a nation, not the soul, but the people who leave indelible traces during their lives, they leave works that the History of Civilisation can glorify, the people who being either triumphant or vanquished strived for an idea...” (Ion Ghica). The above statement can be attributed to Iulius Popa. Of his own initiative and insistence a set of medals appeared, fact that has

never happened on the Romanian land before, having the generous support of N. Chirilciuc, the sponsor Maximilian Fetita, the engraver of Stefan Florescu, the author of the models of Simion Odainic, who took care of all the official papers. "Basarabia is grateful to the great M. Eminescu, who helped us to survive, to speak our sweet Romanian language and helped us not to forget our precursors, our true name, our true history", these words are written on each of the medals which constitute the original numismatic work. Holding one of these medals one can find information about our town, Bălți, because on the other side of the coin the images of the following historical buildings, beginning with the 18th century, are represented: St. Nicolai Cathedral, Sts. Constantin and Elena Cathedral (the king Carol II and the prince of Alba-Iulia, Mihai were present at its inauguration in 1935); the Eparhial palace (built between 1918-1940), the Lyceum "Mihai Eminescu" with the bust of the poet in front.

Owing to Iulius Popa's insistence and to the fact that he took the necessary steps, the first Russian rouble was emitted for the first time in the ex-USSR, in 1989. The portrait of our national poet is represented on the verso of this rouble. Later other medals followed, those that speak about Eminescu's itineraries to Vienna, Berlin, Humboldt, Lemberg, Konigsberg, Italy, Cracovia, Odessa. The collector asserts that he reached the top of the pyramid and he does not want to enlarge his collection any more. We do not believe him as this hobby of collecting postcards, stamps, calendars, pictures, photographs, statues, horologes, as well as various ethnographical pieces and rarities, which constitute a library of nearly 7 000 titles, is deep inside him. Somebody has said that the *personal library* constitutes the advanced level among the forms of life that characterise a man of science and culture. The reader is going to find out himself what Iu. Popa's personal library is, by reading the present chapter. The oldest book dates as early as XVII century, 1592, it was written in the Latin alphabet about *Cicero*. The bibliophile values the two volumes of the metropolit's work *Dosoftei al Moldovei, Viața și petrecerea sfinților* (4 vol., Iași, 1682-1686); *Biblia de la Blaj* written in 1795 translated from Greek by Samuil Micu, Noul

Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Hristos, written in 1858 etc.

The articles from The Collection of the Bibliophile, written by the university librarians, invite us to a miraculous travel of the book on philosophy, religion, politics, moral, pedagogy, geography, history. The biographies, memories, dictionaries, classical literature, magazines, treatises on art, albums, museum catalogues in Romanian, Russian, French, English, German, Latin, Greek have been gathered with much care, love and competence. He made donations to our Library, we can mention the volume of church music that was worked and written on linear notation by Gavriil Muzicescu, Gheorghe J. Dima, Grigore J. Gheorghiu that appeared in 1887 at Leipzig.

Many people will remember the State University Library owing to the fact that they have seen Iu. Popa's exhibits. He used to help the librarians in exhibiting books, photographs, picture postcards, medals, badges, statutes and other pieces of the epoch in the showcase. He used to think over the title himself with great refinement, he designed the exposition so that it lured to you as soon as you stepped into the library. His books of value, beautifully published and skillfully decorated by the masters of the last centuries or books that have just been published under excellent graphic conditions have been offered generously to the library in order to be exhibited for millions of students who came to the library the last three years. They confirm the truth that the book is everlasting, it will never become a decaying one and that via it the society can be genuinely cultured. Iulius Popa refers to the crisis of the reading with much regret. Tudor Vianu put in a century ago: "We do not read. This is a tragedy for those who can feel. If a nation does not read it is on the beginner level..." The fact that pupils and students do not read is a big tragedy for Iulius Popa who has vocation for teaching and who is a skilful journalist. He proved his love his nation and countrymen by writing a historical monograph "Butesti. Come and see" and the second volume that is going to appear "Butesti. Remember".

A descendent of the tragic and historical family "Master Manole", tells Ion Borșevici, our quill driver got involved in the hard work of "rebuilding the nation", seeking excitingly, as well

as his whole generation of intellectuals for new efficient solutions of strengthening the appeared fissures in the old heap of Romanity and the alienating our national being.

Our contemporary has achieved a lot, he wrote some books, one of them is in the collection in the Library of Congress in USA, he wrote more than 400 of articles, he gathered a thesaurus which is sure to give him a chance to enlist in the far-reaching projects of the National Library.

We hope that our message of admiration, affection and respect for Julius Popa from Bălți will be transmitted to the readers.

Elena HARCONIȚA
Director of Scientific Library

RIGORI INTELECTUALE ȘI PASIUNI CĂRTURĂREȘTI

Confesiuni

Eram în clasa nouă, când am cumpărat prima carte în viață: „Hamlet” de Shakespeare în traducerea lui Andrei Lupan. Cu un an înainte, întâmplător, privisem filmul cu aceeași denumire. În rol principal evoluase Inokenti Smoktunovski. Îmi plăcuse și cred că de atâtă procurasem cartea.

În toamna lui 1967 și în primăvara lui 1968, fiind deja student în anul întâi la Băiți, mă mai preocupasem cu câteva cărți din vechea librărie a urbei. Erau în limba română (adică în grafie latină editate în România). Pe una o păstrez și acum: „Litanii” de Tudor Arghezi. Întâia dată auzisem de autor tot în 1967, cu prilejul funeraliilor sale. E un volumaș cu coperte mokume ca pernuța. Bănuiesc, anume coperta a devenit stimulentele de a o achiziționa.

Până la vârsta de 27 de ani aveam o etajeră cu cărți, jumătate din ele conțineau literatură metodică și lingvistică. Eram colecționar numismat, dar de cuvântul bibliofil nu auzisem. Văzusem câteva biblioteci particulare cu stelaje bine aranjate, cu cărți selectate după gustul proprietarilor. Admiram această pasiune, într-un fel chiar îi invidiam pe deținătorii bibliotecilor casnice, deși mă obseda ideea că, pentru a aduna cărți, trebuia să ai acces la librăriile marilor orașe. Aveam deci 27 de ani și în viața mea se întâmplă un eveniment dintre cele mai fericite: primisem locuință-cooperativă în noul pe atunci cartier Dacia. Trei odăi. Un perete, mi-am zis, îl voi rezerva pentru o vitrină cu cărți. Am cumpărat 24 de polițe, le-am fixat una peste alta, de la podea până la tavan. Am mutat cărțile de pe etajeră în vitrină și am observat că vitrina era ca și goală: pe unde și unde câte o carte. A trebuit să completez vitrina și, astfel, m-am pomenit bibliofil.

În anii '80, deseori plecam la decada cărții românești de la sfârșit de august în Moscova, Odesa și, mai ales, în Cernăuți. În acele zile găseai cărți bune. La Cernăuți, mă împrietenisem cu vânzătorul librăriei care, dacă nu reușeam să vin la timp, mi le reținea.

Duminică, pe o alea a parcului bălțean, se adunau, la schimb de cărți, bibliofili locali. Vo lume românești nu existau, toate erau în limba rusă. Persista atașamentul pentru romanele polițienești și de aventuri. Nu mă interesau. În schimb în librăria „Prometeu” din Bălți găseai albume de artă excepționale. Ele s-au adeverit valori stabile. Vitrina mea s-a completat și a trebuit să inaugurez alta, pe peretele de vizavi.

Evenimentul cel mai impresionant în pasiunea de bibliofil s-a produs în decembrie 1985. Prin intermediul unui colecționar numismat din Cernăuți, am ajuns la cea mai mare bibliotecă particulară, aparținând intelectualilor ucraineni Afanasie și Olga Șevciukevici. Nici până atunci, nici după, nu am întâlnit nicăieri o bibliotecă mai bogată. Numai anticariat. Stăpânii decedaseră, iar bibliotecă trecuse în posesia fiului lor. Majoritatea cărților erau în limba germană, mai puține – în franceză și în română, și mai puține – în limba rusă. Prețurile fiind foarte mici, așa că am procurat integral compartimentele cărților franțuzești și românești. Plecam noaptea cu trenul la Cernăuți, dimineața ajungeam acolo și toată ziua de sâmbătă o pierdeam selectând cărți din Biblioteca Șevciukevici. Mă întorceam la Bălți, de unul singur, cu șase-șapte plase arhipline de anticariat. Vreun an și jumătate a durat această navetă norocoasă. Stăpânul mă ruga să iau și cărțile în limba germană. Am refuzat, pentru că nu cunoșteam limba. Astăzi regret că am respins oferta, deși germana n-am mai însușit-o pe parcurs. Poate că unor urmași le-ar fi fost de folos. Șansele nevalorificate nu mai revin.

Odată cu Universitatea de Stat, am senzația că am absolvit încă două facultăți: cea de colecționar numismat, culminând cu specializarea în medalistica eminesciană, și cea de bibliofil. Trăiesc concomitent în două lumi paralele: una e cea reală și alta – în paginile cărților vechi și pe imaginile artistice ale medaliilor. Diferența între aceste lumi e năucitoare: prima m-a dezamăgit definitiv, a doua îmi sugerează că în „altă parte” va fi mai bine. Nu știu care o fi adevărul curat, eu, cel puțin, încerc să mă înghesui printre cuvintele mute ale cărților, savurând o meditație cu mesaje tainice și fără de răgaz.

Iulius POPA

Confessions

I was in the ninth form, when I bought the first book in my life: “Hamlet” by Shakespeare translated by Andrei Lupan. A year before, accidentally, I watched the film with the same title. The leading part was played by Inokenti Smoktunovski. I liked it and that is why I bought the book.

In the autumn of 1967 and the spring of 1968, being already a first year student in Bălți, I bought some books from the old book shop in Bălți. They were in Romanian (that is in the Latin alphabet published in Romania). I still keep one of them: “Litanies” by Tudor Arghezi. It was also in 1967 that I first heard about this author on the occasion of his funerals. It is a volume with a gentle cover like a cushion. I suppose that it was the cover that made me purchase that book.

By the age of 27 I had already had a bookstand full of books, half of them consisting of books on Methodology and Linguistics. I was a numismatist but I had not heard of the word “bibliophile”. I had seen some private libraries with well-arranged shelves, with books selected to the owner’s taste. I admired that passion, envying in a way the home library holders, although I was obsessed by the idea that in order to gather books I had to have access to the bookshops of big cities. So, I was 27 when one of the happiest events of my life happened: I got a flat in a district, which was new at that time – Dacia. There were three rooms in it. I told myself I would keep one wall for a showcase with books. I bought 24 shelves, I fixed them one above the other, from the floor to the ceiling. I moved the books from the bookstand on to the showcase and I noticed that the showcase was almost empty: there was one book here and there. I had to fill the showcase and thus I became a bibliophile.

In the 80s I used to go to the decades of the Romanian book at the end of August in Moscow, Odessa and especially in Cernăuți. One could find good books those days. In Cernăuți, I got acquainted with the shop assistant of a bookshop who held back books for me if I did not manage to arrive on time.

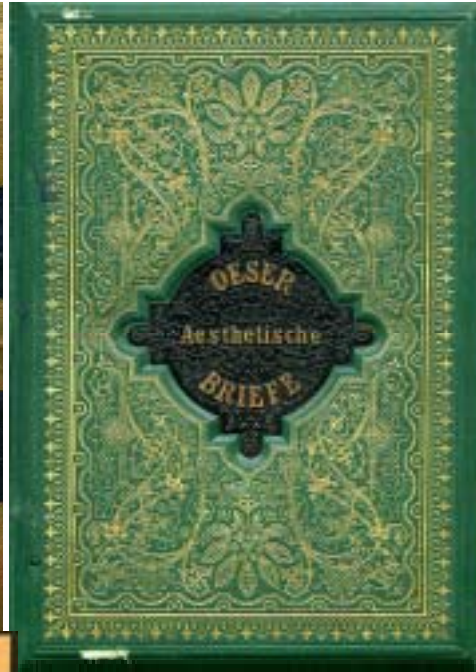
On Sunday, the local bibliophiles gathered on an alley of the Bălți park to exchange books. There were no Romanian volumes, all of them were in Russian. Detectives and adventures were in fashion. They did not interest me. But it was possible to find exceptional albums on art in the bookshop “Prometeu” in Bălți. They proved real values. My showcase was already full and I had to make another one on the opposite wall.

The most impressive event in my passion of a bibliophile happened in December 1985, when via one numismatist from Cernăuți, I managed to reach to the biggest private library, which belonged to Afanasie and Olga Shevciukevici, Ukrainian intellectuals. Neither before nor after had I seen such a rich library. There were only antique books. The owners had died and the library passed into their son’s hands. Most of the books were in German, fewer in French and Romanian, and even fewer in Russian. The prices were very low, so I bought all the French and Romanian books. I used to go to Cernăuți by train at night. I got there in the morning and spent the whole Saturday selecting books from Shevciukevici Library. I would come back to Bălți carrying six- seven bags full with antiques all by myself. This lucky commutation lasted for a year and a half. The owner asked me to take the German books as well. I refused as I did not know the language. Today I regret to have refused the offer, though I have never had the opportunity to study German. They might have helped some successors. Such chances never happen twice.

I have the feeling that I have graduated from two more Faculties besides the one of the State University: that of numismatism, specializing in Eminiscian numismatics (medals), and that of bibliophiles.

I live in two parallel worlds at the same time: one is real and the other – on the pages of old books and on the artistic images of medals. The difference between these two worlds is amazing: the first one has disappointed me, the second one suggests that it should be better “elsewhere”. I do not know the real truth, I, at least, try to throng among the mute words of the books, soliciting a quiet meditation.

Iulius POPA

Persen der Gnade.

Vollständiges Gebetbuch
für
katholische Christen.

Von
Franz Prosdwyßer,
Vesther des Ehrenkreuzes pro Ecclesia et
Pontifice, Pfarver in Niederhof.

Mit Approbation des hochwürdigsten
bischöflichen Consistoriums Föniggrätz
vom 1. Jani 1806, N. 4267.

•••••

Winterberg, Wien und New-York.
katholische Verlagsanstalt
J. Steindrener,
I. u. I. Hof-Buchdrucker.

231

Pag. 3

**BIBLIOTHEQUE
RAISONNÉE
DES OUVRAGES DES SAVANS
DE L'EUROPE.**

Pour les Mois de Janvier, Février
& Mars, 1744.

ARTICLE I.

RECHERCHES PHILOSOPHIQUES, sur
la nécessité de s'assurer par soi-même de la
Vérité; sur la Certitude de nos Connoissances,
& sur la nature des Etres. Par un Membre
de la Société Royale de Londres. Grand 8.
Pag. 514, sans compter l'Épître dédicatoire,
la Préface, & deux Tables, l'une des Titres,
& l'autre des Définitions de quelques Termes.
A Rotterdam & à la Haye, chez Alex. Jobu-
son, 1743.

L'Auteur de cet Ouvrage (a) a commencé
à se faire connoître par un *Chef-d'œuvre*

(a) Mr. de St. Hyacinthe.
Tom. XXXII. Part. I. A 2

I I K A P
Ab. MER... 2000...

Împătimitul de anticariat și rarism

Iulius Popa e o fire pasională, sensibilă, receptivă, onestă și dinamică. Principial, în relațiile omenești e constructiv și descurcăreț.

Încă de pe băncile școlii a fost educat și format într-un cadru social cu preponderență conservativ și duplicitar, mai fiind și supus unor influențe cu umări contradictorii în plan educațional. Însă *ființa-i* națională a fost cu grijă cultivată în tradițiile *românității* de către o familie de dascăli basarabeni, care erau îndrăgostit de carte și respect de strămoși și glie.

Urmările unei atare educații au început să se manifeste plener încă în anii studenției. Aceste împrejurări nu puteau să nu lase o urmă benefică în procesul înfiripării și cristalizării acestei personalități caracterizate printr-o pronunțată îmbinare amalgamică de trăsături morale și virtuți definitorii, determinându-i *individualitatea*. În acest context am putea vorbi și de o atmosferă în care viitorul dascăl a fost instruit. Astfel, după patru ani de “pedagogizare și psihologizare” în condițiile oficiale ale formării “omului nou” (Homo Sovieticus), a fost nevoit să-și continue cura gravei maladii apărute în urma ravagiilor produse de tentaculele deznaționalizatoare și mutante ale “socialismului dezvoltat”.

Tînărul dascăl, fiind dotat și cu un vădit spirit meditativ și iscoditor, s-a angajat cu însuflețire în anevoiosul proces al *revenirii* societății noastre la firesc. Domnia sa evadează cu succes din chingile actualului mental psihologic colectiv basarabean. Avînd simțul istoriei și posedînd harul măiestriei *scrisului publicistic*, Iulius Popa se impune în fața publicului tot mai convingător ca expert în arta analitică a factologiei fabulei și verbului românesc.

Coborîtor din tragica și istorica familie a *Meșterului Manole*, grămăticul nostru s-a implicat într-o muncă asiduă la “rezidirea de neam”, căutînd cu înfrigurare, de altfel ca și întreaga lui generație de intelectuali, soluții noi, eficiente, de fortificare a fisurilor apărute în vechiul masiv al *românității* și înstrăinătății *ființei*

noastre naționale. Încă o ocupație a fostului nostru student: Domnia sa e un îndrăgostit pînă la uitare de sine în ale *colectării* obiectelor de artă. E omul înzestrat cu un autentic gust estetic (în speță de sorginte rustică) totalmente devotat, chiar hipnotizat de alese mostre ce țin de *anticariat, de rarissim*. Toate aceste porniri și realizări pot fi conștientizate de oricine afit prin lectura articolelor ce-și fac sistematic apariția în săptămînalul LA, cît și prin posibilitatea de a-și amplifica convingerile, fiind musafir în frumoasa, intelectuala și armonioasa lui familie. Anume în anturajul casnic, în acest muzeu în miniatură, ctitorit cu mare grijă de *bibliotecarul* nostru liniștit, poți savura hobbyul acestui om *fascinat de frumos și valoare*. Prietenul nostru e o personalitate ce se evidențiază tot mai expresiv ca una de marcă, găsindu-se în continuă și activă afirmare. Într-un cuvînt, dragul de Iulius e un om de *omenie, de caracter, original și durabil* în toate.

În rest, în viața cotidiană, e omul independent, care știe ce vrea și în care numai un ochi bine antrenat poate desluși veritabilul diplomat cu șagahnicele semne de șiretenie, omul ce nu e dispus de a secunda pe cineva, chiar dacă acesta e cineva.

Să auzim de bine și numai de bine

Ion BORȘEVICI

*Rectoral Institutului Pedagogic
de Stat „Alec Russo” din Bălți
(1967-1975)*

The great antiquarian and lover of rarities

Iulius Popa is of a passionate, sensitive, receptive, honest and dynamic nature. A man of principle, he is constructive and resourceful in human relationships.

He was educated and formed into a social person particularly conservative and duplicitous as far back as in school, being amenable to some influences with contradictory results in the educational plan. But his national being was carefully cultivated in the traditions of romanities by a family of Basarabian teachers, who made him fall in love with the book and respect his forefathers and native land.

The results of such bringing up manifested already during his student years. These circumstances could not fail to leave a beneficial result in the development of this personality characterized by an amalgamating combination of moral traits and certain virtues determining his individuality. In this sense, we can talk about an atmosphere in which the future teacher was educated. Thus, after five years of drilling in Pedagogics and Psychology under the official conditions of the new man (Homo Sovieticus) formation, he had to continue the treatment of a serious disease which appeared as a result of the devastation produced by the unnationalizing and mutant tentacles of the “developed socialism”.

Possessing an obvious meditative and prying spirit, the young teacher engaged himself impetuously in the difficult process of “bringing” our society to the natural. His Majesty successfully escapes from the girth of the present Basarabian collective psychological mentality.

Having the sense of history and possessing the craftsmanship gift of the publicist writing, Iulius Popa becomes an expert in the analytical Art of the fable and of the Romanian verb.

A descendent of the tragic and historical family “Master Manole” our quill driver got involved in the hard work of “rebuilding the nation”, seeking excitingly, as well as his whole generation of intellectuals for new efficient solutions of

strengthening the appeared fissures in the old heap of Romanity and the alienating our national being. Our fellow student has another hobby. His Majesty is fond of collecting art objects. He is a man endowed with genuine aesthetic taste entirely devoted to, even hypnotized by rare antiquarian samples. All these beginnings and achievements may be realized by anyone both by reading articles which appear systematically in “Literatura și Arta”, and by the possibility of amplifying the persuasion, being a guest in his beautiful, intellectual and harmonious family. It is in the home atmosphere, in this museum in miniature, founded with great care by our quiet librarian, that one can enjoy the hobby of this man fascinated by beauty and value. Our friend is a personality who is distinguished much more expressively by being in continuous and active affirmation. In a word, Iulius Popa is a man of humanity, of character, original and durable in everything.

In his everyday life, he is an independent man, who has always known what he wants and in whom only a well-trained eye can perceive the real diplomat with playful signs of slyness, the man who is willing to support anybody, even if this is a anybody.

Ion BORȘEVICI
Recto rof State Pedagogic Institute „Alec u Russo”,
Balti (1967-1975)

Un discipol sui generis

Cu toate că unii din cei ce mi-au fost învățăcei s-au realizat ori și-au găsit ulterior vocația în planul mai larg al scrisului în general, al publicisticii și al culturii, eu îi socot tot discipoli ai mei.

Unul dintre aceștia din urmă este și Iulius Popa, corespondentul permanent din Bălți al săptămânalului "Literatura și arta", cu care mă mândresc, după cum mă mândresc și cu un Grigore Chipper sau un Constantin Tănase, pe care îi pun alături de acei elevi ai mei (mai numeroși) ce au continuat și continuă preocupările mele științifice, activînd pe tărîm lingvistic propriuzis.

Născut într-o familie de învățători sătești, Iulius Popa n-a fost un doctorand ordinar, ci s-a manifestat din capul locului ca un ucenic independent cu viziuni proprii, ca unul ce vroia ceva mai mult decît simpla specializare îngustă într-o ramură anumită a științei despre limbă. El citea din proprie inițiativă mult mai mult decît îi propuneam eu în calitate de mentor - ulterior s-a dovedit a fi, de fapt, un mare iubitor de carte, un om al cărții în general, ba chiar un colecționar pasionat de carte veche (dar și nouă), de carte de valoare, adunîndu-și prin eforturi susținute o bibliotecă unică în felul său nu numai în orașul Bălți, ci și în țară, probabil. A colindat ani de-a rîndul republica, achiziționînd zeci și sute de ediții rare de la învățători și profesori veterani, de la preoți și de la alți intelectuali de pe vremuri (foarte multe cărți de la intelectuali din Cernăuți, unde aflase că s-au păstrat bogate biblioteci personale). A devenit astfel posesor al unui fond de carte (românească, în primul rînd), pentru care l-ar invidia mulți reputați oameni de știință din domeniu (am avut fericita ocazie să văd și să răsfoiesc multe piese din acest tezaur). Pe această bază s-a autocultivat, și-a dezvoltat simțul atît de necesar pentru un om de cultură al întregului spațiu cultural românesc, simț pe care îl au doar puțini în condițiile republicii noastre.

Iulius Popa are o bună pregătire în lingvistică: în cea franceză (ca absolvent al secției respective de la Facultatea de Limbi Străine a Universității din Bălți) și cea română (ca autodidact ce a

parcurs o sumedenie de studii ale lingviștilor români, multe dintre care absolvenții de la Litere nici nu le-au ținut în mână).

După absolvirea universității el a predat o perioadă de timp limba franceză în școala medie, apoi s-a înscris la aspirantura (acum doctorantură) Academiei de Științe a Republicii Moldova, pe care însă n-a dus-o la capăt. Între timp a făcut armata, de unde îmi scria epistole neobișnuite ca factură și ca esență, în care își expunea tendințele și doleanțele, ce le depășeau vâdit pe cele ale tinerilor de vârsta lui. L-am cunoscut și pe tatăl său, regretatul Pompei Popa, căruia îi datorește dragostea de arte.

Un timp Iulius a fost redactor și editor al unui ziar departamental de la o întreprindere bălțeană, iar apoi începe să publice materiale de cultură (cu preponderență în „Literatura și arta”). Ulterior a fost angajat de redacție în calitate de corespondent al săptămânalului.

Încă în peregrinările sale prin republică în căutare de cărți și obiecte de artă a fost atras de numismatică, în care s-a inițiat fundamental, ceea ce i-a creat un nou obiect de preocupare – medaliile comemorative. De mai mulți ani Iulius Popa este inițiatorul și realizatorul (pe bază de sponsorizare și donații) a câteva seturi de asemenea medalii, consacrate inițial poetului nostru-nepereche Mihai Eminescu (printre care setul “Eminescu integral”, medalia “Constelația Eminescu” ș.a.), dar și altor momente de importanță majoră din cultura românească a Basarabiei. Medaliile comemorative, puse în circulație de Iulius Popa cu ajutorul unor mecenai (al căror nume este gravat pe una din fețele medaliilor și în felul acesta immortalizat), au un tiraj suficient de a fi cunoscute în multe localități din țară și din străinătate și odată cu acestea a devenit larg cunoscut și compatriotul nostru.

Silviu BEREJAN,
academician

A disciple sui generis

Though some of those who used to be my pupils have shown their worth or found their vocation subsequently in the larger plan of the general writing of journalism and culture, I still consider them to be my disciples, too.

One of these disciples is Iulius Popa, a permanent correspondent from Balti of the weekly paper "Literatura și Arta", whom I am proud of as well as Grigore Chiper and Constantin Tanase whom I place next to those pupils of mine (more numerous) who have continued my scientific studies, activating in the so-called linguistic sphere.

Born in a family of rural teachers, Iulius Popa was not an ordinary candidate for a doctor's degree. He turned out to be an independent novice with personal views, like one who wanted more than just a simple narrow specialization in a certain branch of the language science. He read of his own accord much more than I proposed him as a mentor. He proved to be a great book lover, a man of the book in general, moreover, a passionate faddist of the old book (as well as the new one), of a book of value, who gathered with supported efforts a library, unique in its sense not only in Balti, but probably in the whole country. He had wandered through the country, purchasing dozens and hundreds of rare editions from experienced teachers and professors, from priests and from other old intellectuals (he bought very many books from intellectuals in Cernăuți, where he had found out about the existence of rich personal libraries). Thus, he became the owner of a book fund (firstly Romanian). Many scientists from the field, having a good reputation, could envy him of such a book fund (I had the happy occasion to see it and to look through many pieces of his thesaurus). On this basis he self cultivated and developed in himself the sense so necessary for a man of culture of the entire cultural Romanian space, the sense which very few possess under the conditions of our Republic.

Iulius Popa has a good grounding in linguistics: in the French one (as a graduate of the Faculty of Foreign Languages of Balti University) and in the Romanian one (as a self-educated person who has covered a great number of studies of Romanian linguists,

many of which the graduates of Letters did not even have the chance to hold in their hands).

After graduating from the University, he taught French in school for some time, then he enlisted in post-graduate courses of the Academy of Sciences of the Republic of Moldova, which he did not complete. Meanwhile he served in the army, from where he wrote me epistles unusual in style and essence, in which he expressed his tendencies and wishes that obviously surpassed those of his peers.

I knew his father, the late Pompei Popa whom he owes his love for books.

Iulius was the editor and publisher of a departmental paper of an enterprise in Bălți, and later he began publishing cultural stuff (mainly in “Literatura și Arta”). He was employed subsequently by the editorial staff as a Baltic correspondent of the weekly paper.

Ever since his travelling around the country in search of books and art objects he got fond of numismatics which he made his new hobby – commemorative medals. Iulius Popa was the initiator and the founder (on the basis of sponsorship and donations) of some sets of such medals, devoted initially to our incomparable poet Mihai Eminescu (among which is the set “Integral Eminescu”, the medal “The Constellation Eminescu” and others) and of other moments of major importance for the Romanian culture of Basarabia.

The commemorative medals, put in circulation by Iulius Popa with the help of some patronages (whose names are engraved on one of the sides of the medals and thus immortalized), have a considerable circulation and have become known throughout the country and abroad and thus our fellow countryman has become widely-known too.

Academician
Silviu BEREJAN

Despre vocația de jurnalist și nu numai a lui Iulius Popa

Încumetându-mă să scriu câteva rânduri despre Iulius Popa, am mizat, desigur, pe relațiile noastre de peste cincizeci de ani (am pornit, firește, de la adevărul că în relațiile umane foarte mult contează și sau poate, mai ales, pruncia).

Dar... să vezi și să nu crezi. Se dovedește că e cu mult mai ușor a scrie despre un om pe care îl cunoști de câțiva ani sau te-ai întreținut cu el în câteva clipe, decât despre un om pe care îl cunoști de o bună habă de timp. Vorba e că, în cazul lui Iu. Popa, trebuie să te abstractizezi nu atât de la evenimente, detalii, gesturi etc., cât de la caracterul lor momentan: or instantaneitatea conduce, de cele mai multe ori, la o apreciere pripită a unei personalități. L-aș compara pe Iu. Popa cu o formație de clasă ce se constituie din instrumentiști virtuosi și din voci autentice. Și dacă în cazul unei atare formații pot fi schimbați, la necesitate, unii instrumentiști sau unele voci, atunci în cazul lui Iu. Popa o atare substituie este exclusă, deoarece aptitudinile instrumentiste și modulațiile vocii sale jurnalistice nu sînt posibile de substituie: expunerea metronomă, atribuirea unor lucruri minore o importanță „mondială”, perseverarea asupra circumstanțelor temporale, spațiale, istorice etc. de desfășurare a acțiunii sau a evenimentului, evaluarea „la cântar de farmacie” a valorii interlocutorului, invocarea detaliilor, uneori picante, ce se referă la mersul, ținuta, privirea convorbitorului, selectarea chibzuită a argumentelor din perspectiva unei eventuale „contralovitură” din partea celui vizat, lăsînd să se înțeleagă, totodată, că mai există în rezervă careva argumente etc. sînt o dovadă în acest sens. Într-un cuvînt, Iulius Popa:

a) e un jurnalist al fermității, adică un jurnalist care descrie lucrurile tranșant și fără menajamente. Altfel zis, jurnalistul Iu. Popa nu se îmbată cu apă rece: el nu poate fi nici măgulit, nici dus de nas, nici indus în eroare, nici corupt etc. Pentru confirmare: „Trăsătura fundamentală a consătenilor mei e mîndria <...>. O mîndrie îndreptățită. Însă e tot atât de adevărat

că lumea școlită a Buteștiului n-a făcut absolut nimic pentru înveșnicirea strămoșilor direcți” (p. 142)*;

b) e un jurnalist al unei filozofării sănătoase, adică un jurnalist care nu se sinchisește să lanseze idei hazardante sau să facă pronosticuri, fie și sumbre. Pentru confirmare: „Sunt sigur: odată și odată Buteștiul va dispărea. Neamul românesc, alături de toate celelalte, va înceta să mai existe, planeta Pământ, după o posibilă catastrofă, va rămâne pustie, soarele se va stinge, galaxia va căpăta alte forme, căci Universul e în permanentă transformare. Rațiunea însă va rezista ca unic component viu al veșniciei, aflată cu aceasta într-o interminabilă luptă pentru supraviețuire. Datoria noastră e să-i moștenim memoria” (p. 143);

c) e un jurnalist al surprizelor, adică un jurnalist care pledează sincer pentru reconsiderarea valorilor umane, ridicându-l, în felul acesta, în slava cenui pe cineva care, „în afară de vecini și consăteni, nimeni nu-l cunoaște” (p. 217) sau care e „obiectul curiozității generale, îndeosebi a copiilor, datorită vocii sale răgușite și extrem de scandalase” (p. 198), sau de care „aduții se fereau de el, pe când copiii poznațici se delectau ironizându-l” sau, dimpotrivă, „pișcându-l” pe cineva care, în viziunea cititorului, nu merită acest lucru (din motive lesne des înțeles, renunțăm conștient la nominalizare). Ceea ce am dori să remarcăm în mod special e faptul că și într-un caz, și în celălalt Iu. Popa are suficient curaj de a-și asuma consecințele afirmațiilor lansate;

d) e un jurnalist al naivității, adică un jurnalist căruia i se pare că, pentru a obține, a soluționa, a realiza etc. ceva, e suficient doar fie a pune problema în discuție, fie a apela la bunul-simț, fie a miza pe cumsecădenie etc.: se creează impresia că Iu. Popa nu știe că nu morcaii când vor câștiga (pentru confirmare, a se vedea calvarurile prin care a trecut Iu. Popa privitor la edificarea cavoului de la Butești);

e) e un om al unicității, adică un om care se conduce hotărât de principiul „ori primul, ori defel”: aventurându-se într-o „afacere”, Iu. Popa e preocupat din start de finalul acestei

* Aici și mai departe, referințele se fac la cartea: Iulius Popa, *Butești. Vino și vezi*, Chișinău, Editura Litera, 2004.

aventuri, final ce ar trebui să depășească alte finaluri similare. Pentru confirmare: în casa familiei lui Iu. Popa se află „aurul celei mai mari, în spațiul românesc și în lume, colecții de medalii cu chipul lui Eminescu” (p. 120); în Butești, Iu. Popa a construit un cavou de familie care, la sigur, nu are asemănare în Basarabia; volumul despre Butești și buteșteni al lui Iu. Popa, am ferma convingere, nu va fi depășit în timpul apropiat nici sub aspect cantitativ, nici calitativ de alte volume similare;

f) e un jurnalist al tendențiozității, adică un jurnalist care are slăbiciunea de a-și lauda ... baștina și consătenii (pentru confirmare, a se vedea volumul citat la subso). Păcat doar că prea puțini jurnaliști sînt dintre acei care au acest viciu;

g) e un jurnalist al sincerității, adică un jurnalist care vorbește necomplexat și fără ifose despre orice și despre oricine, adoptînd o atitudine critică, în primul rînd, față de sine. Astfel, Iulius Popa poate aduce la cunoștință că „pregătirea mea pentru examenul de specialitate lasă de dorit”, că „sunt un nechemat în lingvistică”, că „am șchiopătat” la examenul de filozofie etc.

În concluzie: deși e un jurnalist cu „o biografie identică cu a fiecărui basarabean” (p. 134), totuși am certitudinea că în jurnalistul Iu. Popa sălășluiește ceva ce depășește evident frontierele jurnalistice. Constat cu satisfacție acest detaliu și în speranța că acest „ceva” îl va însoți obsedant și îndelung și după vârsta de cincizeci și cinci de ani împliniți.

La mulți ani, dragă Iulius!

Gheorghe POPA,

prof. univ. dr.,

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Să-ți fie vizitată Biblioteca cât mai des și de cât mai mulți..

Veritabila Universitate a unui om e colecția de carte pe care o posedă (treapta inferioară) ori Biblioteca sa (treapta superioară).

Iulius Popa nu e un simplu colecționar de cărți. El își edifică biblioteca... Fundamentul ei e deja solid și pare, va fi în stare să țină pereți de anvergură. Urmașii, care sînt siguri, vor cerceta și contextul social al timpurilor edificării Universității buteșteanului, se vor ciocni și de termenii „transparență”, „restructurare”... Retrospectiva și esența lor nu vor fi ușor dispuiate pînă la cele mai subtile conotații, fără ca să nu se recurgă și la sursele din Biblioteca sus pomenită.

Ce poate un om să ureze altui om, coleg și prieten, cînd acesta își durează cu chibzuință și răbdare Universitatea – Biblioteca?:
să-ți fie vizitată Biblioteca cât mai des și de cât mai mulți.. O bibliotecă fără cititori e o fîntînă fără ciutură. O Bibliotecă onorează numai atunci cînd ne învață a fi mai buni, mai blînzi, mai necesari durerii altuia... O bibliotecă nu-i poate servi stăpînului numai de oîște, ea este concomitent și car, și oîște și coș...

Ion MANOLI,

prof. univ., dr.hab.

Universitatea de Stat „Alecru Russo” din Bălți

May as many people as possible visit your Library as often as possible...

The genuine University of a man is the collection of books he possesses (the beginner level) or his Library (the advanced level).

Iulius Popa is not a simple faddist of books. He builds up his library. Its basis is already solid and , seems to be able to keep far-reaching walls. The descendants who I am sure, will investigate the social context of the times of developing the Buteshtean's University, will have to deal with the terms “transparence”, “restoration”... Their retrospection and essence

will not be easily stripped (revealed) to the subtlest connotations, without referring to the sources of the above-mentioned Library.

What can a man wish another man, colleague and friend, when the latter builds up his University – Library with consideration and patience:

May as many people as possible visit your Library as often as possible... A Library without readers is like a well without a bucket. A Library honors only when it teaches us to be kinder, milder, more sympathetic... A Library cannot serve its master only as a shaft; it is simultaneously a cart, a shaft and a basket..

Ion MANOLI

*University Professor, Doctor Habilitate,
State University „Alecu Russo”.*

INTERVIURI CUIULIUS POPA „Mușc”, pentru că mă doare...”

Împreună cu Valen-
tin Jitaru în sediul
redacției „Pedagogul”.
7 ianuarie 1971.

- *Ne cunoaștem de 38 de ani. Cifă enormă pentru un veac de om. Eram un tânăr profesor de franceză, tu - un boboc în anul I la Limbi Străine. Ai vreun eveniment fixat în memorie din acea perioadă?*

- În septembrie 1967 s-a inaugurat o placă pentru comemorarea lui Boris Glavan la intrarea din stradă a blocului de matematici. Cu schimbarea regimului, a dispărut și placa. Se organizase un miting. Erai, probabil, printre organizatorii lui. Numi amintesc prin care împrejurări am nimerit în lista vorbitorilor. În toila festivității ți-am șoptit la ureche, că m-am răzgândit, nu vroiam să vorbesc. Tu, surprins te-ai schimbat la față, dar n-ai sărit de pe fix. Mi-ai spus doar că nu e frumos cum procedez, iar lista o ține rectorul în mână, așa că trebuie să mă concentrez asupra mesajului. De atunci și pînă la absolvire, dintre studenții

facultății, aproape numai eu cuvântam la fel de fel de mitinguri și adunări solemne. Astfel, ai devenit un fel de naș al meu în practica efemeră a artei oratorice.

- *Și un al doilea naș în activitatea jurnalistică?*

- Sigur. Botezul numărul doi, peste ani, s-a transformat în pâinea mea de toate zilele pînă la moarte.

- *N-am uitat primele tale articolașe publicate în „Pedagogul” de atunci. Depistasem în textele începătoare un stil aparte.*

- Exagerezi. Erau niște informații banale despre cotidianul studentesc. Abia în anul patru am simțit o atracție față de materialele de analiză.

- *Ei lasă, nu mai fi chiar așa de drastic cu tine însuși. O dată - ca student, altă dată - ca profesor ai cîștigat premiul întâi în cadrul institutului pentru cea mai bună publicație a anului.*

- *Despre tine deseori se vorbește utilizîndu-se calitative superlative: ai fost cel mai bun student al facultății, ești cel mai mare colecționar de medalii eminesciene, printre cei mai redevabili bibliofili ai republicii, un foarte bun jurnalist. Și ca profesor excelai în scene de analiză psihologică în textele literaturii franceze, iar studenții te adorau. Ai fost doctorand, dar teza nu ți-ai susținut-o: de ce?*

- Pentru că n-am scris-o, deși aveam o teză cu titlu frumos: neologismele cu sufixul "bil". Nu sînt făcut pentru lingvistică, ci pentru istoria civilizațiilor, poate și a artelor, pășind prin brazda săpăturilor arheologice, toate în ansamblu "presărate" cu psihologie, "înveșmîntată" cu sentiment adînc. În situația mea s-a produs varianta tradițională: nu studiezi unde îți place, ci unde se poate. Exact ca la tinerii zăpăciți, care nu se căsătoresc din dragoste, sperînd că aceasta va veni mai tîrziu. Iar ea nu vine niciodată. Și atunci rămîi cu o diplomă în buzunar și cu un manual subsuoară, care îți asigură un salariu modest, într-o activitate de muncă plictisitoare pînă la pensie.

- *Nu cred că ești dintre aceștia!*

- Nu sînt. Pedagogia îmi place și recunosc: mă simt excelent în fața auditoriului studentesc. Adesea mă văd obligat să „staționez” în pielea fetei naive care își sfătuie prietenul „Chiar dacă nu mă iubești, spune-mi că îți plac, căci eu mă simt mai bine”.

- *Adică?*

- Într-o anumită măsură, evoc momente enigmatice sau întâmplări hazlii din viața protagonistului dat.

- *Și e rău?*

- Nu e rău, dar nu e nici bine. Auditoriul studentesc nu are capacitatea (sau poate că nici nu a avut-o) să pătrundă în gânduri profunde. La teorie adoarme. Profesorul riscă să-și piardă din popularitate, de aceea recurge frecvent la improvizații vesele, detașate de la teme, într-o „trezire”, să rămână pe linia de plutire și să-l „iubească”, căci „ne iubim”, el nu reușește să explice până la capăt. În consecință, auditoriul îl iubește, dar nu cum și-ar dori el.

- *Fiindcă vibrezi pe o strună atât de sensibilă, aș fi curios să aflu impresia ta despre sistemul nostru de învățământ.*

- Critică. Proviu dintr-o familie, că și așa zice, dintr-o dinastie, unde 80 la sută din membrii ei sînt pedagogi. Am motive foarte serioase de a crede în ceea ce spun. În școala națională, de cînd există ea, intelectul, în sensul lui din dicționar, niciodată n-a stat în capul mesei.

Generației mele s-a creat falsă impresie că pedagogii de ieri erau altfel, adică mai buni ca cei de azi. Încearcă să-l descifrezi pe „mai bunul”. Vei conchide că dîșii au fost mai harnici și mai disciplinați. Controale peste controale. Lecții deschise, în cadrul zonal și raional. Cînd activam aici, țîn minte excursiile, vizitarea teatrului și vizionarea filmelor, raidurile prin cămine. Toate au dispărut, iar în locul lor s-a instalat „nimic”. Profesorul era strunit, dar el n-a devenit inteligent. Indiferența de carte o avem în geni. Intră în toate „gospodăriile” pedagogice, de la Ocnița până la Cahul, și să-mi spui și mie cîte etajere cu cărți vei găsi în ele. Mai departe de textul plictisitor al manualului, profesorul „național” s-a temut să frunzărească alte cărți.

Astăzi, în dimensiuni planetare, scade interesul față de carte. La noi el nici nu a existat în măsura, ca să cucerească profesorimea. De celelalte categorii sociale, nici nu vorbesc. Adineauri te-am trimis cam departe: de la Ocnița până la Cahul. Te poftesc mai aproape: numără cîte Dicționare explicative au studenții la filologie și să-mi spui și mie.

Scade calitatea instruirii, mai ales, la secțiile cu frecvență redusă. Cumpărarea examenelor devine epidemică.

- *Oprește-te, te rog, căci mă doare ce spui.*

- Ei vezi, ți-e rău. Eram pe cale să te invit în a treia călătorie republicană, pe la toate universitățile, să afli din gura bibliotecarilor cifra procentului cu profesori iubitori de carte. Te doare, pentru că, în procesul de educație, întotdeauna am sărit peste adevărurile amare. În cel mai bun caz, ne-am mulțumit să le tatonăm ori să le privim superficial, de la distanță. „Meritul” cel îngrozitor al sistemului nostru de instruire, de după perioada interbelică și pînă azi, e că avem un electorat care votează în modul cel mai rușinos din Europa. Întîlnindu-l pe stradă, în piețe, în autobuze, pe unde vrei, refuz să cred că el, în genere, a trecut prin școală. A mai vorbi aici de patriotism, dragoste de neam și de limbă este absolut de prisos.

- *Înțeleg și eu acum de ce ești incomod pentru multă lume: spui adevăruri amare, „mușcînd”.*

- „Mușc”, pentru că mă doare ca și pe tine. Cu binișorul, la noi nimic nu iese. „Mușcătura” mea e un răspuns la indiferența din jur.

- *Ce mai ai de gînd să faci?*

- Să editez cărți. Recent mi-a apărut volumul „Medalii EMINESCU în Moldova și în alte țări”. Va mai apare, anul acesta, publicistica mea în volum și cartea a doua „BUTEȘTI adu-ți aminte”.

- *Bine că mi-ai amintit de medalistica eminesciană: se așteaptă noi apariții?*

- Nu. Am obosit. Cedez locul în favoarea altor doritori posibili. Colecția mea de piese eminesciene s-a transformat într-o proprietate benefică „alimentîndu-mi” amintirile frumoase.

- *Dar cărțile?*

- Aici nu mă pot opri. Am stări de repaus, dar de fiecare dată, cînd ajung într-un oraș de peste Prut, încep să-i cutureier librăriile. Am descoperit că în anticariate poți găsi ediții valoroase mai ieftine decît în librării.

- *Cine îți repugnă?*

- Subiecții cu suprafața umflată de importanță, dar deșerteți în interior. Ei se cred un centru al universului, iar „tu” și „eu”, resemnați, ne rotim în jurul lor, aidoma unor piulițe secundare și substituente. Cînd cauți mai atent spre acest „centru”, constăți,

fără trudă, că „regele e gol”, dar în schimb – fudul „Narcisa” e și ea o floare vizibilă pe ogorul înburuienit cu metehne naționale.

- *Care este soluția?*

- O știu, dar nu ți-o spun, căci are un conținut necivilizat și, deci, inexplicabil în condițiile actuale. Nu ne rămâne decât să procedăm adoma creștinului leneș: să așteptăm pomană de la Dumnezeu, în loc să ne punem creierul la contribuție.

- *Din spusele tale – aici, asemenea din multe articole pe care ți le-am citit, se emană o puternică doză de pesimism agresiv, dar refuz să cred că ești omul care s-a predat.*

- De acord. Or persoana care exteriorizează agresivitatea, nu se lasă bătută niciodată. Agresivitatea mea constituie protestul la indiferența din jur, alimentată din superficialitate, demagogie și inactivism. Din păcate, protestul meu agresiv e prea neputincios vizavi de uriașele monstruoziități adversare.

- *Și totuși hai să încheiem dialogul pe o notă mai agreabilă.*

- Și totuși, sînt un absolvent al Facultății Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea bălțeană. Aici am învățat să fiu pedagog și să devin jurnalist. Aici am descoperit, în paginile de istorie a civilizației, o Franță preafrumoasă, care m-a susținut în drumul lung de căutare a monedelor, medaliilor și cărților pline de înțelepciune, convingîndu-mă că poporul nostru merită un destin mai bun.

*A dialogat
Valentin JITARU,*

*lector superior
Universitatea de Stat „Al. Russo” din Bălți*

“I bite”, because it hurts me...”

- *We have known each other for 38 years. It is an enormous number for a man's age. I was a young teacher of French, and you were a freshman at the Faculty of Foreign Languages. Is there an event from that period still alive in your memory?*

- In September 1967 there a plaque in memory of Boris Glavan was erected at the official entrance to the building of the Faculty of Mathematics. It disappeared later with the change of

the system. A meeting was organized. It appears that you were among its organizers. I do not now remember how I got among the speakers. In the thick of the solemnity I whispered you that I had changed my mind, I did not want to speak. You looked taken aback but you did not get angry. You just told me that it was not correct to act in such a way as the rector was holding the list so I had to pull myself together and concentrate on the message. From then on till the graduation day I was the only student of the whole faculty to speak at meetings and solemnities. Thus, you became a kind of godfather of mine in the ephemeral practicing of the rhetorical art.

- *And the second godfather in journalism activity?*

- Sure. Many years later, this second christening transformed into my daily bread up till my death.

- *I did not forget your first articles published in "The Educator" of that time. I traced out an individual style in the newly written texts.*

- You're exaggerating. That was some trite information about the students' daily paper. Only four years later did I feel an attraction towards analyzing stuff.

- *Well, don't be so drastic with yourself. Being a student and later a lecturer you won the first prize for the best publication of the year in the Institute framework.*

They speak about you using epithets in the superlative degree: you were the best student at the Faculty, you are the greatest collector of Eminescu medals, you are one of the most redoubtable bibliophiles of the Republic and a very good journalist. As a professor you excelled in the scenes of psychological analysis of French texts in French Literature, and the students adored you. You were a trainer for a doctor's degree but you did not take it. Why?

- Because I did not write it, though I had a thesis with a beautiful title: "Neologisms with the suffix "bil". Linguistics is not my field, I feel attached to History and Civilization, stepping on the path of archeological digging, all "sprinkled" with psychology, "clothed" in deep psychology and feeling. My situation is a traditional one: one doesn't study where one wants to but where it is possible. Just like the muddled youth who do

not marry out of love hoping that it would come later. But it never comes. And then you stay with a diploma in your pocket and a textbook beneath your arm, which provides you with a modest salary in a boring work activity till you retire.

- *I don't believe you are one of them!*

- I am not. I like Pedagogy and I can admit: I feel great in front of the auditorium of students. Sometimes I feel obliged to "act" as if I were a naive girl who advises her boyfriend: "If even you do not love me, tell me that you like me, as I feel better."

- *That is?*

- In order not to bore the students, I conjure up enigmatic moments or funny events from the life of a certain protagonist.

- *Is that bad?*

- Neither bad nor good. The students do not have the ability (may be they never had it) to penetrate into the depth of thoughts. They fall asleep during the theory lectures. The professor risks to lose his authority, that is why he often has to refer to amusing improvisation, detached from the topic in order to "wake them up" to keep them floating and to "love" him. When I do not feel "loved" I do not manage to explain everything. As a result, the students love me but not as I would wish to.

- *Because you are vibrating on such a sensitive string, I am curious to find out your opinion about our system of education.*

- It is critical. I originate not from a family, but I would say from a dynasty, where 80 percent are teachers. I have rather serious reasons to say so. The intellect, in its dictionary meaning, has never been placed at the top in the national school. They created a delusion to my generation that the teachers used to be different, that is better than they are today. Try to unravel "the best". You will draw the conclusion that they were more hardworking and disciplined. Checking after checking. Demonstration lessons in the zonal and regional framework. When I worked here I remember the excursions, going to the theatre and cinema, the raids on the hostels. Everything disappeared and "nothing" was settled down instead. The professor was kept under control but he did not become intelligent. The indifference towards the book is in our blood. Step into all the pedagogical "households" from Ocnița to Cahul and tell me how

many bookstands you will see there. The “national” professor was afraid to leaf some additional books but the textbook.

Today, in the planetary dimension, the interest towards the book decreases. It has never existed to that extent so that it could win all our professors. I do not even want to mention other social categories. I have sent you pretty far lately: from Ocnîța to Cahul. I ask you to come nearer: count how many Explanatory Dictionaries the students from the Philology Faculty have and tell this.

The quality of instruction decreases, especially at the extramural department. “Buying” the marks becomes an epidemic.

- *Please, stop because it hurts me to hear all this.*

You see, you feel bad. I was on the point of inviting you to the third national trip, to all the universities, to find out from the librarians the percentage of book-loving professors. It hurts you as during the process of education, we have always left the bitter truth behind. At best, we were glad to grope it and consider it superficially, from the distance. The most awful “praise” of our system of education, from the pre-war period up till now, is that we have a body of voters who vote in the most shameful way in Europe. Meeting them in the street, in the buses, anywhere I refuse to believe that they have ever studied at school. It is absolutely useless to speak about patriotism, love for nation and language.

- *Now I see why many people do not like you: you tell the bitter truth “biting”.*

- I “bite” because it hurts me as much as you. Nothing comes out by being good. My “biting” is an answer to the surrounding indifference.

- *What else are you going to do?*

- To publish books. A new book has recently appeared “Eminescu medals in Moldova and other countries”. This year the second book “Butești, remember” is going to appear.

- *It is good that you have reminded me about Eminescu medals: will anything new appear?*

- No, I am tired. I give way to the others. My collection of Eminescu’s plays turned into a beneficial property, ‘nourishing’ my beautiful memories.

- *What about the books?*

- It is here that I cannot stop. I have states of rest, but each time when go to a town on the other side of the Prut I begin to scour its bookshops. I have found out that it is possible to find valuable editions lower in price in collections of antiques than in bookshops.

- *Whom do you dislike ?*

- I feel repugnance at those who are full of self-importance, but empty inside. They think they are the center of the universe, but “you” and “I” submit round them like some secondary and substitute mortar. When you consider more carefully that “center”, you realize, without difficulty that the “king is empty”, but haughty. The “narcissus” came from a visible flower on the weedy field with national imperfection.

- *Which is the solution?*

- I know it but I will not tell you, because it has an uncivilized content, and, thus, is unexplainable under present-day conditions. All we have to do now is to act like a lazy Christian: to wait for charity from God, instead of making the mind work.

- *Judging by what you have said here and by all your articles that I have read, I can feel a dose of pessimistic aggressiveness, but I refuse to believe that you are the man who gave up.*

- I agree. The person who exteorizes aggressiveness is never defeated. My aggressiveness is the protest against the surrounding indifference, nourished by superficiality, demagogy, and inactivity. Unfortunately, my aggressive protest is too powerless compared to the huge rival monstrosity.

- *Let us finish our dialogue agreeably.*

-I am a graduate of the Faculty of Foreign Languages of Balti University. Here I learned to become a teacher and a journalist. Here I discovered, on the pages of History of Civilization a beautiful France that supported me during my long way of searching coins, medals and books full of wisdom, proving that our nation deserves a better destiny.

*Interview by
Senior lecturer Valentin JITARU*

În ochii lumii aیدom a unui solitar

- *Iulius, te-ai afirmat ca fiind intelectualul numărul unu între noi, bălțenii din zodia lui Eminescu.*

- Măgulitoare constatare, dar exagerată. Printre bălțenii din zodia lui Eminescu mai avem conaționali care, în forul lor interior, îl iubesc pe marele poet mai mult decât mine. Nimeni nu poate să măsoare dimensiunea sentimentului individual, după cum nu orice sentiment de dragoste are capacitatea să genereze o faptă concretă.

Dacă, totuși, ai hotărât să mă plasezi pe poziția „numărul unu” cred că te-ai gândit la medalistica eminesciană. Aici însă „numărul unu” ar fi putut fi înlocuit cu cuvântul „unic”. Sînt colecționar de medalii Eminescu și, din păcate, nu am nici un concurent. Ceilalți evoluează în rol de admiratori, susținători sau critici ai respectivei pasiuni. Criticii nu mă interesează, fiindcă a ține cont de sfaturile lor, înseamnă a bate pasul pe loc, a nu face nimic. Admiratorilor și susținătorilor le sînt recunoscători. În acest compartiment al artei medalistice apar în ochii lumii aیدom a unui solitar, de aceea nu pot fi „numărul unu” atît timp cît „numărul doi”, pe sol basarabean, nu există.

- *Activitatea de publicist la revista „Literatura și arta” înseamnă o adevărată luptă pentru verticalitatea tuturor basarabenilor. Spune-ne și despre donuri... împlinite.*

- La capitolul verticalitate nu am cu ce te bucura. Crezi că Eminescu a avut donuri împlinite? Eu nu cred. El a plecat în lumea de apoi cu speranța că i se vor împlini dorurile. Popoul își făurește propria istorie și e cu totul nesperios să dăm vina, la fiecare pas, pe vecini ocupanți. „Meseria” cuceritorului e de a supune, iar datoria celui atacat este de a se apăra. În lume sînt popoare care au îndurat mai multe neazuri decât noi (de ex., armenii), dar la capitolul verticalitate ne situăm pe poluri opuse. De ceceni, nici nu mai vorbesc. Că Unirea nu s-a produs, factorul extern nu are nici o vină. Dușmanul nostru cel mai mare viețuiește în trăsăturile negative din caracterul românului de pe ambele maluri ale Prutului. Conaționali care vor să înțeleagă mă vor înțelege. Cebraklți, mi-ar trebui prea mult spațiu pentru a argumenta

enunțul personal, de aceea mă opresc aici, fără nici un comentariu.

- *Sunt curioasă să aflu despre colecția de orologii, despre filozofia timpului, înviziunea ta.*

- Am o mică colecție de orologii, deși nu sînt colecționar de orologii. Nu știu dacă cel care a inventat ceasul a fost și filozof. Noțiunea „filozofia timpului” a devenit parte componentă a ceasului, cred eu, după tirajarea acestuia în milioane și milioane de exemplare. Fiecare are ritmul său, de asemenea vocea sa inconfundabilă. Toate stau însă în preajma noastră ca mesagerii ai timpului - grație ceasului, timpul a început să se miște. „Vocea” lui nu e stridentă, nu sperie, deși fiecare bătaie îți amintește că viața ta devine tot mai scurtă. În tinerețe nu realizezi acest lucru. Atunci ceasul îți ajută doar să fii punctual în propria-ți activitate. La maturitate situația se schimbă radical. Senzația dominantă coincide cu starea de spirit creată după citirea versului bacovian:

S-apropie-nc et miezul nopții,
Și sună a frunzelor horă -
Eu trec din odaie-n odaie,
Cînd bate satanica oră.

- *Adică, nu uita, vine moartea să te ia.*

- Îmi place cuvîntul „enigmatic”. Pentru că el însuși pare a fi o taină. Interesul față de un om pulsează atîta timp cît nu dispare enigmaticul din el. Omul fără trăsături enigmatice devine banal și plictisitor, dorești să scapi de el. În diploma mea de studii superioare e scris negru pe alb: „în vățător de limbă franceză”. Atît în școala medie, cît și la facultate, m-au făcut „francez” femeile. Deci, în mare, sunt un bărbat cu școală de educație feminină.

A poseda pe cineva permanent nu este o bucurie. Această satisfacție s'firșește plictisitor. În consecință, o iau la fugă. Soția mea însă mă posedă definitiv. Nu eu, ci ea. Fiindcă ori de cîte ori o iau la fugă pe aripile gîndului, tot la ea mă-întorc. Stabil în toate prietenii, nu-l accept pe bărbatul din versul lui Topîrcianu: „Rămîi sănătoasă, cucoană, Că-mi iau geamantanul și plec”.

- *Te rog, mărturisește-ne, o întrebare la care ai dori să găsești un răspuns exhaustiv.*

- Ce este după moarte? Cărțile Sfinte ale tuturor popoarelor zic că este Viața, dacă te porți frumos aici, pe Pămînt.

Dar nici unul din cei care au avut o purtare exemplară pe Tera nu s-a întors, măcar pentru o clipă, din Necunoscut. Absolut toți mor. Chiar și Zeii antici au dispărut. Îi neglijez pe înșii care zic că cred. Nu au argumente. Dar și să nu crezi, tot e rău. Mă mîngîie doar gîndul că voi fi a lături de strămoși în cimitirul satului natal.

Entuziasmul ortodox al lui Petre Țuțea îmi displace. Pesimismul lui Emil Cioran e mai aproape de realitate, fiindcă el reflectă incapacitatea omului de a pătrunde în tainele necunoscutului infinit.

*A intervievat
Ludmila GORBUL*

(Ziarul „Cugetul”, 17 noiembrie 1998)

In the eyes of people like a lonesome

- *Iulius, you are intellectual number one in Eminescu's sign of zodiac among us, the people of Bălți.*

- It is flattering but exaggerated. There are conationals among Bălți people who in their inner desire, love the great poet more than I do. No one can measure the dimension of the individual feeling, as not any feeling of love is able to generate a concrete action.

If you have decided to place me on the “first level”, I guess you have thought about Eminescu medals. Here “number one” could be replaced by the word “unique”. I am a faddist of Eminescu medals and, unfortunately, I have no rival. The others perform the role of admirers, supporters or critics of this hobby. I am not interested in the critics, because paying attention to their pieces of advice means doing nothing. I am grateful to the admirers and supporters. In this section of medal art I look like a lonesome, that is why I cannot be “number one” as long as “number two” does not exist on the Basarabian land.

- *Being a journalist of the paper “Literatura și Arta” means a real fight for the verticality of all Basarabian people. Tell us about accomplished ... wishes.*

- As far as verticality is concerned I have nothing to gladden you about. Do you think Eminescu accomplished his wishes? I do

not think so. He joined the better majority with the hope that his wishes would come true. The people make their own history and it is not serious at all to blame the neighborhood invaders. The conqueror's "job" is to say, but the duty of the attacked is to defend himself. There are people who suffer more grief than we did (for example Armenia), but speaking about verticality we are on opposite poles. I do not want to talk about Cecen people. The external factor has no fault that the union was not produced. Our biggest enemy is the drawbacks of the national character of the Romanian people living on both banks of the Prut. The conationals who want to understand me will do this. It will take me much space to make my personal statement clear, that is why I stop here, without any comments.

- *I am curious to find out about your collection of horologes, about the philosophy of time, in your opinion.*

- I have a small collection of horologes, though I am not a collector of horologes. I do not know if the person who invented the clock was a philosopher. The notion of the philosophy of time became a component of the clock, I think, after its circulation in millions and millions of samples. Each person has his rhythm, unconfoundable voice as well. Everything is beside us as messengers of time— thanks to the clock, the time started moving. Its voice is not strident, it does not frighten us, though each movement reminds you that your life is getting shorter. You do not realize these things when you are young. Then, the clock helps you to be punctual in your own activity. When you get mature the situation radically changes. The prevailing feeling coincides with the spirit state created after reading the Bacovian verse:

“S-apropie-nc et miezul nopții,
Și sună a frunzelor horă
Eu trec din odaie-n odaie,
Cînd bate satanica oră.”

- That is, do not forget that death comes after you.

- I like the word “mysterious” because it seems a mystery itself. The interest towards the man lasts till his mystery within him disappears. A man without mysterious traits becomes banal and boring, you wish you got rid of him. In my diploma of Higher

education it is clearly written: "Teacher of French". Both at school and at the Faculty it was the women who made me "French". So, I am to a great extent a man with female education.

To possess somebody constantly is not a joy, satisfaction that ends in boredom, consequently I run away from it. Yet my wife possesses me entirely. I do not do it, she does it. Because each time when I am carried away on the wings of thoughts, I come back to her. Being steady in all friendships, I do not accept the man from Topirceanu's verses: "Good-bye, my darling, I am taking my suitcase and leaving".

- *Which question would you like to have an exhaustive answer to?*

-I am eager to know what comes after death. Holy books of all nations say that there is Life, if you behave well here, on Earth. But none of those who had an exemplary behavior here on Earth came back, not even for a second from the Unknown. Absolutely everybody dies. Even Gods disappeared. I do not believe those who say that they believe. They have no arguments. But it is also bad not to believe. That is why I derive consolation from the thought that I will be near my forefathers in my native village cemetery.

I dislike the orthodox enthusiasm of Petrea Țuțea. The pessimism of Emil Cioran is closer to reality, because he reflects the human's incapability of penetrating into the mysteries of the unknown infinite.

*Interviewed by
Ludmila GORBUL*

(newspaper „Cugetul”, November the 17 th, 1998)

IULIUS POPA PE PAGINILE ZIARULUI «СПРОС И ПРЕДЛОЖЕНИЯ»

«Человек принадлежит самому себе и он должен бороться за себя»

Астрологический портрет

Проникновенный телец. Девиз: «Пока живу – надеюсь». Жизненное убеждение: «Красота спасет мир»

Тип приветливого, внимательного к деятелям, впечатлительного и великодушного эстетического деятеля, который объединяет в себе творческие задатки актера, тонкую интуицию художника, ювелирную точность мастера и философское мышление ученого-исследователя. Для него характерны: качественное выполнение традиционных обязанностей, готовность протянуть руку помощи ближнему и стремление улучшить мир. При всей своей общительности внутренне несколько замкнут и нелюдим из-за чрезвычайной уязвимости в плане общественной и личной самооценки. Чувствует себе комфортно только в уединении в собственном кабинете, предпочитая действовать в небольшом сообществе проверенных единомышленников.

В семье всегда старается окружить себя и близких красивым интерьером, эмоциональным теплом, нежностью и лаской, что очень важно для его душевного спокойствия. Женится только по любви. Партнера по браку выбирает долго, устраивая ему всякие проверки.

Некоторые положительные и отрицательные черты характера: дипломатичность, пунктуальность, терпение, трудолюбие, милосердие, артистичность, оптимизм, честность, болезненная восприимчивость к общественному мнению и слухам, зависимость настроения от внешних обстоятельств, фанатичное следование идеалу, критичность, повышенная требовательность к окружающим.

Профессии: возможен успех в области искусства, особенно прикладного, позитивным может быть вклад в дело окру-

жающей среды, улучшения медицинского обслуживания и защиты прав стариков и обездоленных.

Расскажите о своих родителях.

Мой отец, Помпей Георгиевич, умер давно, в 49 лет, он был педагогом. Мать, Акулина Андреевна, тоже учитель. Ей сейчас 69 лет и она живет в Бельцах.

О чем мечтали в детстве?

После полета Гагарина в космос мне захотелось слетать на Солнце, но... не получилось по техническим причинам.

Ваше самое яркое детское воспоминание?

До семи лет я слепо верил матери, которая говорила, что “приобрела меня” за большие деньги в каком-то бэлцком магазине и на каруце привезла в Бутешть. Потом пацаны-одноклассники прояснили ситуацию по-крестьянски и мне стало дурно. Природный вариант не устраивал, коммерческий был чище. Вечером с возмущением я потребовал от матери объяснений. Она не сдалась: «Это их так, а тебя я действительно купила». На следующий

день я гордо вышел перед классом и крикнул: «Это вас так, а меня по-другому!» Через мгновение все валялись на полу от смеха. А самый осведомленный (он был двумя годами старше остальных) иронично поинтересовался в каком магазине меня купила мать и как звали продавца.

Как Вы заработали свои первые деньги и как ими распорядились?

В десятилетнем возрасте я наколядовал пройдя по всем хатам около десяти рублей. Это были огромные деньги. Вечером мама посоветовала отдать их своей двоюродной сестре, жившей бедно. С великим сожалением пришлось мне уступить, а сестричка даже спасибо не сказала.

Есть ли в Вашей жизни человек, которого Вы считаете своим учителем?

Своим первым учителем считаю Константина Донича, правнука баснописца Александра

Донича и двоюродного брата Сергея Лазо. Когда с ним познакомился, он работал гардеробщиком в Орхейском ресторане «Весна». Мне было 16, а ему 76. Тогда я убедился, что дружбе все возрасты покорны. В царское время он был графом, при румынском короле – крупным помещиком. В кишиневском доме его родителей в свое время на 20 минут останавливался царь Николай II с семьей. В 30-е годы сыновья Донича часто общались с молодым королем Михаем.

Черты характера, которые в себе цените и те, от которых хотелось бы избавиться?

Преданность в дружбе и пунктуальность.

Чрезмерная вспыльчивость в общении с некомпетентным по важным вопросам собеседником.

Любого человека по складу характера можно ассоциировать с каким-либо животным. На кого из братьев наших меньших

Вы, по-Вашему, наиболее похожи?

На беспокойного быка.

Себя считаете оптимистом или пессимистом? Больше оптимистом, чем пессимистом.

Часто ли приходится обманывать?

Нечасто, но приходится Три главных качества, которые Вы больше всего цените в мужчине и женщине?

В мужчине: интеллект, порядочность, способность завоевать уважение. В женщине: преданность, ум, красоту.

Имеет ли для Вас значение национальность, вероисповедание или партийная принадлежность человека, с которым общаетесь?

У меня пожалуй, намного больше друзей среди «чужих», чем среди «своих». Если бы так получилось у всех, то не было бы границ и войн.

Ваше самое большое достижение в жизни?

Это чеканка памятных медалей, которые воспроизводят в металле биографию Михая Эминеску.

Ваша самая большая ошибка?

Это моя первая женитьба. Когда-то мой старший сын спросил меня: «Папа, если ты женился по ошибке, значит и я родился по ошибке?» Поэтому добавлю: дети не могут быть ошибкой. Они всегда – достижение, они всегда были и остаются моими.

Как Вы познакомились со своей женой?

С первой женой – в аудитории: мы занимались в одной подгруппе на французском отделении иняза. Со второй – там же. Но на сей раз я ей преподавал французский, к тому же был руководителем ее группы. Куда ей было деться?

В чем по-Вашему, разница между любовью и сексом?

Мне довелось написать предложение «Я тебя люблю» только один раз в жизни, в седьмом классе – оно было адресовано соседке по парте. Но то

была не любовь, а ревность. В девятом классе я с этими словами расстался навсегда. Шел урок литературы, мы проходили «Ромео и Джульетту». Внезапно я встал и сказал: «Шекспир неправильно выбрал пару. Надо было взять такую, которая бы дожила в любви хотя бы до 70». Учительница восприняла мою выходку за оскорбление великого Шекспира и поставила двойку.

В моем архиве сохранились письма-признания. Те, кто их писали, давно забыли и обо мне, и о легкомысленно брошенных словах. Поэтому я избрал более надежный вариант: дружбу и секс. Сегодня с гордостью констатирую, что моя супруга – мой лучший друг на свете. И не стыжусь признаться ей словами великого Микеланджело: «...как были Вы прекрасны, Как рядом с Вами был ничтожен я».

Как в семье решается вечный конфликт отцов и детей?

В молодости я все время просил деньги, но они

редко и мало мне давали. Так же я поступаю со своими детьми. Они научились заработать себе на жизнь. Согласен, родители должны помогать детям, но не содержать их. Иначе получится, как в старом советском анекдоте, когда родители содержат свое чадо до тех пор, пока оно не выйдет на пенсию, а тогда и сами – на заслуженный отдых.

Кто Ваши друзья, за что их уважаете?

Это люди, которые оказываются рядом в трудную минуту. Перед некоторыми из них я в неоплатном долгу. Как-то неловко становится, когда человек тебе помогает, а в твоей поддержке не нуждается.

Есть ли у Вас враги, какие с ними взаимоотношения?

Не думаю, что у меня есть враги, а оппонентов – предостаточно. Объективно говоря, я им признателен, многие мои статьи – это ответ на их реакцию. Так что в творческом плане без оппонентов мне бы пришлось туго. Мое

вдохновение всегда рождается из какого-то источника раздражения.

В чем видите причины кризиса, который охватил общество? Какие пути выхода из него?

Молдова – маленькая страна. Ей суждено зависеть от экономического состояния своих соседей. Чтобы Румыния и Украина жили плохо, а мы хорошо – это плод фантазии. А вот если бы соседи жили хорошо, а мы плохо – тогда я бы всерьез призадумался над Вашим вопросом.

Самая уважаемая Вами историческая личность? А современник?

Наполеон – в мировом масштабе, Штефан чел Маре – в национальном. Для меня они и есть современники.

Ваши политические симпатии?

Всегда был с умеренными правыми, с ними и останусь до конца.

Какую крупную собственность имеете?

Трехкомнатную квартиру

Можете ли Вы назвать свой месячный доход?

Около трех от долларов

Вы отдали бы много денег за...

...за развитие культуры (ну а если бы был миллиардером – почему бы не помечтать – то заказал бы в Риме бронзовую копию в натуральную величину колонны Траяна и установил бы ее в центре Кишинева). Остальные проблемы абсолютно не интересуют, ибо продолжительность жизни зависит только от Бога, а экономическое положение – от ума наших правителей.

Бывали ли за границей, какое самое яркое впечатление от пребывания там?

Бывал. Изумляет чистота западных городов, красота памятников культуры и истории. Однако не понравились взаимоотношения между людьми, эгоизм проявляется во всем и всюду, люди равнодушны друг к другу. Такая жизнь не для меня.

Каким иностранным языком владеете?

Французским, а после распада Советского Союза, оказывается и русским.

Курите ли? Если да, то почему не бросили?

Курю с девятого класса. Я не из тех, кто хочет бросить и не может. Мне нравится курить, особенно когда думаю. Однако солидарен с Минздравом и начинающих предупреждаю: курение опасно для вашего здоровья.

Какой алкогольный напиток предпочитаете? Какое самое большое количество его пришлось выпить в один присест?

Если бы все пили как я, боюсь алкогольная промышленность пришла бы в полный упадок.

Какую наибольшую сумму выиграли когда-либо в азартные игры?

В 1986 году проиграл 250 рублей у наперсточников на автовокзале. Долго было стыдно в этом признаться.

Чем снимаете стрессы?
Слушаю народную музыку или перелистываю альбом по искусству.

Как относитесь к ненормативной лексике? Пользуетесь ли при необходимости этими словами?

Конечно, отрицательно. Но порой в разговоре с самыми близкими друзьями могу ввернуть словечко. Я заметил что эта лексика помогает снимать психологическое напряжение.

Как заботитесь о сохранении своей физической формы?

Никак

Оцените по 5-балльной системе свое здоровье.

4

Что умеете делать своими руками?

Уборку в квартире и печатать на машинке тремя пальцами. Маловато.

Какую книгу сейчас читаете?

В последние годы я книги только перелистываю – не

хватает времени. А прессу читаю регулярно.

Верите ли Вы в астрологические прогнозы, гадалкам, обращаетесь ли Вы к экстрасенсам?

Я человек суеверный. Отношусь с глубоким уважением ко всем исчезнувшим и ныне здравствующим религиям мира. Они утешают. И только. Пока располагаем всего лишь одним конкретным фактом: все уходит неизвестно куда и почему-то забывают «письма» посылать.

Расскажите Ваш любимый анекдот или смешной случай из жизни

В ноябре 90-го я находился в Марселе в гостях у друзей. Было воскресенье, решил погулять один по центру города. Через время захотелось, пардон, в туалет. Идти в кафе, заказывать что-то и потом воспользоваться их «кабинетом» показалось мне слишком дорого. Тут к счастью заметил публичный туалет, внешне похож

на Сорокскую крепость в миниатюре. Вход – 2 франка. Бросаю деньги в автомат, жду когда откроется дверь. Долго жду. Тут по улице проезжает маршрутный автобус, из окна высывается водитель и кричит мне: «Мсье, дверь давно открылась, ха-ха, она с другой стороны!». Мне стало жутко неловко. Оглядевшись, я тихо шмыгнул внутрь «крепости». Дверь автоматически закрылась. Внутри – чисто, опрятно. На стене объявление «Детям до 12 лет запрещено в туалет без родителей». Почему? Непонятно. Вдруг автоматически начала течь вода из крана умывальника, зажглась надпись «Мойте руки». Я подумал: зачем мыть руки, если еще ничего не сделал? Испугался и вышел. Стал интересоваться у прохожих, сколько минут можно задержаться в этом заведении. Одни говорили 5, другие 10. А если не успею за это время? Меня «успокоили»: тогда дверь герметически закрывается, потом идет обработка

кабины ядовитыми веществами, были смертельные случаи. Словом, «аппетит» у меня пропал. Полтора часа шел я от центра города до дома моих марсельских друзей. Они были удивлены, что я вернулся так рано. О происшествии ничего им не сказал. Собственно, это было обычное приключение «гомо советикус» на Западе.

Если бы Вы не стали журналистом, то стали бы...

... преподавателем.

Какой вопрос хотели бы задать сами себе? И как бы на него ответили?

Когда, наконец думаете венчаться с женой? Хочу остаться с нею рядом и в том Царстве. Ее чистота – моя самая большая гордость. Тамара похожа на свою, и на мою маму. Без наших мам и жен, нам мужчинам вечной жизни не видать. Так что венчайтесь, мужики, пока еще не поздно. А до поры до времени удовлетворяюсь ролью «ничтожного человека» рядом с

Прекрасной дамой (на счет ничтожного – «шютка», как бы сказал Юрий Никулин. Не такой уж я плохой...)

Юлиус, знаю, Вы страстный коллекционер. С чего все началось?

Моему двоюродному брату от его бабки достались в наследство старинные ордена, медали. Его это не интересовало, а меня увлекло. Так я стал нумизматом. А от нумизматики (как впрочем, от любого серьезного собирательства) один шаг до истории.

В Вашем хобби, да и, мне кажется, в Вашей жизни особое место отводится Эминеску. Более того, любовь к его творчеству воплощается в нечто реальное.

Да, это был и есть мой любимый автор. В Румынии в последнее время многие очень громко стремятся принизить талант Эминеску, умалить значение его творчества. В какой-то мере, в противовес им, я решил увековечить память поэта в металле. Медали живут

очень долго, даже дольше памятников, которые, как показывает жизнь, можно разрушить.

Верно ли, что родилась «эминесциана» с письма М.Горбачеву?

В 1989 году мой черновицкий друг отлил 25 медалей, посвятив их 100-летию со дня смерти Эминеску. Я вспомнил это чуть позже, узнав, что появился рубль, посвященный Т.Шевченко. Я тогда уже работал в «Литература ши арта» и, посоветовавшись с главным редактором еженедельника, народным депутатом СССР Н. Дабижей, написал Горбачеву. В успех не верилось. Но! Пришел ответ, в котором меня уведомили, что в связи с моим запросом 29 декабря выпущен в обращение юбилейный рубль с портретом Эминеску. Вот так! И сегодня могу точно сказать, у меня самая большая коллекция – около трехсот медалей – посвященные этому имени.

Есть ли неосуществленные мечты и что хотелось бы еще сделать?

Когда-то по инициативе Иона Друцэ по всей республике собирались средства на строительство памятника поэту, автору баллады о Миорице. Я тогда работал в газете управления торговли, коллектив которого активно включился в кампанию. У меня и теперь хранится квитанция о собранных и перечисленных трех с половиной тысячах рублей. Увы, последовавшая девальвация рубля разрушила все планы. Не могу радоваться трудностям, которые связаны с переходом к рынку. Но я считаю, что каждый человек принадлежит самому себе и должен бороться за себя. Как журналист же не могу не оценить преимущество нового времени, которое позволяет

прямо писать о том, что происходит с нами.

Ваши пожелания читателям

Редко в национальной прессе прочтешь статью или интервью с русскоговорящим, как редко встретишь публикации румыноговорящего в русскоязычной прессе. Эта наша общая беда: голосуем, говорим, пишем только для «своих». Считаю появление этого интервью на страницах «СП» приятным сюрпризом. Если такие сюрпризы будут умножаться с обеих сторон, то, уверен, подрастающее поколение граждан республики станет намного умнее и лучше нас, научится друг друга понимать.

*Ирина Лаврова,
25.09.1998*

O PERMANENTĂ INVITAȚIE LA MEDITAȚIE

Fragmente răslețe din publicistica lui Iulius Popa

Situația internațională a Moldovei lui Ștefan cel Mare era mai complicată ca azi. A avea ca vecin un Imperiu Otoman e cam același lucru ... dacă Republica Moldova s-ar învecina cu un Imperiu Cecen. Starea de spirit a moldovenilor de pînă la venirea lui Ștefan pe tron nu era mai bună decît a moldovenilor actuali. Grație lui Ștefan, adică domnitorului, moldovenii timp de 47 de ani s-au făcut stimați în toată Europa datorită faptelor lor de arme. În Moldova ștefană patriotismul însemna istorie plus prezent. Ca și în Cecenia de azi. Pentru noi, din contra, patriotismul a rămas istorie fără nici un prezent. Din lipsa unui Ștefan la arme și al unui Ștefan înțelept, războiul din Transnistria a fost pierdut. Consecințele? O mulțime de viteji au murit, iar coloana vertebrală a demnității naționale s-a aplecat și mai mult. Coborînd tot mai jos, s-ar putea întîmpla să intrăm cu totul în pămînt, să dispărem. În locul nostru vor veni alții. De fapt, ei au și venit. Anecdota de azi va deveni mîine realitate. Plimbîndu-se în fața statuii lui Ștefan cel Mare, noii stăpîni își vor zice în limba lor: „Cîndvape aici au trăit moldovenii. Asta a fost țarul lor”.

*„Românii și cecenii”
19 februarie 1995*

Fără o tradițională disciplină de fier, fără cultivarea sentimentului de autosacrificare în numele unei cauze sfinte, un popor dăinuie în istorie doar în tîmplător. Românii, un popor de circa 30 de milioane de suflete, nu sînt iubiți de vecinii lor. Și nici măcar stimați. Pentru că rîvnesc pacea cu prețul cedării. Este extraordinar de greu să convingi un popor pașnic să-și apere cu arma în mînă pămîntul țării sale. Punerea în circulație a dictonului „Capul plecat sabia nu-l taie” de către Dimitrie Bolintineanu în secolul trecut s-a adevărit un gest extrem de inoportun. 30 de milioane de români stau astăzi cu capul plecat, iar cinci patrioți în frunte cu Ilie Ilașcu zac în pușcărie fără vreo

șansă de a mai vedea lumina zilei. „Vă iubesc, popor român!”, ne-a spus Ilie tuturor cu durere și sinceritate. Din păcate, timpul demonstrează că românii nu au nevoie de asemenea iubire.

*Departa de Șamil și mai
departa de strămoși
3 august 1995*

Plecarea lui Venedict Papandopolo în lumea celor dreți echivalează cu dispariția ultinului reprezentant al culturii vechi în pedagogia basarabeană. Vorbeam în deceniile anterioare despre procesul de instruire și educație. Astăzi, numai despre instruire. Or, educația și bunul simț au murit și ele. La mitingul de doliu, incredibil, profesorii erau mai numeroși decît studenții. Majoritatea tineretului studios nici măcar nu cunoaște numele Venedict Papandopolo. Ne așteaptă un viitor incert, dar cu un pronostic transparent: mîne–poimîne, cei prezenți la mitingul de doliu au șansa să moară mai singurei, mai uitați, cu mai puțină lume în jurul sicriului lor și cu nici un student. Tot așa mergînd la vale, te pomenești într-o zi că nici de instruire nu va mai fi nevoie. Venedict Papandopolo a plecat cuminte, aidoma unui mesager creștin, lăsînd în locul său un protest taciturn împotriva acestei realități, poate că instruite, dar needucate, cu sufletul îmbătrînit înainte de vreme. De aceea am scris la început că Papandopolo a fost un pedagog celebru, dar necunoscut. Din vina noastră, evident

*Cuvînt de spre Venedict Papandopolo
3 iunie 1999*

În majoritatea colectivelor didactice formula rusească în adresare a rămas intactă: Nicolai Vas ilievici predă matematica, iar Maria Gavrilovna – geografia. Formula e frumoasă, dar nu e noastră. Am atins vîrsta cînd trebuie să spun lucrurilor pe nume.: vreo jumătate din toți profesorii care mi-au predat îmi provoacă și acum insomnie în orele nocturne: din cauza lor am pierdut timp irecuperabil. Nici odată n-o să le expediez scrisori „pe aripi de dor”, cum le cîntă Ion Suruceanu de sărbătoarea lor profesională.

Profesorul basarabean nu citește în masă. Când rubla era rublă, el nu citea fiindcă soluționa probleme majore în propria gospodărie. Astăzi nu citește pentru că nu-și ridică salariile cu lunile. Mîine, dacă o să-i plătești o mie de dolari pe lună, el o să-ți inventeze o mie de argumente în favoare necitirii. Profesorul care nu citește se egalează cu țăranul care nu știe să țină sapa în mîini. Tineretul modern reprezintă produsul „neprășitorilor din școli”.

Tineri, „înnoii” și profesori „învechiți”

25 decembrie 1999

La vîrsta senectuții – oră a bilanțului major – personalitățile în știință și versatii în arta administrării universitare, fără voia lor și în urma eforturilor consumate eficient, se pomenesc în situația colecționarilor de diverse titluri onorifice, distincții de stat și ale unor organizații de prestigiu. Ași aminti aici de Ordinul Republicii, recent conferit, de Gloria Muncii, de calitatea de Membru de Onoare al Academiei de Științe din Moldova, de laureat al Premiului de Stat al republicii, de Doctor Honoris Cauza al Universității Tehnice „Gh. Asachi” din Iași, de Medalia de Aur „Henri Coandă” a Societății Inventatorilor români și a Institutului de Inventică din România, de medalia și diploma „Personalitățile de excepție ale secolului X” din celebra „Culegere biografică” de la Cambridge (Anglia)... Am putea prelungi această înșiruire măgulitoare, dar ea nu va adăuga nimic la imaginea psihologică a rectorului Nicolae Filip. Nici onorurile din viitor nu vor reuși să modifice impresia generală. Sfirșitul, în fond, nu contează, fiindcă întotdeauna ocupă loc la coada memoriei. Ceea ce e primul, chiar cu valoare locală, deține capul de serie în amintirea oricărui om.

În cazul rectorului Filip, pe locul de frunte, între toate distincțiile, se plasează foarfecele de curățat via pentru succesele obținute în îndepărtatul an 1939. La început a fost... foarfecele. Apoi au urmat celelalte.

La mulți ani!

La om bilanțului major

1 martie 2001

Vă ziceam adineauri: dacă nu zîmbea, te temei de el. Întotdeauna mi-au plăcut profesorii de care se tem studenții. Mai ales, dacă dascălul e deștept. Basarabia, și în rol de gubemie; și în rol de țară independentă, niciodată n-a purtat „ochelari” din cauza citirii. Ilarion Matcovschi a fost ca un antibiotic înfricoșător împotriva ignoranței naționale. Un dictator crud în favoarea cunoștințelor. Filologii români de la Bălți au pierdut un camarad de forță.

Ilarion Matcovschi (formulări aproximative)
9 martie 2000

Prim-vicelektorul Universității din Bălți e om la locul lui. Mai exact, la toate locurile lui: în predare, și în administrare, și în celelalte relații ale cotidianului. Prietenii îl iubesc, iar oponenții îl simpatizează – fenomen rar în societatea actuală, boală de intrigă. Când îl întâlnești, are o manieră de a saluta de parcă tu ai fi mare șef și nu el. Trăsătură cuminte, născută din Natură, dar și din Universitatea celor șapte ani de acasă. Pentru epoca noastră, cuminența lui Simion Băncilă nu e la modă. În conduită și în aspectul moralității el îți amintește de creștinii din anii de domnie ai împăratului antihrist Nero. Astfel, cumpănești în fața concluziei: S. Băncilă, cu bunătatea lui, s-a născut prea târziu ori ceicu vicii și cu rele au apărut prea devreme?

*“Jubileul lui Simion Băncilă sau
Meditație pentru societatea
restu nșieră”*
10 august 2000

Volens-nolens, în vara anului 1975, m-aș încumeta să afirm că parțial am fost martor ocular al „înscăunării” lui Boris Coroluc în postul de rector. Exact în acea perioadă am avut ocazia să mă aflu de câteva ori în compania sa. Bărbat josuț, smolit și foarte cuminte. Timbrul vocii lui captivează ascultătorul și auditoriul. Insul care posedă româna neologică nu-l putea uimi

pe Coroliuc, pentru că rectorul se descurca el însuși minunat în acest domeniu. Exact la același nivel vorbea și rusa. În aspect lingvistic, istoricul Boris Coroliuc reprezenta adevăratul bilingvism armonios întruchipat într-o persoană. Pe atunci cadrele naționale din conducere, în general, evitau discuțiile în limba română, iar în limba rusă se exprimau suficient de pocit. Persoanele vorbitoare în rusă nici nu aveau nevoie să înțeleagă româna, nu tocmai s-o posede. Evident, nu puteai să urci atunci pe scenă și să ții la microfon, ca toți profesorii să posede limbile la nivelul rectorului. Însă, exemplul lingvistic al lui Coroliuc, deși nu se afișa nicăieri, era simțit pretutindeni.

*Epoca cumpănată a rectorului Coroliuc
26 octombrie 2000*

Atmosfera românească din „Pedagogul” lui Valentin Jitaru a apus odată cu plecarea lui din funcția de redactor. Fusesse o reunire, în miniatură, cu spiritul românesc și limba română. Fiind meșteri neîntrepuți în a neglija și a nega cu ușurință momentele plăcute din propria istorie recentă, bănuiesc, nu tuturor le cad tronca la inimă spusele de mai sus. Mai ales celor care odinioară erau taciturni și resemnați, astăzi devene vorbăreți, dar fără fapte. A fost un vis frumos, o poveste trăită de noi înșine, acea epocă scurtă a românismului catifelat, așternută în articolașele și poeziile curajoase din „Pedagogul” lui Valentin Jitaru. El, de aproape patru decenii – profesor de franceză la Universitate și de șase decenii – cu vocația înăscută, ca un dor continuu, pentru civilizație și cultură. La mulți ani.

*Sexagenarul Valentin Jitaru
sau Românismul catifelat bălțean
2 mai 2002*

Ion Manoli servește de model pilduitor pentru studenți la acumularea cunoștințelor grație unui rafinat spațiu al simțirii. Silitor fiind, dacă nu simți conținutul lecturii, totuna vei căpăta o notă înaltă, însă, pardon, vei rămâne un ... nesimțit. Situație relativ

suportabilă: ești doar în solitudine, la un simplu singular. Dar, vai, devii atât de periculos în fața elevilor sau a studenților, când apari în „funcție” de erudit-nesimțit, îi distrugi pe copiii neșcoliți în teorie, deși cu un puternic spațiu de simțire moștenit de la Dumnezeu. Există cumva o soluție? Sigur: Studenții „să fure” cât pot ei nu numai din ceea ce spune Manoli, dar și din ceea ce simte el la predarea temelor. Nu mă îndoiesc, Decanul abia așteaptă ... „să-l furați”.

*Spațiul de simțire al decanului
în personalitatea studentului*

Doctor în științe fizico-matematice, profesor universitar, specialist de forță în domeniul informaticii, în fine, funcția administrativă de prim-prorector reliefează concluzia pertinentă că Valeriu Cabac, de multă vreme, este persoana cea mai importantă în anturajul rectorului Nicolae Filip. Departate fiind (și concomitent, indiferent) de interesele de grup în spațiul campusului universitar, se pare, potențialul lui Cabac are dimensiuni ministeriale. La noi însă deseori acționează proverbiale legea absurdului: ceea ce este progresist azi, rezistă cu greu, până mâine. Adică intervin piedici de după culise. Orice s-ar întâmpla, nu există vreun motiv de tristețe pentru Valeriu Cabac. În situația când scrii felicitări jubiliare e foarte bine să fii, ca mine, slab în matematică. De atâta deduc, încrezut în sine, că la 60 de ani prim-prorectorul de abia a ajuns la mijlocul vieții. Sănătate în a doua jumătate, cu realizări de calitate, apreciate pe dreptate.

*Neutrul meu vecin (Valeriu Cabac
la 60 de ani)
20 mai 2004*

**„DIN COPILĂRIE VENIM, TOT LA EA SPERÎND
SĂ REVENIM”**

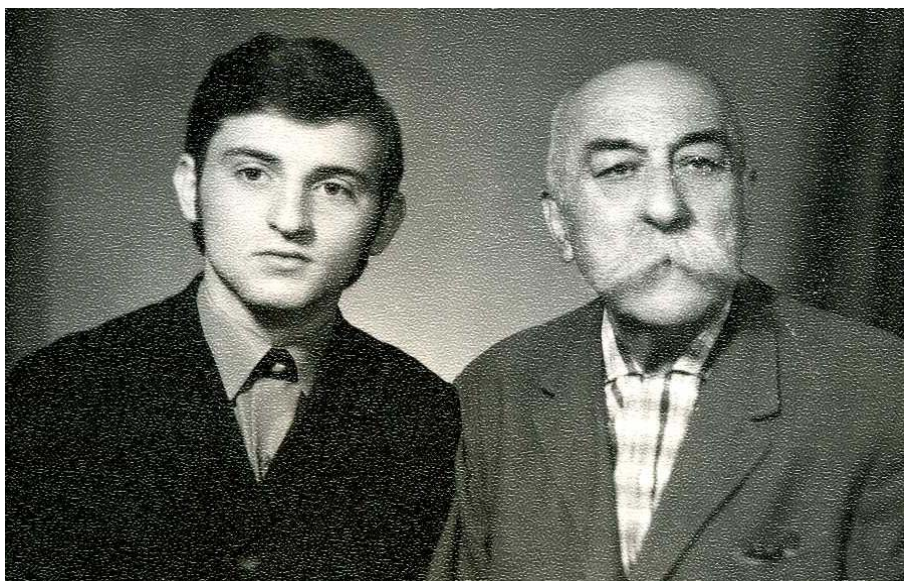
Iconografie

Pînă la școală, va mai
aștepta un an. Martie
1956.

Elev în clasa a patra la
școala-internat din
Orhei. Aprilie 1961.

Cu Constantin Donici, fost conțe, s trănepot al fãbulis tu lu i
Alexandru Donici. 22 august 1969.

În rîndul din fãță, primul din dreapta, lîngã Faîna Tlehuç i, directoarea
biblioțecii, printre învîngãtorii concursului pentru cea mai bunã
publicație în ziarul « Pedagogul ». Mai 1977.

Diriginte la o grupă din anu IV, Facultatea Pedagogie și Metodica Învățământului Primar. Mai 1980.

Profesor și diriginte al grupei 320, franceză (Facultatea Limbii Străine). Ianuarie 1981.

Împreună cu Nicolae Dabija, principesa Lia, prințul Paul de România, Mihai Cimpoși și alții - în curtea unui gospodar din s. Vișcăuți, pe malul Nistrului. Iulie 1995.

Julie 1995
 Domnului Julian Popa,
 în amintirea momentelor de
 neuitat ocazionate de vizite
 pe florile Moldovei,
 cu sinceră și cordială mulțu-
 mire pentru prezența, contribuția
 și pentru minunatul articol,
 apărut în "Literatură și Artă"
 din partea Fundației și a Prințului
 Paul de România personal.

Pe reversul pozei - acest mesaj din partea Fundației și a prințului Paul de România.

Ion Iliescu, Președintele României, intră în posesia setului de medalii « Eminescu Integral ». Chișinău, iulie 1996.

Semicentenarul săptămânalului « Literatura și arta ». Între colegi și prieteni. Octombrie 1994.

Alături de Petru Lucin-
sch i, ex-Președ ințele
Republicii Mo ldova.
Martie 2004.

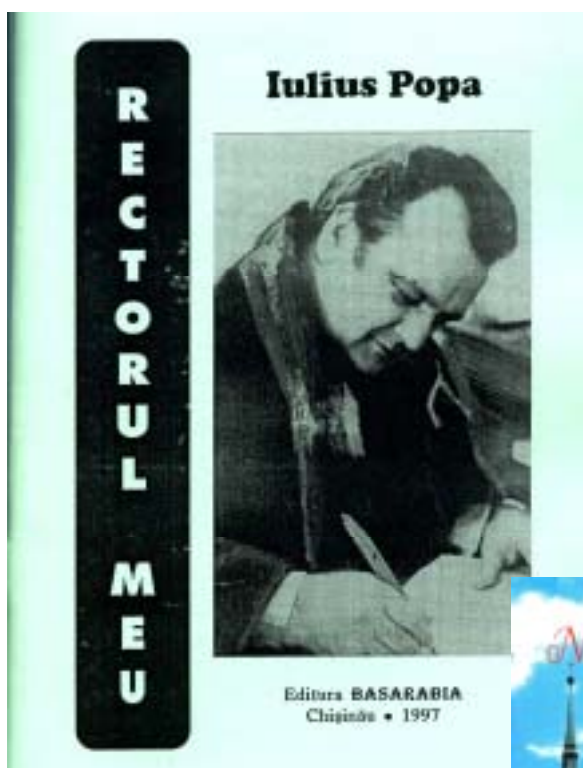

Din copilărie venim, tot
la ea sperînd să revenim.
Mereu cu tata în amintire, la
Pomul de Crăciun din
centrul Bălțiu lu i.

Ianuarie 1957

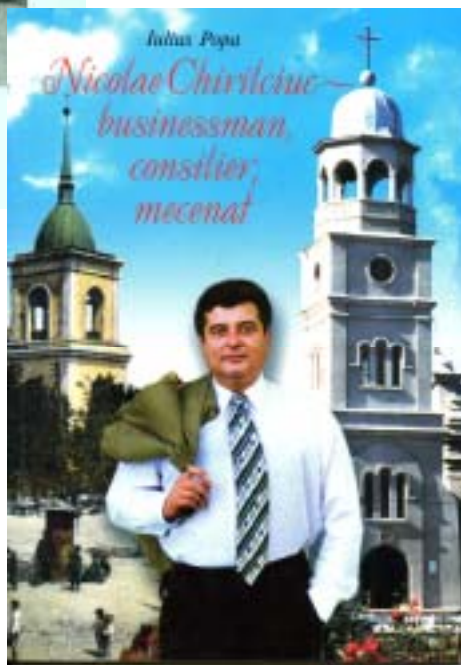
BIBLIOGRAFIE

Monografii

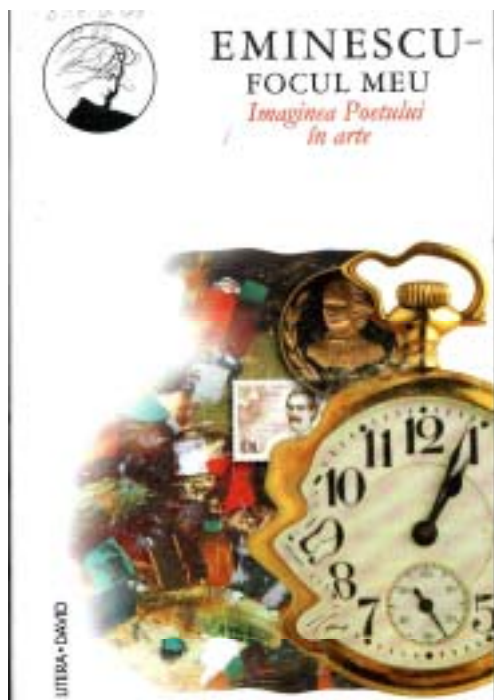

1. Receptorul meu: [Ion Borşevici] - Ch.: Ed. Basarabia , 1997. - 84 p.

2. Nicolae Chiriciuc – businessman, consilier, mecenat - Ch.: Litera , 1999. - 64 p. : il.

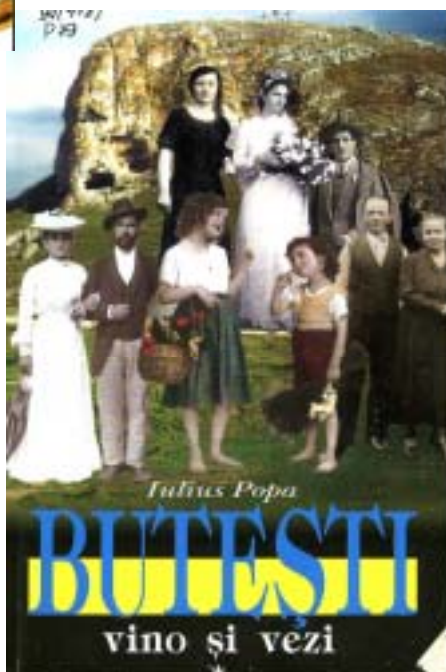

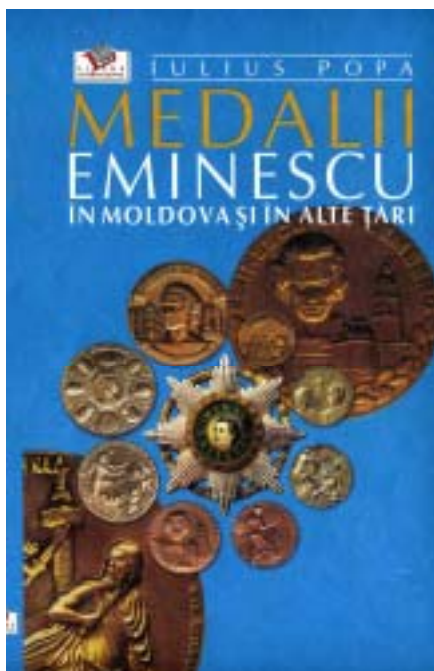
3. Ion Borșevici Doctor Honoris Cauza / I. Popa, Valentin Jitaru. – Ch.: Basarabia, 2000. – 14 p.

4. Corpus Eminescu: în 10 vol.: Vol.7. Eminescu – focul meu. Imaginea Poetului în arte / Coord.: C. Crăciun, V. Crăciun; Aut.: I. Alexandru, L. Belcea, ..., **Iulius Popa**, ...; Cuv. înainte: Răzvan Theodorescu. – Ch.; București: Litera; David, 2000. – 846 p.

5. Butești vino și vezi - Ch.: Litera, 2003. - 525 p. : il.

6. Medalii Eminescu în Moldova și în alte țări – Ch.: Litera, 2005. – 328 p

7. Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți – 60. – Ch.: Grupul Ed. Litera, 2005. – 392 p.

Cărți în curs de apariție

8. Butești – adu-ți aminte. – Ch.: Litera, 2005. – 550 p.

9. Columna și durerile noastre: Publicistica. – Ch.: Litera, 2006. – 700 p.

Articole

1988

10. În căutarea «cămășilor furate»: [problema dezvoltării bilingvismului în republică] // Lit. și arta. – 1988. – 28 iulie. – P.3.
11. Cimitirul – tezaurul istoriei // Lit. și arta. – 1988. - 1 dec. – P. 7.

1990

12. Litera din cuvântul ofensat: [lb. română] // Lit. și arta. – 1990. – 29 mart. – P. 7.
13. Columna și durerile noastre: [meditații la istoria veche a Moldovei] // Lit. și arta. – 1990. – 26 iulie. - P.8; 2 aug. – P. 8.

1991

14. Moartea cărturarului: [Gheorghe Armașu] // Lit. și arta. – 1991. – 7 mart. – P. 3.
15. Franța necunoscută // Lit. și arta. – 1991. – 4, 11, 18 apr. – P.7.
16. Mihai, rege. Regele Mihai: „Cunosc prea bine drama Basarabiei”: [interviu] // Lit. și arta. – 1991. – 27 iunie. – P. 8.
17. Holban, E. „... Nu puneam nici un preț pe viața mea”: dialog cu dl. E. Holban, personalitate marcantă a spiritului românesc, care în prezent locuiește la Paris / consemnare Iulius Popa // Lit. și arta. – 1991. – 11 iulie. – P. 1, 3.

18. Europeanii fără o limbă străină?: [problema studierii lb. străine în republică] // Lit. și arta. – 1991. – 1 aug. – P. 7.
19. Basarabeanul de la Aix: [despre V. Rusu, prof. de lb. română la Univ. Aix-en-Provence, Franța, originar din Basarabia] // Lit. și arta. – 1991. – 8 aug. – P. 4.
20. Eminescu în Provence // Lit. și arta. – 1991. – 7 noiemb. – P.4.
21. Piscoci-Dănescu, G. Am venit cu sentimentul unui gospodar la el acasă: [Interviu cu fiils., prof. G. Piscoci-Dănescu din Paris, proprietarul „Miorițe”, librărie românească în capitala Franței] // Lit. și arta. – 1991. – 5 dec. – P. 5.
22. Medalia lui Mikola: [despre M. Piven, aut. medaliei consacrate centenarului de la moartea lui M. Eminescu] // Lit. și arta. – 1991. – 19 dec. – P. 7.
23. O româncă din anonim: [extrase referitoare la sărbătoarea Anului Nou din vol. „Datinele și credințele poporului român”, Cernăuți, 1903 de E. Niculiță Voronca; cuv. introd. de Iulius Popa] // Lit. și arta. – 1991. – 26 dec. – P. 7.

1992

24. „Sîntem dintr-un vechi triumf” // Lit. și arta. – 1992. – 9 ian. – P.6.
25. Monsieur Emile și regimul totalitar în miniatură: [despre Emil Haham, prof. la fac. Limbi Străine a Inst Pedagogic „A. Russo” din Bălți] // Lit. și arta. – 1992. – 23 ian. – P. 6.
26. Muzee în ghilimele // Lit. și arta. – 1992. – 13 febr. – P. 3.
27. Strupulis, Ia. Ianis Strupulis: „Eminescu este unul, incomparabil”: [interviu cu medalierul leton Ia. Strupulis] // Lit. și arta. – 1992. – 20 febr. – P. 6.

28. Baklanov, Al. Aleksandr Baklanov: „... Este o sursă de inspirație această misterioasă semnătură a lui Eminescu”: [interviu cu pict. principal la Monetăria din Sankt Petersburg, aut. Portretului Eminescu pentru rubla jubiliară consacrată centenarului morții marelui Poet] // Lit. și arta. – 1992. – 2 apr. – P. 6.
29. Barbusse la câțiva pași de Ștefan?: [H. Barbusse și Basarabia] // Lit. și arta. – 1992. – 9 apr. – P. 7.
30. Mareșalul și urmașii săi: [despre mareșalul I. Antonescu] // Lit. și arta. – 1992. – 30 apr. – P. 7.
31. O carte cât o țară întregită // Lit. și arta. – 1992. – 7 mai. – P.6.
32. Restanța noastră cea mai mare: [despre rolul culturii în destinul popoului] // Lit. și arta. – 1992. – 14 mai. – P.7; 21 mai. – P. 7.
33. Antonescu „cel fără de mormînt”: [despre mareșalul I. Antonescu] // Lit. și arta. – 1992. – 11 iunie. – P. 7.
34. Străjerul de la Putna // Lit. și arta. – 1992. – 11 iunie. – P. 3.
35. Calamanciuc, Gh. Un grup de studenți cu ochii în lacrimi : interviu cu Gh. Calamanciuc, red. la Teatrul „Vasile Alecsandri” din Bălți // Lit. și arta. – 1992. – 18 iunie. – P. 7.
36. Grevă cu mai multe cunoscute // Lit. și arta. – 1992. – 16 iulie. – P. 2.
37. Un crucifix pe oasele martirilor // Lit. și arta. – 1992. – 6 aug. – P. 7.
38. Copiii ce vor opri bocetul istoriei: [despre șc. nr.18, din Bălți] // Lit. și arta. – 1992. – 10 sept. – P. 7.

39. Marșakovschi, T. Teze și antiteze ortodoxe: (Biserica ortodoxă din Basarabia) / T. Marșakovschi, Iu. Popa // Lit. și arta. – 1992. – 22 oct. – P. 3.
40. Minoritatea ucraineană în prag de renaștere culturală : (probleme și sugestii) // Lit. și arta. – 1992. – 5 noiembr. – P. 7.
41. Poezia rădăcinilor: [o pasiune a lui Iulian Codău] // Lit. și arta. – 1992. – 24 dec. – P. 7.

1993

42. Iașul și metalul comemorativ // Lit. și arta. – 1993. – 21 ian. – P. 8.
43. Armata a 15-a: [situația politică în Republica Moldova] // Lit. și arta. – 1993. – 11 febr. – P. 7.
44. Avantajul și dezavantajul unei ambasade: [ambasada Republicii Moldova în Federația Rusă] // Lit. și arta. – 1993. – 18 mart. – P. 7.
45. Într-un ceas bun „Gazetei de Herța” // Lit. și arta. – 1993. – 15 apr. – P. 7.
46. Despres, F. Spațiul românesc : hotare și confruntări : [despre evenimentele din ultimii ani din România, Republica Moldova, Bucovina și Bugeac : Fragm. din lucrare; cuv. introd. și trad. din lb. fr. de Iulius Popa] // Lit. și arta. – 1993. – 22 apr. – P. 7.
47. Porțile Franței deschise pentru Blaga: [opera filosofică a lui L. Blaga ed. la Paris] // Lit. și arta. – 1993. – 29 apr. – P. 7.
48. „Prin Basarabia voievodă” de la Freiburg ne-a venit: [despre cartea lui Petre Vălimăreanu *Prin Basarabia voievodă*] // Lit. și arta. – 1993. – 6 mai. – P. 7.

49. Furdui, D. Dumitru Furdui este!: [interviu cu actorul român, locuitor al Franței] / consemnare și cuv. introd. de Iulius Popa // Lit. și arta. – 1993. – 27 mai – P. 7.
50. Un catalog despre Luceafăr cît un secol în medalii // Lit. și arta. – 1993.- 17 iunie. – P. 7.
51. Alice Sfințescu – o viață zdruncinată de istorie: [pictoriță (1879-1976)] // Lit. și arta. – 1993. – 24 iunie. – P. 7.
52. „Terra Moldaviae” după primul pas: [Rev. de șt., artă și cultură ce apare în lb. rom., fr., engl și germ.] // Lit. și arta. – 1993. – 1 iulie. – P. 7.
53. Incomodități la porțile țării: [notițe de călătorie] // Lit. și arta. – 1993. – 12 aug. – P. 2.
54. Vama Sculeni : exces de abuzuri // Lit. și arta. – 1993. – 26 aug. – P. 2.
55. Cel mai liber român din lume: [despre D. Novacovici, preș. Uniunii Mondiale a Rom. Liberi, emigrant rom., locuitor al or. Paris] // Lit. și arta. – 1993. – 2 sept. – P. 7.
56. Fronde – o nouă fundație: [cultural-filantropică cu sediul la Alba-Iulia] // Lit. și arta. – 1993. – 16 sept. – P. 7.
57. Garderoba pădurii la expoziția lui Proțiuk: [despre expoziția de obiecte din lemn modelat a maestrului V.Proțiuk din Bălți] // Lit. și arta. – 1993. – 14 oct. – P. 7.
58. Limba română la Bălți și microbul „comesiditate” // Lit. și arta. – 1993. – 11 noiemb. – P. 3.
59. „Măi omule, pămîntule”!: [despre cartea veche românească] // Lit. și arta. – 1993. – 18 noiemb. – P. 7.

60. Lei puțini cu istorie miniaturală: [obiecții referitor la imaginea aversurilor bancnotelor mold.] // Lit. și arta. – 1993. – 23 dec. – P. 7.

1994

61. Mudrea, A. Andrei Mudrea: „M-a sponsorizat un îndrăgostit de frumos”: [interviu cu pict. A. Mudrea] // Lit. și arta. – 1994. – 6 ian. – P. 6.

62. Aliții potențiali de mâine au nevoie de ajutor: [despre problemele cu care se confruntă minoritatea ucr. din republică la st. în lb. maternă // Lit. și arta. – 1994. – 13 ian. – P. 7.

63. Medalia Argezi va reveni acasă de la Lausanne // Lit. și arta. – 1994. – 17 febr. – P. 4.

64. Dănoiu, I. [Nichita] Stănescu numismatul sau „E - un bogos în sesterț”: [interviu cu numismatul I. Dănoiu] // Lit. și arta. – 1994. – 10 mart. – P. 7.

65. Între Călmățui și Snegur cu un răvaș pe ceea lume: [despre ofițerul de poliție An. Călmățui, căzut eroic în războiul din Transnistria, decorat post-mortem cu ordinul „Ștefan cel Mare”] // Lit. și arta. – 1994. – 31 mart. – P. 3.

66. Un Lebed există, iar un Lebedescu – nu...: [situația politică în Moldova] // Lit. și arta. – 1994. – 7 apr. – P. 3.

67. Moldovenii de la Pușkin la Piotr Mașișev: (Meditații după alegerile parlamentare) // Lit. și arta. – 1994. – 5 mai. – P. 2.

68. Mesaj tainic și înțelept – manualul „Le Roumain” // Lit. și arta. – 1994. – 14 iulie. – P. 3.

69. Fotbaliștii români, presa rusă și ... îngerul păzitor // Lit. și arta. – 1994. – 21 iulie. – P. 3.

70. Piscoci, G. George Piscoci: „Oamenii politici nu pot fi martiri”: [referitor la istoria României: interviu cu președintele Fundației culturale FRONDE] // Lit. și arta. – 1994. – 28 iulie. – P. 7.

71. Hram la Butești: [despre cimitirul din satul Butești, Glodeni] // Lit. și arta. – 1994. – 11 aug. – P. 7.

1995

72. Petru Lucinschi – o enigmă? : (Președintele Parlamentului Republicii Moldova) // Lit. și arta. – 1995. – 19 ian. – P. 2.

73. Români și ceceni // Lit. și arta. – 1995. – 9 febr. – P. 8.

74. Fiul nu răspunde pentru tata?: [situația politică în Cecenia] // Lit. și arta. – 1995. – 16 febr. – P. 1.

75. Druță și Vieru între mit și realitate // Lit. și arta. – 1995. – 2 mart. – P. 4.

76. Sangheli în episodul al doisprezecelea // Lit. și arta. – 1995. – 16 mart. – P. 7.

77. Ideologia stomacală a partidului de guvernământ // Lit. și arta. – 1995. – 6 apr. – P. 4.

78. Minoritatea ucraineană: (de la renașterea efemeră spre vechea decadență) // Lit. și arta. – 1995. – 20 apr. – P. 4.

79. Socialiștii și comuniștii au reocupat Bălțiul. De această dată în mod legal // Lit. și arta. – 1995. – 27 apr. – P. 2.

80. Bălțeanul Nicolae Chirilciuc, ctitor modern și nu numai ...: [consilier în primăria Bălțiului] // Lit. și arta. – 1995. – 8 iunie. – P. 2.

81. Tricolorul de la 1966 al lui Gheorghe Muruziuc: [despre pionierul acțiunilor patriotice] // Lit. și arta. – 1995. – 29 iunie. – P. 7.
82. Politica fără spionaj e ca marxismul fără Lenin : [despre Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului comunist din România: după cartea „Orizonturi roșii” de Ion Mihai Pacepa] // Lit. și arta. – 1995. – 6 iulie. – P. 8.
83. Prințul Paul a ajuns ... la Nistru: [despre viața și activitatea prințului Paul de Hohenzollern (Paul al României)] // Lit. și arta. – 1995. – 20 iulie. – P. 8.
84. Departe de Șamil și mai departe de strămoși: [situația politică în țară] // Lit. și arta. – 1995. – 3 aug. - P. 2.
85. „Bandiți” din vârful piramidei: [situația social-politică în republică] // Lit. și arta. – 1995. – 17 aug. – P. 2.
86. Ce-ați făcut din noi, iubiți învățători?!: [învățământul în Republica Moldova] // Lit. și arta. – 1995. – 24 aug. – P. 2.
87. Cu „emoția în stare sălbatică” Geo Bogza a trecut prin Bălți // Lit. și arta. – 1995. – 31 aug. – P. 7.
88. Decanul care mai trăiește: [Ignat Buzdugan, fostul decan al fac. de Lb. Străine de la Inst. Pedagogic bălțean] // Lit. și arta. – 1995. – 2 sept – P. 6.
89. Arama șefă și copiii de aur ai Moldovei [despre Angelica și Dorin Cheptea] // Lit. și arta. – 1995. – 5 oct. – P. 7.
90. Giuvaiera ale jubileului, amintiri frumoase : Univ. Pedagogică din Bălți la 50 de ani // Lit. și arta. – 1995. – 12 oct. – P. 8.
91. ULIM între uliu și olimp // Lit. și arta. – 1995. – 12 oct. – P. 2.

92. Moldovencele la Moscova // Lit. și arta. – 1995. – 23 noiemb. – P. 3.
93. Spitalul de pe vârful Bălții lui: [Spitalul de Psihiatrie] // Lit. și arta. – 1995. – 30 noiemb. – P. 8.
94. Cărpineanul de la „Căpriană” pariziană: [despre Eugen Holban] // Lit. și arta. – 1995. – 14 dec. – P. 3.
95. În spațiul copilăriei de la marginea orașului: (șc.-internat din Orhei la 35 de ani de la înființare) // Lit. și arta. – 1995. – 14 dec. – P. 7.
96. A treia lungă așteptare a filosofului librar: [George Piscoci-Dănescu, librarul român din Paris] // Lit. și arta. – 1995. – 21 dec. – P. 4.

1996

97. Un gând inexistent pe raza universului // Lit. și arta. – 1996. – 1 ian. – P. 7.
98. „Curierul...” și bălțenii ne-cititori // Lit. și arta. – 1996. – 18 ian. – P. 6.
99. Luceafărul în viziunea filatelică a lui Iurii Grecov // Lit. și arta. – 1996. – 22 febr. – P. 7.
100. „Pomul femeecat” și „Răspântiile” în „Limba română”: [apariții ed. în bibl. Rev.] – Lit. și arta. – 1996. – 28 mart. – P. 7.
101. Setul de medalii „Eminescu Integral” : [bătut în 1996 în Moldova] // Lit. și arta. – 1996. – 4 apr. – P. 4-5.
102. O fotografie întâmplătoare ne readuce în casa de la Ipotești: [despre casa părintească a lui Mihai Eminescu] // Lit. și arta. – 1996. – 25 apr. – P. 5.

103. Djohar a pășit în amintirea eternă: [Dudaev] // Lit. și arta. – 1996. – 2 mai. – P. 2.
104. Scurt popas în „Petrogradul” bălțean // Lit. și arta. – 1996. – 9 mai. – P. 8.
105. Profesorul învățacelului a greșit de două ori: [Ion Sbierea, profesor de lb. română al lui Mihai Eminescu] // Lit. și arta. – 1996. – 23 mai. – P. 3.
106. Morev pe reversul jubileului bălțean // Lit. și arta. – 1996. – 20 iunie. – P. 2.
107. De la Nistru – general, în Kremlin - imperial: [despre generalul A. Lebed] // Lit. și arta. – 1996. – 27 iunie. – P.2.
108. „Eminescu integral” la Ipotești // Lit. și arta. – 1996. – 4 iulie. – P. 4.
109. Renașterea culturală a ucrainenilor în pragul dezastrului: [în Republica Moldova] // Lit. și arta. – 1996. – 19 sept. – P. 3.
110. Debut benefic pentru „Eminescu și universul artei” // Lit. și arta. – 1996. – 10 oct. – P. 2.
111. Victor Morev, vecinul meu // Lit. și arta. – 1996. – 17 oct. – P. 2.
112. Leonarzii venețieni din Limbenii Noi: [despre Vasile Leonard ; descrierea a 3 morminte și un cavou] // Lit. și arta. – 1996. – 31 oct. – P. 5.
113. Sangheli pe „mausoleu”, Morev pașală și „Curierul” înjunghiat // Lit. și arta. – 1996. – 14 noiemb. – P. 2.

114. Îi așteptam și faptele: [situația social-politică din Republica Moldova după alegerile prezidențiale] // Lit. și arta. – 1996. – 12 dec. – P. 3.
115. Maria Livîțchi „multidocor” // Lit. și arta. – 1996. – 12 dec. – P. 3.
116. De ce nu doresc ucrainenii din Moldova să redevină ucrainenii // Lit. și arta. – 1996. – 19 dec. – P. 3.
117. După 350 de ani Buteștiul mai rezistă: [Glodeni] // Lit. și arta. – 1996. – 26 dec. – P. 8.

1997

118. Mai lungă decât fapta, recunoștința: [referitor la emiterea la Monetăria din București a două medalii consacrate lui I. Creangă și A. Russo] // Lit. și arta. – 1997. – 23 ian. – P. 8; Libertatea. – 1997. – 29 ian. – P. 6.
119. Leonard Salmen sau Un kitsch integral al operei lui Eminescu: [despre creația graficianului L. Salmen] // Lit. și arta. – 1997. – 6 febr. – P. 2.
120. Să fim atenți ce fel de piese colectăm... // Lit. și arta. – 1997. – 20 febr. – P. 8.
121. Necazuri în cimitirul ortodox // Lit. și arta. – 1997. – 20 mart. – P. 7.
122. Aureliu Răuță mecenatul și Ion Vlad sculptorul s-au „topit” în Eminescu: [despre inaugurarea statuii de lângă biserica rom. din Paris și medalie] // Lit. și arta. – 1997. – 3 apr. – P. 5.
123. Luceafărul în ex-libris: [concurs int. la Oradea] // Lit. și arta. – 1997. – 10 apr. – P. 4.

124. „Suntem de-ai noștri ...” sau Moștenirea doamnei Maria: [Curdov] // Lit. și arta. – 1997. – 17 apr. – P. 6.
125. Învățătorul și prietenul nostru cel mai credincios // Lit. și arta. – 1997. – 24 apr. – P. 8.
126. Medalia „Aron Pumnul și Ion Sbierea”: [medalistică eminesciană] // Lit. și arta. – 1997. – 29 mai. – P. 6.
127. Snopit în bătai, Igor Popa a murit în incinta poliției din Drochia // Lit. și arta. – 1997. – 5 iunie. – P. 2.
128. Medalia „Părinții lui Mihai Eminescu” // Lit. și arta. – 1997. – 12 iunie. – P. 8.
129. Medalia „Monumentul dispărut al lui Eminescu la Cernăuți”; Medalia „Mihai Eminescu și Veronica Micle” // Lit. și arta. – 1997. – 19 iunie. – P. 2.
130. Silviu Berejan, academicianul fără vârstă // Lit. și arta. – 1997. – 31 iulie. – P. 7.
131. Cum se face un cavou în Republica Moldova sau Riscul de a deveni „Ca caz excepțional” // Lit. și arta. – 1997. – 14 aug. – P. 8.
132. Borșevici în varianta nevalorificată: [despre Ion Borșevici, politician] // Lit. și arta. – 1997. – 21 aug. – P. 3. ; Libertatea. – 1997. – 27 aug.
133. „Cugetul” românesc într-un Bălți rusesc // Lit. și arta. – 1997. – 28 aug. – P. 2.
134. Familia Mazniuc, martiră în „gulagul” local // Lit. și arta. – 1997. – 25 sept. – P. 2.

135. [Nicolae] Chirilciuc rezistă încă, dar pericolul e mare: [despre viața social-politică din Bălți] // Lit. și arta. – 1997. – 2 oct. – P. 3.
136. Nea Coca: [Donic] în prezentul fără de sfârșit // Lit. și arta. – 1997. – 23 oct. – P. 7.
137. Spre Rica, doar cu gândul // Lit. și arta. – 1997. – 6 noiemb. – P. 7.
138. Limba noastră e frumoasă, noi sântem nervoși // Lit. și arta. – 1997. – 27 noiemb. – P. 8.
139. Gînduri despre [Valeriu] Matei și despre ex - ...: [referitor la situația politică din Republica Moldova] // Lit. și arta. – 1997. – 4 dec. – P. 2.
140. Maria Iachim și Margareta Vrânceanu la jubileul fără bătrânețe: [prof. de la fac. Lb. și Lit. străine a Univ. de Stat „Alec u. Russo” din Bălți la 60 de ani] // Lit. și arta. – 1997. – 25 dec. – P. 8.

1998

141. Cubri din „Tulpina Neamului”: [activitatea de creație a pictorului Ștefan Florescu] // Lit. și arta. – 1998. – 15 ian. – P.6.
142. Factorul feminin în viața lui Clinton și în politica lui Luc inschi // Lit. și arta. – 1998. – 5 febr. – P. 2.
143. Grecia antică, grecii contemporani și basarabencele // Lit. și arta. – 1998. – 26 febr. – P. 7.
144. Povestea amară a Marianeii sau banditismul unor copii de preoți // Lit. și arta. – 1998. – 5 mart. – P. 7.

145. Sindromul Maricica: [campania electorală] // Lit. și arta. – 1998. – 19 mart. – P. 2.
146. Reflecții post-electorale // Lit. și arta. – 1998. – 26 mart. – P. 2.
147. Dumitru Furdui: [în memoria actorului român] // Lit. și arta. – 1998. – 3 apr. – P. 5.
148. Apărătorii lui Eminescu în metal – Nicolae Curdov // Lit. și arta. – 1998. – 9 apr. – P. 7.
149. Apărătorii lui Eminescu în metal : Maria Dogaru: [notoriu specialist rom. în heraldică, sigilografie, diplomatică, vexilologie] // Lit. și arta. – 1998. – 16 apr. – P. 7.
150. Mormintele Ceaușeștilor între ură și educație creștină // Lit. și arta. – 1998. – 7 mai. – P. 7.
151. Mihai Cornaci [colecționar de medalii Eminescu] // Lit. și arta. – 1998. – 21 mai. – P. 8.
152. Relu-Zamfir Stoian: [colecționar de medalii Eminescu din România] // Lit. și arta. – 1998. – 28 mai. – P. 6.
153. Apărătorii lui Eminescu în metal : Mihai Costin: [colecționar de medalii din România] // Lit. și arta. – 1998. – 4 iunie. – P. 8.
154. Opera din genericul poveștilor // Lit. și arta. – 1998. – 9 iulie. – P. 4.
155. America între rezistență și hărțuire sexuală // Lit. și arta. – 1998. – 6 aug. – P. 2.
156. Apărătorii lui Eminescu în metal : Ioan Dogaru // Lit. și arta. – 1998. – 13 aug. – P. 2.

157. Andrei Galben, rectorul semicentenar // Lit. și arta. – 1998. – 3 sept. – P. 3.
158. Bucurie cu moarte într-o tragedie bălțeană // Lit. și arta. – 1998. – 20 aug. – P. 2.
159. Medalia „Eminescu la Viena” // Lit. și arta. – 1998. – 27 aug. – P. 8.
160. Medalia „Eminescu la Berlin” // Lit. și arta. – 1998. – 10 sept. – P. 7.
161. Liceanul și savantul Coșeriu s-au reîntâlnit la Bălți // Lit. și arta. – 1998. – 8 oct – P. 7.
162. Biografia omenirii în viziunea lui Aurelian Silvestru // Lit. și arta. – 1998. – 5 noiemb. – P. 7.
163. Tristețea psihiatrilor bălțeni și pericolul SIDA la demnitarii chișinăuieni // Lit. și arta. – 1998. – 12 noiemb. – P. 3.
164. Moldovenii din închisorile Portugaliei // Lit. și arta. – 1998. – 3 dec. – P. 2.
165. Grecia zice „da”, iar consulul – „ba” // Lit. și arta. – 1998. – 10 dec. – P. 2.
166. Continuare la portretul lui Moțpan // Lit. și arta. – 1998. – 17 dec. – P. 2.
167. Furt de medalii Eminescu // Lit. și arta. – 1998. – 24 dec. – P. 7.

1999

168. Borșevici în varianta nevalorificată // Borșevici, Ion. Omagieri – Ch., 1999. – P. 227-228.

169. Dicționarul francez al lui Ion Manoli și elementul românesc în el: [despre cartea „Dictionnaire des termes stylistiques et poétiques” // Lit. și arta. – 1999. – 14 ian. – P. 2.
170. Pe cine înșelăm ... „alungând” limba ucraineană? // Lit. și arta. – 1999. – 21 ian. – P. 8.
171. Jurnalul unui director de școală: [30 de caiete de Jurnal ale lui Mihail Ciocanu, dir. șc. medii din Pârlița, Fălești, consacrate istoriei satului // Lit. și arta. – 1999. – 11 febr. – P. 8
172. Borșevici, omul cu care poți pleca la război // Lit. și arta. – 1999. – 25 mart – P. 2.
173. Anul poetului Nicolae Dabija: [creația poetului în anul 1998] // Lit. și arta. – 1999. – 22 apr. – P. 5.
174. Românismul în mineriade: [situația social-economică în România] // Lit. și arta. – 1999. – 29 apr. – P. 2.
175. Doi primari și o singură „aramă”: [campania electorală] // Lit. și arta. – 1999. – 13 mai. – P.2.
176. Confuzia electoratului comunist bălțean // Lit. și arta. – 1999. – 20 mai – P. 2.
177. Cuvînt despre Venedict Papandopolo // Lit. și arta. – 1999. – 3 iunie. – P. 3.
178. Eșecul electoral al „dreptei” bălțene // Lit. și arta. – 1999. – 3 iunie. – P. 2.
179. Medalia „Masca mortuară a lui Eminescu” // Lit. și arta. – 1999. – 24 iunie. – P. 8.
180. Medalia „Eminescu în Italia” // Lit. și arta. – 1999. – 1 iulie. – P. 8.

181. Schițele eminesciene ale lui Oleg Grădinaru: [medalii Eminescu] // Lit. și arta. – 1999. – 29 iulie. – P. 8.
182. „Rob” bogat în Grecia sau „boier” sărac în Moldova // Lit. și arta. – 1999. – 5 aug. – P. 8.
183. Fapta nobilă a lui Bazaochi, „Arcăș al lui Ștefan” // Lit. și arta. – 1999. – 12 aug. – P. 2.
184. Vladimir Barabulă – pedagogul de ieri, scriitorul de azi // Lit. și arta. – 1999. – 26 aug. – P. 2.
185. Apărătorii lui Eminescu în metal : Constantin Mălinaș // Lit. și arta. – 1999. – 16 sept. – P. 7.
186. „Liderii” lui Mihai Șlehtițchi alături de o amintire „psihologică”: [despre cartea cu același titlu] // Lit. și arta. – 1999. – 23 sept. – P. 7.
187. Biblioteca Șevciukevici și ... Zircecu-Zapircecu: [bibl. personală a prof. univ. din Cernăuți] // Lit. și arta. – 1999. – 30 sept. – P. 7.
188. Un mic necrolog pentru Petru Tudoreanu // Lit. și arta. – 1999. – 21 oct. – P. 7.
189. Noi Doctori Honoris causa la Universitatea din Bălți: [Silviu Berejan, Ion Ciornîi, Ion Borșevici, Anatol Ciobanu] // Lit. și arta. – 1999. – 28 oct. – P. 3.
190. Ieșeanul Anatol Ciobanu, somitate necunoscută a genului: [numismat român] // Lit. și arta. – 1999. – 4 noiemb. – P. 2.
191. Eminescu în porțelan al lui Idiceanu de la Cluj : [lucrările lui Ștefan Idiceanu] // Lit. și arta. – 1999. – 18 noiemb. – P. 7.
192. Pantalonii, energia și chinurile consumatorilor // Lit. și arta. – 1999. – 2 dec. – P. 2.

2000

193. Permanent pe baricade, Eminescu // Lit. și arta. – 2000. – 13 ian. – P. 7.
194. Lansare de carte la Craiova // Lit. și arta. – 2000. – 27 ian. – P. 1.
195. Medalia „Eminescu la Königsberg” // Lit. și arta. – 2000. – 27 ian. – P. 2.
196. Medalia „Eminescu la Lemberg” // Lit. și arta. – 2000. – 3 febr. – P. 8.
197. Medalia „Eminescu la Cracovia” // Lit. și arta. – 2000. – 10 febr. – P. 2.
198. Medalia „Monumentele Eminescu la Sângerei și Bălți” // Lit. și arta. – 2000. – 17 febr. – P. 6.
199. Medalia „Monumentul Eminescu la Fălești” // Lit. și arta. – 2000. – 2 mart. – P. 8.
200. Ilarion Matcovschi (formulări aproximative) // Lit. și arta. – 2000. – 9 mart. – P. 2.
201. Medalia „Izvorul Eminescu la Recea Râșcani” // Lit. și arta. – 2000. – 23 mart. – P. 2.
202. Tristă perspectivă pentru noi în istoria Ucrainei : [Mișcarea culturală ucraineană din Republica Moldova] // Lit. și arta. – 2000. – 6 apr. – P. 2.
203. Câteva reflecții despre Eminescu și noi // Didactica Pro... – 2000. – Nr.4. – P. 51-53.

204. „Eminescu în numismatică” între minunat și impecabil: [pe marginea cărții cu același titlu de Mihai Cornaci și Coriolan Chiricheș (Botoșani, ed. „Axa”)] // Lit. și arta. – 2000. – 6 iulie. – P. 7.
205. Arhimandritul Iosif și omul de după copac // Lit. și arta. – 2000. – 27 iulie. – P. 7.
206. Alexandru Budișteanu, bucureșteanul de la Bălți // Lit. și arta. – 2000. – 3 aug. – P. 3.
207. Jubileul lui Simion Băncilă sau Meditație pentru societatea restanțieră: [prim-vice-rectorul Univ. din Bălți] // Lit. și arta. – 2000. – 10 aug. – P. 7.
208. Un strigăt spre ceruri [despre inaugurarea monumentului consacrat victimelor represiunilor comuniste] // Lit. și arta. – 2000. – 31 aug. – P. 6.
209. Spre Eminescu cum a fost // Lit. și arta. – 2000. – 19 oct. – P. 5.
210. Epoca cumpătată a rectorului Coroliuc: [Boris Coroliuc, rector la Inst. Pedagogic de Stat „A. Russo” din Bălți între anii 1975-1985] // Lit. și arta. – 2000. – 26 oct. – P. 7.
211. „Surprize, surprize” și cămila din noi // Lit. și arta. – 2000. – 16 noiemb. – P. 6.
212. Tristețe și bucurie la un jubileu: [șc.-internat din Orhei] // Lit. și arta. – 2000. – 14 dec. – P. 2.
213. Gânduri la jubileul lui Eugen Holban // Lit. și arta. – 2000. – 21 dec. – P. 3.
214. Scrisoare lui George Piscoci [editor român stabilit la Paris] // Lit. și arta. – 2000. – 28 dec. – P. 3.

2001

215. Securitatea îl arestează pe Chiriuc ... în pragul alegerilor parlamentare // Lit. și arta. – 2001. – 11 ian. – P. 2.
216. Igor Popa – omorât și acuzații - achitați // Lit. și arta. – 2001. – 18 ian. – P. 7.
217. La ora bilanțului major: [Nicolae Filipp, rector al Univ. de Stat „A. Russo” la 75 de ani] // Lit. și arta. – 2001. – 1 mart. – P. 3.
218. Cu dragoste la biologie mă gândesc: [campania electorală] // Lit. și arta. – 2001. – 15 febr. – P. 6.
219. Tradițiile naționale: [despre "Tradițiile naționale"- carte cu un bogat material factologic semnată de doctorul în filozofie Valeriu Capcea] // Lit. și arta. – 2001. – 15 mart. – P. 7.
220. Vrajba de „sus” și prostia de „jos” : [alegeri parlamentare] // Lit. și arta. – 2001. – 15 mart. - P. 3.
221. „Respiro ...” trist spre miezul nopții comunist: [alegeri parlamentare] // Lit. și arta. – 2001. – 29 mart. – P. 3.
222. Cuvinte pentru Dumnezeu // Lit. și arta. – 2001. – 12 apr. – P. 8.
223. Regret nostalgic // Lit. și arta. – 2001. – 19 apr. – P. 3.
224. Gelozia și dorul învechit al mesei lui // Lit. și arta. – 2001. – 3 mai. – P. 3
225. Rezonanțe la eliberarea lui Ilașcu // Lit. și arta. – 2001. – 17 mai. – P. 2.
226. Eugen Coșeriu sărbătorit la Băile: [lingvist, savant notoriu] // Lit. și arta. – 2001. – 24 mai. – P. 3.

227. „Omul în fața muzicii”, alături de Ion Gagim // Lit. și arta. – 2001. – 31 mai. – P. 3.
228. O pauză în semicentenarul lui Ion Cațaveică : [ziarist, publicist] // Lit. și arta. – 2001. – 7 iunie. – P. 3.
229. De ce Nicolae Chirilciuc pentru alegerile de la Bălți // Lit. și arta. – 2001. – 14 iunie. – P. 2.
230. Ultima amintire despre Bălți // Lit. și arta. – 2001. – 28 iunie. – P. 2.
231. Exces de botanică și zoologie în „Localitățile Republicii Moldova” // Lit. și arta. – 2001. – 5 iulie. – P. 3.
232. „Copiii emigranților” sau Inexistența diaspora română // Lit. și arta. – 2001. – 12 iulie. – P. 1.
233. Te aștept să revii, „Noapte bună, copii” // Lit. și arta. – 2001. – 26 iulie. – P. 3.
234. Gheorghe – bunicul, Paraschiva – bunica nebunică și banditul Petrică: [din ist. familie] // Lit. și arta. – 2001. – 2 aug. – P. 3.
235. Epoca gravată cu cristal : [din cartea „Rectorul meu” dedicată lui Ion Borșevici] // Glasul națiunii. – 2001. – 26 sept. – P. 6.
236. Răvaș promis, niciodată trimis // Lit. și arta. – 2001. – 6 dec. – P. 2.

2002

237. Memoria ca sursă vitală a sistemului psihic național (formulări aproximative în aspect evolutiv) // Anatomia societății posttotalitare. - Ch.. - 2002. - P. 166-176.

238. Presa posttotalitară și impactul ei asupra conștiinței cititorului (încercare de analiză sumară) // Anatomia societății posttotalitare. - Ch. - 2002. - P. 270-277.
239. Iurie Popa sau Spulberarea confuziei // Lit. și arta. – 2002. – 3 ian. – P. 8.
240. Dicționarul lui Lucian: [Dicționarul de maxime și expresii juridice] // Lit. și arta. – 2002. – 31 ian. – P. 3.
241. Taras Șevcenko „a sosit” la Bălți: [inaugurarea bustului] // Lit. și arta. – 2002. – 21 mart. – P. 2.
242. Serafim Urecheanu privit de la distanță // Lit. și arta. – 2002. – 4 apr. – P. 2.
243. Sexagenarul Valentin Jitaru sau Românismul catifelat bălțean // Lit. și arta. – 2002. – 2 mai – P. 3.
244. Bună dimineața, tinerețe! : [Ion Manoli – decan al Fac. de Lb. și Lit. Străine a Univ. de Stat „A. Russo”, Bălți] // Lit. și arta. – 2002. – 20 iunie. – P. 8.
245. Despre comuniști și lapte : [situația social-politică] // Lit. și arta. – 2002. – 18 iulie. – P. 7.
246. „Doamna Palaghia” și buruienile de pe mormântul lui Brăncuși : [atitudinea față de propriile valori] // Lit. și arta. – 2002. – 18 iulie. – P. 7.
247. Pavel Popovschi: 67 de ani+3 gutu=70 // Lit. și arta. – 2002. – 15 aug. – P. 8.
248. Academicianul Alexandru Nacu și Buteștiul dezavantajat: [medic-psihiatru] // Lit. și arta. – 2002. – 29 aug. – P. 3.

249. Savantul Damian Bogdan între Buteşti şi Bucureşti [ist. şi slavist român (1907-1991)] // Lit. şi arta. – 2002. – 5 sept. – P.7.
250. Leala e aici, dar Elena-n stele s-a topit : [Elena Golub] // Lit. şi arta. – 2002. – 19 sept. – P. 2.
251. Înainte de scriitor, Nicolae Dabija a fost militar şi ministru / // Lit. şi arta. – 2002. – 3 oct. – P. 2.
252. Regina cărţii în nord, Biblioteca Universităţii din Bălţi // Lit. şi arta. – 2002. - 31 oct. – P. 6.
253. Gheorghe Popa între calitate şi cantităţi : [şef catedră Lb. Română a Univ. de Stat „A. Russo”, Bălţi] // Lit. şi arta. – 2002. – 28 noiemb. – P. 7.
254. Nicolae Ţău la lumină, după o „Diplomaţie în culise”: [despre cartea lui N.Ţău „Diplomaţie în culise] // Lit. şi arta. – 2002. – 5 dec. – P. 2.
255. Regretul regăşirii // Lit. şi arta. – 2002. – 19 dec. – P. 6.

2003

256. Dănoiu, Ion. Stănescu numismatul sau „E - un logos în sesterţi”: [Interviu cu numismatul Ion Dănoiu] // De acasă acasă. Pagini basarabene despre Nichita Stănescu. – Ploieşti; Chişinău, 2003. – P. 106-113.
257. Gânduri noi în cărţi şi în „Historia”, Ion Cristoiu: [materiale din ist. României şi românilor publicate de ziaristi] // Lit. şi arta. – 2003. – 1 ian. – P. 3.
258. „Ferestrele” lui Naghiiev cu adevăr murdar // Lit. şi arta. – 2003. – 16 ian. – P. 6.

259. Bătrânul de lângă Botoșani // Lit. și arta. – 2003. – 6 febr. – P. 7.
260. Medalia „Triumfus spiriti latin?”, cu Dante și Eminescu: [confectionată de Maximilian Fețița, apărută cu sprijinul Ludmilei Zabolotnaia] // Lit. și arta. – 2003. – 20 febr. – P. 7.
261. A mia două noapte a Bagdadului în regia presei ruse // Lit. și arta. – 2003. – 15 mai – P. 3.
262. Scrisoare lui Nicolae Dabija: [cu prilejul împlinirii a 55 de ani de la naștere] // Lit. și arta. – 2003. – 17 iulie. – P. 5.
263. Alexandru Budișteanu, mecenatul amintirilor bălțene: [despre viața și activitatea arhitectului] // Lit. și arta. – 2003. – 14 aug. – P. 2.
264. „Fața nevăzută a puterii” a lui Grigore Eremei și Neamul meu făcut într-o sâmbătă seara : [pe marginea cărții cu același tit. de G. Eremei] // Lit. și arta. – 2003. – 11 sept. – P. 7.
265. Gânduri coapte și concluzii triste în cartea Lidiei Pădureac: [„Relațiile româno-sovietice (1917-1934)”] // Lit. și arta. – 2003. – 25 sept. – P. 2.
266. „Și te sărut pe tine, Mamă”, acel copil al României Mari: [destinul basarabeanului Vasile Gheorghășteanu] // Lit. și arta. – 2003. – 2 oct. – P. 7.
267. Tudor Cemenchi, director-diriginte, în amintiri și în prezent : [fost dir. al șc.-internat din Orhei] // Lit. și arta. – 2003. – 16 oct. – P. 3.
268. De Stati amintindu-mi, pađșah aș vrea să fiu // Lit. și arta. – 2003. – 23 oct. – P. 3.
269. Mazila Teodora [Marteau] // Lit. și arta. – 2003. – 13 noiemb. – P. 7.

270. O serbare a blocului la Liceul „Ion Creangă” din Bălți : [31 oct. 1943] // Lit. și arta. – 2003. – 27 noiemb. – P. 8.
271. Imaginile Căprianei și ordinul „Andrei Pervozvannâi” // Lit. și arta. – 2003. – 4 dec. – P. 8.
272. Solitară și neglijată, „Bătălia pentru demnitate”: [pe marginea cărții „Bătălia pentru demnitate” de Vasile Vișcu, Ch.: Litera, 2003] // Lit. și arta. – 2003. – 18 dec. – P. 3.

2004

273. Gheorghe Ciocoi, Făleștiul și vabarea Stelei de Erou // Lit. și arta. – 2004. – 29 ian. – P. 7.
274. Nostalgia istorică în acțiunile lui Petru Roman // Lit. și arta. – 2004. – 29 ian. – P. 8.
275. Irina Minzelevschi și fata de pe „baricadă” // Lit. și arta. – 2004. – 26 febr. – P. 2.
276. Ochii și... tualeta // Lit. și arta. – 2004. – 4 mart. – P. 8.
277. Ion Borșevici, între rădăcină și tulpină // Lit. și arta. – 2004. – 18 mart. – P. 7.
278. „Viața și moartea” de Petru Lucinschi sau „Cum ne-am măcinat sănătatea pentru niște nimicuri ...” // Lit. și arta. – 2004. – 18 mart. – P. 2.
279. Vidrașcu și „Litera”, ca o redevă a culturii // Lit. și arta. – 2004. – 1 apr. – P. 7.
280. Ecaterina Rotaru-Marșalovschi: [în memoriam] // Lit. și arta. – 2004. – 6 mai. – P. 8.

281. „Neutrul meu vecin”: Valeriu Cabac la 60 de ani // Lit. și arta. – 2004. – 20 mai. – P. 8.
282. Ștefan cel Mare, la Bălți, între „ocupația română” și cravatele roșii // Lit. și arta. – 2004. – 10 iunie. – P. 3.
283. „Cu ovajenie”, necazul de la rădăcină: [ist. lb.] // Lit. și arta. – 2004. – 22 iulie. – P. 8.
284. Limba română în Basarabia și „Marele Octombrie” // Lit. și arta. – 2004. – 2 sept. – P. 3.
285. Dumitru Moldovanu, în amintire și în „Doctrinile economice” // Lit. și arta. – 2004. – 9 sept. – P. 6.
286. Mândria Tamarei – în Tumul Fecioarei // Lit. și arta. – 2004. – 23 sept. – P. 3.
287. Realizări impresionante și o descoperire amară : [Literatura și arta la 50 de ani] // Lit. și arta. – 2004. – 30 sept. – P. 3.
288. Limbile străine bățene la 50 de ani sau Epistola scriptum est // Lit. și arta. – 2004. – 14 oct. – P. 2.
289. Jean-Yves Conrad : „Roumanie capitale ... Paris” sau „Bunicul meu a fost român” // Lit. și arta. – 2004. – 25 noiemb. – P. 6.
290. Rânduri cu gânduri din „Mircea Eliade, romancier” de Eugen Simion // Lit. și arta. – 2004. – 9 dec. – P. 5.
291. Vocabula „evreu”, noi și restul lumii // Lit. și arta. – 2004. – 16 dec. – P. 6.
292. Salut, Emil, și adieu, Cioran („Sioran”) // Lit. și arta. – 2004. – 23 dec. – P. 7.

293. Ucraina, vecina de la „margine” // Lit. și arta. – 2004. – 30 dec. – P. 3.

2005

294. Cu gândul la doi Traiani // Lit. și arta. – 2005. – 6 ian. – P.1.

295. Pastișa, benefică lui Eminescu, „... căci paharul este băut”: (pe marginea monografiei-album „Aurel David: timpul, artistul și opera” de Gheorghe Vrabie) // Lit. și arta. – 2005. – 13 ian. – P. 5.

296. „... Plai natal, copilărie” spre Boris Marin cu nostalgie // Lit. și arta. – 2005. – 27 ian. – P. 3.

297. Ștefan cel Mare, poftit la „slujba comunistă” // Lit. și arta. – 2005. – 24 febr. – P. 3.

298. „Sfântul neamului românesc” sau Mama lui de consilier: [despre destinul unor cărți] // Lit. și arta. – 2005. – 10 mart. – P.5.

299. Directoarea Elena Harconița și secretul de pe reversul paginii // Lit. și arta. – 2005. – 17 mart. – P. 7.

300. Alegerile noastre, de la o „noapte” la alta : [alegeri parlamentare] // Lit. și arta. – 2005. – 24 mart. – P. 2.

301. Voronin și pericolul „fetei mari” // Lit. și arta. – 2005. – 7 apr. – P. 2

302. O mamă zăludă în căutarea „Luceafărului” // Lit. și arta. – 2005. – 3 mart. – P. 5.

Personalia

1990

303. Curdov, Nicolae. Chipul lui Mihai Eminescu pe o rublă jubiliară recent emisă: [emiterea rublei cu chipul lui M. Eminescu se face la propunerea lui Iulius Popa] / Nicolae Curdov //Foaie numismatică de informare-popularizare. – 1990. – Nr.2. – P. 10-11.

Imagini cu medalii EMINESCU, inițiate în Moldova, pe prima pag. (în interior) a revistei „Familia Română”, Oradea, nr.1(4), martie 2000.

BASARABIA RECUNOSCĂTOARE

Set de medalii

EMINESCU

1996-1997

Inițiate de Iulius POPA
Donație Nicolae CHIRILCIUC
orașul Bălți, Republica Moldova
Produse de Monetăria Națională
din București, România
Gravor: Maximilian FETIȚA

Imagini cu medalii EMINESCU, inițiate în Moldova, pe coperta reversă a revistei „Familia Română”, Oradea, nr.1(4), martie 2000.

1996

304. Lucinschi, Petru. Deciziile, ca și fructul, vin la vremea lor: Interviu cu dl Petru Lucinschi, președintele Parlamentului Republicii Moldova / Consemnare Andrei Hropotinschi // Moldova suverană. – 1995. – 1 apr. – P. 2.
Sînt revizuite mai multe publicații politice actuale printre care și cele ale lui Iulius Popa.
305. Borșevici, Ion. Fostului meu student – ziaristului de la săptămînalul „L. A” Iulius Popa // Borșevici, Ion. Omagieri. – Ch., 1996. – P. 65-67.
306. Cornaci, Mihai. Basarabia recunoscătoare marelui Eminescu: [despre setul de medalii „Eminescu integral”, inițiatorul căruia este Iulius Popa] / Mihai Cornaci // Gazeta de Botoșani. – 1996. – 18 apr. – P. 2.
307. Cornaci, Mihai. Donație la Ipotești: [o donație de medalii eminesciene făcută Complexului Memorial „Mihai Eminescu” de N. Chirilciuc și I. Popa] / Mihai Cornaci // Gazeta de Botoșani. – 1996. – 4 iulie. – P. 2.
308. Lory, Theresia. Chipul lui Eminescu înveșnicit în medalii: [contribuții la emiterea medaliilor consacrate lui M. Eminescu] / T. Lory // Libertatea. – 1996. – 5 iunie. – P. 3.
309. Mălinaș, Constantin. „Eminescu integral” în medalistică: [Iulius Popa pune în practică ideea de gravare a medaliilor „Eminescu integral] / C. Mălinaș // Crișana Plus (Oradea). – 1996. – 19-25 iulie. – P. 7.
310. Medalii Eminescu: [Inițiator Iulius Popa] // Realitatea. – 1996. – 3-4 aug. – P. 5

311. Mitulescu, Nicolae. „Basarabia Recunoscătoare”: [despre Iulius Popa, inițiator al setului de medalii „Eminescu integral”] / Nicolae Mitulescu // Părerii Tutovene. – 1996. – 26 apr. – P. 2.
312. Președintele României Ion Iliescu a intrat în posesia medalilor „Eminescu integral”: [ce-i are drept autori pe Iulius Popa și Nicolae Chirikiuc] // Curierul de nord. – 1996. – 27 iulie. – P. 1.
313. Stoian, Relu-Zamfir. Mihai Eminescu în medalistica basarabeană / R.-Z. Stoian // Deșteptarea (Bacău). – 1996. – 15 iunie. – P. 2.
314. Николаева, Н. Памяти великого поэта: [комплект медалий посвящ. М. Еминеску основателем, которого является Юлиус Попа] / Н. Николаева // Голос Бэлць. – 1996. – 13 апр. - P. 3.

1997

315. Dogaru, Maria. Setul de medalii „Eminescu integral”: [despre originalitatea medalilor „Eminescu integral”, inițiatorul cărora este jurnalistul Iulius Popa] / Maria Dogaru // Colecția „Pro Patria”. – 1997. – Nr.12. – P. 9.
316. Mihail, Dinu. Jurnal basarabean (XVII): [despre activitatea de ziarist a lui Iulius Popa] / Dinu Mihail // Săptămîna. – 1997. – 12 dec. – P. 7.
317. Mitulescu, Nicolae. „Basarabia Recunoscătoare”: [opera numismatică inedită consacrată lui M. Eminescu inițiată de Iulius Popa] / Nicolae Mitulescu // Curierul filatelic. – 1997. – Nr.82-83. – P. 5.
318. Mitulescu, Nicolae. Figura lui Eminescu în numismatică: [o realizare medalistică a emenescologului Iulius Popa] / N. Mitulescu // Părerii Tutovene. – 1997. – Nr.234, 10-16 ian. – P.5.

319. Pascaru, Tamara. Performanță inedită în medalistica eminesciană / T. Pascaru // Libertatea. – 1997. – 18 iunie. – P. 3.
320. (T.S.). Publicistul Iulius Popa s-a dat în dragoste cu ... NUMISMATICA. Și nu cu una oarecare ci cu acea EMINESCIANĂ! / (S.T.) // Curierul de nord. – 1997. – 14 iunie. – P. 1.
321. Басараб, Алеку. Время собирать камни: комментарий / А. Басараб // Независимая Молдова. – 1997. – 17 янв. – С. 1. *Комментируется политические статьи среди которых и публикации Ю. Попа*
322. Местер, Михаил. Благодарные бессарабцы – классику родной литературы / М. Местер // Голос Бэлць. – 1997. – 14 июня. – P.1.

1998

323. Bânzaru, Adrian. Medalia Eminescu la Odesa / A. Bânzaru // Flux. – 1998. – 13 mai – P. 3.
324. Chiroșca, Adelaida. Iulius Popa și colecția sa de medalii „Eminesciana” : [numismat bălțean] // Astra. – 1998. – mart (nr.4). – P.9; Lit. și arta. – 1998. – 1 oct. – P. 4.
325. Dabija, Nicolae. Eminescu, spre un nou secol: [Medalia „Eminescu la Odesa”] / N. Dabija // Lit. și arta. – 1998. – 18 iunie. – P. 2.
326. Старик, Виктор. Любят в Бэлць Эминеску / В. Старик // Независимая Молдова. – 1998. – 15 мая. – P. 4.

1999

327. Mălinaș, Constantin. Două medalii Eminescu: [două dintre cele mai recente medalii produse datorită unui inițiator de talie

atît de rară cum este dl Iulius Popa] / C. Mălinaş // Familia română. – 1999. – nr.2. – P. 44.

328. Stoian, Relu-Zamfir Pe urmele lui Eminescu: [mărturii în metal despre Eminescu realizate din inițiativa eminescologului Iulius Popa] / R. Z. Stoian // Deșteptarea. – 1999. – 23 dec. – P.14.

2000

329. Borșevici, I. Împătimitul de anticariat și rarism: Iu. Popa // Lit. și arta. - 2000. - 27 apr. - P.3.

330. Dabija, Nicolae. Un cavaler al ideii: [Iulius Popa, ziarist, colecționar de carte veche și medalii] // Lit. și arta. – 2000. – 27 apr. – P. 7.

331. Jitaru, Valentin. Flecti, non frangi: [Iulius Popa la 50 de ani] // Lit. și arta. - 2000. - 27 apr.; Curierul de nord. - 2000. - 28 apr. - P. 3.

332. Medaliiile a două țări au fost acordate bălțenilor Nicolae Chirilciuc și Iulius Popa // Plai bălțean. - 2000. - 8 sept

BREVET

nr. 03035

**Prin Decretul Președintelui
Republicii Moldova**

nr. 1439-IV din 28 aprilie 2000

Domnului Iulius Popa

i s-a conferit Medalia
“Mihai Eminescu”

însemnul nr. 00054

Președintele Republicii Moldova

333. Местер, М. Медали двух стран вручены бельчанам Юлиусу Попе и Николаю Кирильчуку // Голос Бэлць. - 2000. - 8 сент.

2001

334. Mihail, Viorel. Căcănarii: [Motto extras dintr-un articol semnat de Iulius Popa] / Viorel Mihail // Săptămîna. – 2001. – 3 aug. – P. 6-7.

335. Стан, О. Молдавскому журналисту – от президента Румынии [Юлиус Попа повторно награжден медалью «150

лет со дня рождения Михая Эминеску] / О. Стан // Голос Бэлць. – 2001. – 21 марта. – С. 3.

2002

336. Morăraș, Mihai. Dor de străbunele țărâhuri: [despre Ion Borșevic]:[autorul pomenește despre un articol semnat de Iulius Popa cu referire la inaugurarea monumentului A. Russo] // Morăraș, Mihai. Rădăcinile rămân acasă. – Cernăuți, 2002. – P. 49-54.

2003

337. Secrieru, Vasile. Expoziție de carte rară / Vasile Secrieru // Gazeta bibliotecarului: Buletin informativ. - 2003. - Nr.1-2(28). - P. 6-7.
338. Степчук, Т. Самые пресамые: [о журналисте Юлиусе Попа] / Т. Степчук // Спрос. Предложение (Бэлць). – 2003. – 13 авг. - С. 5.

- 339. Bălțeanu, Lia. Mă văd în casa bunicilor: [Reflecții pe marginea cărții: "Butești vino și vezi" semnată de I. Popa] / Lia Bălțeanu // Lit. și arta. - 2004. - 24 iunie. - P. 5.
- 340. Cerguță, Ludmila. Stîncă memoriei: [despre cartea lui Iulius Popa: Butești vino și vezi] / Ludmila Cerguță // Голос Бэлць. - 2004. - 29 окт. - P. 3.
- 341. Ciobanu, Raisa. Satul Butești Așa cum este el / Raisa Ciobanu // Lit. și arta. - 2004. - 8 iulie. - P. 3.
- 342. Dabija, Nicolae. O carte vie: [Reflecții pe marginea cărții: "Butești vino și vezi" semnată de I. Popa] / Nicolae Dabija // Lit. și arta. - 2004. - 24 iunie. - P. 5.

Lețiile profesorului jurnalist Iulius Popa

Peat conștientizat ieri, 23 septembrie, în anul cîntecului atlatat împotriva și grațiosului Iulius Popa. Cîntecul este scris de scriitorul Ștefan Ciobanu, iar muzica este compusă de jurnalistul Iulius Popa. Cîntecul este scris în limba română și este dedicat tuturor celor care au fost și sunt în luptă pentru libertate și dreptate. Cîntecul este scris în limba română și este dedicat tuturor celor care au fost și sunt în luptă pentru libertate și dreptate.

Lețiile profesorului jurnalist Iulius Popa... (The text continues with a detailed account of the author's experiences and reflections on his work as a journalist and teacher, mentioning his time in Butești and his commitment to social justice and education.)

- 343. Mihail, Dinu. Lețiile profesorului jurnalist Iulius Popa / Dinu Mihail // Săptămâna. - 2004. - 9 apr. - P. 10.

344. Nastasiu, Vasile. Voinicia bolovanilor buteșteni / Vasile Nastasiu // Dezvoltarea. - 2004. - 5 noiemb. - Nr.38. - P. 8.
345. Popa, Gheorghe. Valențele unei monografii a satului: [Butești] / Gheorghe Popa // Lit. și arta. - 2004. - 24 iunie. - P.5.
346. Sterpu, David. Satul "...cu bocet lung și amintiri puține": [Reflecții pe marginea cărții: "Butești vino și vezi" semnată de I. Popa] / David Sterpu // Lit. și arta. - 2004. - 24 iunie. - P. 5.
347. Topalo, Valentina. Din toată inima: Iulius Popa pune un corset peste cărți / Valentina Topalo // Accent provincial. - 2004. - 31 dec. - P. 8.
348. Topalo, Valentina. Mirificele porți ale unei colecții bibliofile / Valentina Topalo // Lit. și arta. - 2004. - 9 dec. - P.7.

2005

349. Pascaru, Tamara. Unei stânci : lui Iulius Popa / Tamara Pascaru // Lit. și arta. - 2005. - 28 apr. - P. 3.
350. Popa, Gheorghe. Despre vocația de jurnalist și nu numai a lui Iulius Popa / Gheorghe Popa // Lit. și arta. - 2005. - 28 apr. - P. 3.
351. Rolinschi, Vladimir. Al cui e „Butești. Vino și vezi”?! / Vladimir Rolinschi // Lit. și arta. - 2005. - 28 apr. - P. 3.

Setul de medalii „EMINESCU INTEGRAL”

Conf. univ. Maria DOGARU

Onouă „solidaritate a metalelor cu poezia” (cum definea regretatul Marin Sorescu medaliiile dedicate lui Mihai Eminescu) s-a manifestat în mod original în Republica Moldova, în anul care tocmai s-a încheiat (1996).

Inițiatorul acesteia este jurnalistul Iulius Popa din orașul Bălți, cel care în 1989 a reușit să convingă autoritățile sovietice să emită o rublă purtând pe avers efigia marelui poet Mihai Eminescu, comemorat în acel an pe plan mondial.

De această dată, prin emisiunea „Eminescu - integral” s-a voit a se exprima poetului nepereche „nemărginita recunoștință” pe care români de dincolo de Prut i-o datorează pentru faptul că a apărut cu „bărbăție și onestitate”, în presa vremii, cauza Basarabiei.

Originalitatea medalilor „Eminescu integral” constă în faptul că pentru prima oară s-a gravat un set de piese metalice pe care au fost reprezentate toate cele patru portrete cunoscute ale lui Mihai Eminescu. Comentând faptul că, de regulă pe medalii s-a încrustat prima fotografie eminesciană, înfățișând chipul său în epoca marilor idealuri (1869) Iulius Popa - iubitor al creației eminesciene - justifică faptul că este firesc să fie cunoscute, de marele public, toate fotografiile lui Eminescu, exprimându-și opinia că ultima, realizată la Botoșani, în 1888, poate fi considerată expresia concentrată a „tuturor suferințelor națiunii române”.

Setul, cum este firesc, are unele trăsături comune dar și elemente de individualizare. Este comun faptul că pe avers, pe fiecare medalie, s-a înfățișat chipul lui Eminescu, iar pe revers - un monument arhitectural din orașul Bălți.

Piesele au de asemenea în comun cununa de lauri și măslin ce înconjoară efigia poetului, ca și floarea de tei gravată în partea superioară a cununii. În mod practic, aversul și reversul medalilor cunosc aceași „punere în pagină”.

Se repetă pe toate precele cuvintele BASARABIA RECUNOSCĂTOARE și textul: DONAȚIE NICOLAE CHIRILCIUC ORAȘUL BĂLȚI 1996. Vom regăsi de asemenea, pe toate precele, scris cu litere de dimensiuni mai mici, numele gravorului M. FETIȚA.

I. Prima dintre medalii (**vezi foto 1**) are următoarea înfățișare: **pe avers** portretul lui Mihai Eminescu din anii de adolescență. Surprindem chipul luminos, puternic individualizat, privind spre dreapta, degajând o expresivitate deosebită. La marginea medaliei s-a gravat o cunună formată din lauri, în dreapta, și de stejar, în stânga; în partea superioară, între cele două ramuri ale cununei, crenguța de tei cu o floare și câteva frunze. Între bust și cunună textul: Mihai Eminescu, Praga, 1869, Jan Tomas (numele fotografului).

Pe revers, pe suprafața piesei este înfățișat un edificiu impunător: palatul Eparhial din orașul Bălți (construit între 1918-

1940), plasat într-un cadru natural, distingându-se în dreapta și stânga pâlcuri de brazi.

În următorul spațiu, mărginit de linii, o strofă din poezia dedicată lui Mihai Eminescu de poetul Nicolae Dabija: „*Chiar acum când ninge pe Moldova / Veste ne-au sosit din Cernăuți / Că de-acolo Eminescu tânăr / A pornit spre Chișinău desculț*”...

Imaginând întoarcerea lui Eminescu, strofa de mai sus dovedește cât de prezent este autorul **Lucașărilor** în spiritualitatea românilor de dincolo de Prut, cât de legați sufletește sunt aceștia de creația eminesciană în care au găsit, în vremi de restriște și clipe de taină, suportul moral pentru a spera la împlinirea idealurilor. Următorul spațiu cuprinde un text în legătură cu sponsorul medaliiilor: DONAȚIE NICOLAE CHIRILCIUC ORAȘUL BĂLȚI 1996.

II. A doua medalie (**vezi foto 2**) reproduce **pe avers** portretul lui **Eminescu din 1878**. Atenția ne este atrasă de privirea pătrunzătoare a marelui gânditor. Textul cuprinde numele și prenumele poetului și anul în care a fost făcută fotografia în București: 1878 Franz Duscher (numele fotografului). Pe reversul acestei medalii este reprezentată fațada clădirii Liceului Mihai Eminescu din orașul Bălți, înfățișată, de asemenea, între brazi, în prim-plan zărindu-se statuia poetului.

În spațiul din centrul medaliei este gravată prima strofă din cunoscuta creație eminesciană „Doina”:

„De la Nistru pân-la Tisa
Tot românul plănsu-mi s-a
Că nu mai poate străbate
De atâte străinătate.”

III. O altă medalie (vezi foto 3) înfățișează portretul lui **Eminescu**, corespunzând fotografiei realizate în 1884-1885 în atelierul lui Nestor Heck. Chipul, mai matur, este redat privind spre stânga. Privirea, deși pare oboșită, cuprinde, se pare, întregul infinit. Motivele ornamentale se repetă și aici iar textul cuprinde numele celui omagiat și datele pentru individualizarea atelierului în care a fost făcută fotografia. **Pe reversul piesei**, aceeași dispunere. În partea de sus, un edificiu arhitectural impunător - Catedrala Sfântii împărați Constantin și Elena (înscăpurată în 1935 în prezența regelui Carol al II-lea).

În spațiul rezervat versurilor s-a gravat o strofă din altă poezie eminesciană cu profundă semnificație pentru basarabeni „**Azî DEPARTE STRIGĂ SLABU / ȘI ASUPRÎU CĂTRĂ NOI / E GLASUL BLÂNZEI BASARABU / AJUNSA ÎN ZIUA DE APOI**”.

IV. Cea de a patra medalie (vezi foto 4) conturează chipul lui **Eminescu din 1888** (după fotografia făcută la Botoșani). Chipul grav privește parca în neant, tulburat de nesfârșitele suferințe ce i-au fost hărăzite de soartă.

Pe revers, elementul care individualizează piesa este tot un edificiu religios: Catedrala Sfântul Nicolae - cel mai vechi monument arhitectural din orașul Bălți. Construcția masivă este flancată, în dreapta și stânga, de arbori cu coroană bogată.

Versurile gravate pe această piesă readuc în atenția privitorului o variantă modernă a „Nirvanet” - lui Alexandru Vlahuță. Identificăm astfel o strofă din poezia lui Grigorie Vieru „**Legământ**”: „**Sfîta, cîndva la mîez de noapte / Ori la răsărit de soare / Sînge-mi s-or ochii mie / Tot deasupra cărții tale**”...

Interpretând în ansamblu imaginile conturate, constatăm

că inițiatorul (Iulius Popa) și realizatorul pieselor (arhitectul Ștefan Florescu - președintele Filialei Bălți a Uniunii Artiștilor Plastici și medaliștii Maximilian Fetița de la Monetăria Statului din București) au reușit să transpună în luciul și duritatea metalului un vibrant mesaj.

Astfel, efigia eminesciană „chipul de așir” pentru care încă nu s-a găsit surul necesar, este însoțită de unele elemente cu o mare putere de expresivitate. Unele dintre acestea sunt de natură sonoroasă. Remarcăm în primul rând cuvintele scrise cu majuscule, - **BASARABIA RECUNOSCĂTOARE** - expresa înălțelor străjinite năstrite față de poetul genial. Impresionează apoi versurile, astfel încît vibraantul omagiu exprimat cu glas tare, în ceas de veghe, de cel mai reprezentativ poet basarabeni contemporani, să transmită un permanent imbold societății de astăzi și generațiilor ce vin.

Alte elemente prezente în compozițiile gravate pe medalie „**Eminescu integral**” se încadrează în figurile heraldice naturale. Printre acestea, un loc aparte revine florilor de tei plasate pe aversul pieselor în partea superioară. Aceasta sugerează dragostea lui Eminescu față de teul „sfînt”, atât de frecvent cântat în versurile sale nemuritoare. Gravarea sa pe medalii împlinește parca ultima dorință a poetului: de-așupra mormântului „**teul sfînt**” să-și sculure firea.

Cumuna, formată din ramuri de lauri și stejar are de asemenea o profundă semnificație. Cei doi arbori intrați în simbolistica mondială, încă din antichitate - (laurul semnificând nesfârșita recunoștință față de cel merituos, stejarul reprezentând durată în timp, permanența) sunt de această dată dovada gloriei eterne de care se bucură opera lui Eminescu, însumată spiritualității universale.

Un alt element cu putere de simbol ce se repetă pe fiecare piesă este eșarfa cu **data nașterii lui Mihai Eminescu 15 ianuarie** - ce a constituit un eveniment cu pro-

funde urmări pentru literatura română. Eșarfa cuprinzând acerasă dată, ale cărei extremități se termină în lauri, transpune ideea conform căreia Eminescu, liant al sufletelor locuitorilor din fosta Doicie, a devenit spiritul tătărilor al românilor de pretutindeni.

Brazi și arborii prezenți pe reversul pieselor, pe lângă faptul că evocă cadrul natural, fac aluzie la perpetua renaștere a naturii, avînd totodată rolul de a evidenția permanenta devenire a neamului românesc.

Mentă pe de o parte a scris o nouă fibă în cartea ce consemnează omagial neamului românesc față de poet, medaliile „**Eminescu integral**” sunt, pe de alta parte, o chemare și un îndemn pentru românii de pretutindeni de a împăna urarea atât de palpitană adresată de Mihai Eminescu neamului românesc „**Ce îți dorese eu fie dulce Românie - fi tăi trăiască numai în frăție**”.

Medaliile „**Eminescu integral**” rețin atenția și prin faptul că tirajul, notat pentru a se asigura valoarea de colecție a pieselor, a fost limitat la 100 fiecare piesă fiind numerotată.

Urmînd procedeul ce s-au impus de mult în țările din apusul Europei, medaliile s-au conferit însoțite de un document atestînd numele persoanei căreia i-au fost oferite, precum și numărul de ordine al medaliilor respective. Diploma, destinată a proba autenticitatea medaliilor „**Eminescu integral**” a fost concepută într-un mod original de artistul plastic Simion Odoinic din Chișinău. Pe suportul său s-au reproduș (avers și revers) cele patru medalii și textul. Conform doctrinei sponsorului (Nicolae Chiriliciac, un om de afaceri ce-și leagă tot mai strîns numele de „frumos” și poeziei) medaliile au fost conferite unor autorități din Republica Moldova și România, ambasadoerilor acreditați la Chișinău din principalele țări din Europa și America, unor oameni de cultură din Moldova și România, precum și unor specialiști și colecționari.

Ma riu DOGARU;
șef *Ca ted ră Arh ivistică,*
Academia de Poliție „A.I.Cuza”, București.
februa rie 1997

Expoziție de carte rară la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți

Biblioteca Universitară bălțeană este gazda unei frumoase expoziții de carte rară. Aceste perle au fost puse la dispoziția bibliotecii de către bibliofilul bălțean Iulius Popa. Există o colaborare fructuoasă între bibliotecă și bibliofil. Este laudabil gestul lui Iulius Popa de a colabora cu Biblioteca universității și de a oferi cărți rare din colecția sa particulară, pentru a organiza astfel de expoziții. Atât cadrele didactice cât și studenții bălțeni au manifestat un viu interes pentru această expoziție. Ar fi foarte bine dacă și alți bibliofili vor urma exemplul lui Iulius Popa. Oricum bibliofil, credem, trebuie să-și facă cunoscută colecția sa de carte, în special carte rară, fiindcă orice colecție, fie ea și particulară, face parte din patrimoniul cultural al fiecărei națiuni. Cartea poate fi comparată cu banii, care cu cât mai mult circulă, cu atât mai mari foloase aduc societății.

Chiar dacă, în prezent, noile tehnologii informaționale concurează cu slova scrisă, totuși, cartea tradițională, ieșită de sub teacurile tiparnițelor, rămâne cel mai important izvor de dobândire a cunoștințelor, nefiind amenințată de pericolul dispariției. Cartea reprezintă oglinda unei colectivități.

Expoziția propune spre atenția vizitatorilor lucrări din diverse domenii, manuale școlare, calendare, reviste, fotografii ale Familiei Regale din România (o poză este în original).

Cea mai reprezentativă operă a expoziției este ***Biblia de la Blaj*** din anul 1795, tradusă din limba greacă de Samuil Micu (1745-1816), unul dintre fruntașii Școlii Ardelene. Este o capodoperă rară și deosebit de valoroasă. Cartea se află într-o stare fizică bună, după o restaurare reușită.

În ***Biblia de la Blaj*** (1795), Samuil Micu “îndreptează graiul *“Bibliei de la București”* mult osibit de vorba cea de acum obicinuită ...”. ***Biblia de la Blaj*** constituie o versiune românească ulterioară a Bibliei, care a folosit, într-o măsură mai mare sau mai mică, textul *Bibliei* lui Șerban Cantacuzino (1688) sau ***Biblia de***

la București. Samuil Micu a tradus Biblia, nu numai pentru că aceea de la București, publicată cu un secol în urmă, era epuizată, dar și pentru că identificase în ea, după cum susținea într-o prefață, “o foarte întunecată și încurcată așezare și întocmire a graiului românesc”. În noua sa traducere, Samuil Micu, a utilizat și alte stiluri de scriere, în special cel al lui Petru Pavel Aaron: “Deci, ca stilul și așezarea graiului întru aceeași Biblie să nu fie obosit, puindu-se unele dintru ace tălmăcire, altele dintru a altuia, s-au socotit că toată Biblia de unul cu asemenea stil și așezare a graiului să se tălmăcească. Deci, având eu îndeletnicire, m-am îndemnat să mă apuc de atîta lucru și să îndreptez graiul Bibliei cei mai dinainte românești tipărită”.

Alături de faimoasa *Biblia de la Blaj*, întâlnim o colecție de manuale școlare, cum ar fi, de pildă: Petre V. Haneș, *Limba română pentru clasa I-a secundară*, București, Ed. Națională, 1929; Aron Pumnul, *Lepturariu rumânesc*, Viena, 1864; I. Hauler, *Exerciții latine pentru clasa I-a a școlilor secundare*, Suceava, Editura și proprietatea “Soc. Școala Română”, 1912; *Carte de citire sau Lecturariu românesc pentru a treia clasă din școlile populare primare*, Viena, 1877; Eduard Slavcovschi, *Din problemele străjăriei. Educarea tineretului prin activitate manuală*, București, 1939; Isidor Onciul, *Manualu de Archeologia biblică*, Cernăuți, Tipografia arhiepiscopală și Editura autorului, 1884; Nicolae Iorga, *Viața femeilor în trecutul românesc*, Vălenii de Munte, Ed. Neamul Românesc, 1910; F. Aaron, *Manual de istoria Principatului României de la cele dintâi vremi istorice până în zilele de acum*, București, Tipografia Colegiului Sf. Sava, 1839; O. Tafrali, *Manual de istoria artelor*, vol. 1, Ediția a II-a revăzută, Ed. “Cartea Românească” S.A., 1925 ș. a.

În expoziție predomină lucrările cu tematică religioasă: Jacques G. Pitzipios, *L’égglise orientale*, Première Partie, Rome, Imprimerie de la Propagande, 1855; Dosoftei Mitropolitul Suceavei, *Viața și petrecerea sfinților*, Iași, 1682; *Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos*, Smirna, 1858; Alexandru Ciplea, *Mica Biblie sau Istoria Descoperirii Dumnezeuiești: Partea a doua: Legea Nouă: Manual pentru clasa a III-a a școlilor secundare*, Ediția a II-a,

Blaj, Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, 1924; *Noul Testament a Domnului Nostru Iisus Hristos*, Sanct-Petersburg, 1817 și altele.

Din domeniul istoriei și etnografiei amintim: *Rutenisarea Bucovinei și cauzele desnaționalisării poporului român după date autentice*, București, Ed. "Minerva", 1904; Teohari Antonescu, *Cetatea Sarmizegetusa*, Iași, Tipografia H. Goldner, 1906; I. Nistor, *Românii și rutenii în Bucovina. Studiu istoric și statistic*, București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, 1915; S. Fl. Marian, *Ornitologia poporană română*, vol. 1, Cernăuți, Tipografia lui R. Eckhardt, 1883; Tudor Pamfile și Mihai Lupescu, *Cromatică poporului român*, București, Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, 1914; Elena Niculiță Voronca, *Studii în Folclor*, vol. 1, București, Tipografia G.A. Lazareanu, 1908; Elena Niculiță Voronca, *Studii în Folclor*, vol. 2, Cernăuți, Tipografia "Gutenberg", 1912.

Nu sunt lipsite de importanță nici publicațiile periodice, prezentate la această expoziție. Am putea menționa: *Albina* (București, 1897 și 1928); *Almanahul Poporului* (Cernăuți, anul II, 1929); *Almanahul ziarelor* (București, 1933, 1934 și 1936); *Amicul Tinerimii* (București, anul al V-lea, nr. 1 din 1 octombrie 1907); *Biserica Basarabeană* (Băłi), organul eparhiei Hotinului. A început să apară din anul 1942. A fost o publicație bisericească locală. Pe paginile revistei au publicat: Gh. Armașu, S. Varzaru, At. Necula, L. Iftodi, V. Grigoriu ș.a.; *Boabe de grâu* (București, anul I, nr. 4 din iunie 1930, revistă de cultură, avându-l ca redactor pe Emanoil Bucuța. Publicația trata, în paginile sale, probleme de literatură, istorie, geografie, turism, teatru, muzică, cinematografie, radio etc. Revista conținea și ilustrații, tabele, grafice de o calitate înaltă. Au colaborat: T. Soroceanu, I. Georgescu E. Petrașcu, L. Rebreanu ș.a.); *Cartea Moldovanului* (nr. 1 din 1943); *Deșteptarea* (Cernăuți, anul I, nr. 18 și 19 din 1 și 15 august 1908); *Gazeta Mazililor și Răzeșilor Bucovineni* (Cernăuți, 1910 și 1913); *Ion Creangă* (Bârlad, anul I, nr. 1 din august 1908); *Lumina* (Chișinău, a apărut încă din anul 1908). Era o revistă bisericească, care a contribuit la menținerea spiritului i treaz de românitate în Basarabia. A reflectat, în paginile sale, îndeosebi, viața bisericească a basarabenilor. *Lumina* a

fost căutat și citit atât de cler cât și de către mireni. Revista a apărut și s-a menținut datorită unor personalități ca: Gurie Grosu, Constantin Popovici, Serghie Bejan, Constantin N. Tomescu, Ilie Tocan și mulți alții.

Lucrările, expuse spre atenția vizitatorilor, reprezintă nu numai rarități bibliofile, ci și niște adevărate documente literare și istorice.

Biblioteca Universitară din Bălți este întotdeauna gata de a colabora și cu alți bibliofili, care doresc organizarea unor expoziții de carte din colecțiile lor.

Această expoziție de carte rară ne oferă niște momente feroice de înălțare spirituală, clipe de delectare a ochilor și sufletului.

Vasile Secrieru

Cărțile au un destin fericit

Cartea, istoria cărții, bibliofilia - un univers aparte constituit din componentele inseparabile, care se condiționează, se completează și se detemină reciproc.

Bibliofilia - o artă a prețuirii cărții a susținut și a direcționat zborul necurmat al gândului spre culmile cunoașterii și ale progresului. Cartea, ca obiect al acestei iubiri și prețuirii, fie manuscris ori ediție tipărită, a fost studiată, păstrată și transmisă prin intermediul colecțiilor și al bibliotecilor, particulare ori publice, rămânând a fi de maximă importanță prin informațiile pe care le oferă, prin lumea de idei și sentimente cuprinsă între copertele ei.

Din antichitate au ajuns până la noi nume de bibliofili și colecționari de seamă: faraonul egiptean Ramses II - fondatorul primei biblioteci publice, împăratul Alexandru cel Mare, Ptolemeios Soter - întemeietorul bibliotecii din Alexandria și mulți alții. Scriitorii și filozofii Cicero, Plinius cel Bătrîn, Seneca, Horatius, Juvenal ne-au lăsat în operele lor mărturii despre preocupările bibliofile ale împăraților Augustus, Tiberius, Traianus. Poetul Petrarca, prin pasiunea și competența cu care a adunat, a comparat și a reconstituit texte ale autorilor antici, este considerat, pe bună dreptate, primul bibliofil al epocii moderne.

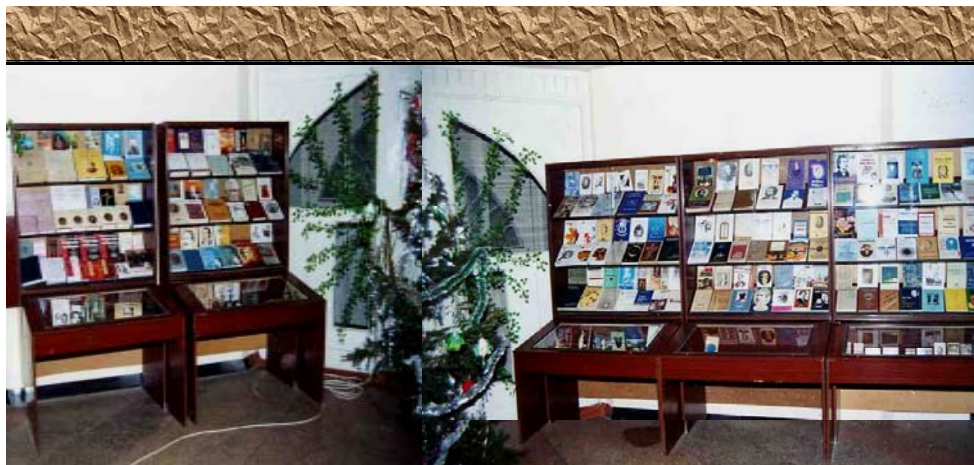
Printre colecționarii, bibliofili basarabeni, care își organizează, conservează și își dezvoltă colecția, rod al erudiției și pasiunii, se numără Iulius Popa, autorul unei colecții personale, care a ținut să o facă cunoscută și cititorilor Bibliotecii Științifice, lucru pe care nu l-a mai realizat până în 2002 nici un alt bibliofil. Se afirmă că *este un visător incorigibil, un spirit format din ambiții neostoite care în ciuda tuturor circumstanțelor și-a păstrat intactă puterea de a visa și a se încrede Cărții. E un norocos înzestrat cu fantezie luxuriantă și tenacitate de invidiat.*

Acum 23 de ani, o forță misterioasă l-a îndreptat pașii spre Cernăuți, pentru a găsi primele cărți rare apărute în timpuri apuse. *Trecutul cărților are prin natura sa un farmec irezistibil, e o poezie aparte. Mai întotdeauna, documentele de altădată par mai*

frumoase pentru că păstrează parfumul înțelepciunii și a frumuseții. De aici și rațiunea exercițiului de colectare (C.Petrescu).

Peste ani, devine posesorul unei colecții de peste 7000 de titluri, iar în 2002, o parte din această colecție este propusă cititorilor comunității universitare bălțene și expusă în expozițiile:

“Perle din colecția bibliofilului Julius Popa”, 2002; ”Eminescu-om al timpului modern”, 2003; “Franța. Cărți, Moda...și Napoleon”, 2003; ”Latina, Rusa, Germana...și un pic de Basarabie Țaristă”, 2004; “Carte despre Carte. Artă și Frumos”, 2004; “Aducându-vă aminte de Franceză, iubiți și alte limbi”, 2004; ”Mihai Eminescu – 155+5 ani de la naștere”, 2005.

**Expoziția a VII-a de carte rară
«Mihai Eminescu
150 de ani + 5 de la naștere»
a bibliofilului bălțean Julius Popa**

Prin cele circa 2000 de titluri rare, vechi, piese de artă inedite, ilustrații, desene și gravuri originale, vinete, statuete, fotografii interesante, obiecte cu biografie personală expozițiile au oferit “călătorii” prin timp, ilustrând parcă vechiul dicton latin: *habent sua fata libeli/cărțile își au destinul lor*.

Colecția exteriorizează tendințele veacurilor XVII-XXI, gustul și sentimentul valorii colecționarului putându-se observa în cazul fiecărei cărți expuse, considerată drept sursă de informare,

instrument de popularizare (religioasă, politică, științifică) și ca obiect de artă. Colecția conține: cărți publicate în exemplare numerotate, în tiraje limitate, realizate în condiții tipografice de excepție. În prodigioasa sa activitate bibliofilul Iulius Popa se ghidează, probabil, de spusele inspirate ale lui Proust: *Eu nu sînt decît mediul acesta, gîndul meu e gîndul mediului acestuia, ...dacă ați găsit ceva bun ... e al civilizațiilor, nu al meu.*

Expozițiile au devenit adevărate revelații atît pentru utilizatorii Bibliotecii, cît și pentru musafirii ei.

În 2002-2005, Biblioteca, pe această cale, a cultivat studenților dragoste față de valorile spirituale create de-a lungul vremurilor, față de alte culturi, față de țara cu minunații săi oameni. Biblioteca Științifică a readus încă o dată în cîmpul atenției comunității universitare adevărul : un popor dăinuie prin Cultură, iar mama Culturii este Cartea.

Valentina Topalo

Books have a happy destiny

The book, the history of book, love of book is a peculiar world well-built from inseparable parts which is conditioned, completed and recognized mutually. Bibliophiles, the art of valuing books have supported and directed the thought to the peaks of knowledge and progress. The book as a subject of this

love and value, be it a manuscript or a typed edition, was studied, kept and transmitted by means of collections and libraries, private

or public libraries, remaining of a maximum importance through its offers, through ideas and feelings included within its covers. Since antiquity new names of bibliophiles and famous collectors have reached our time: Egyptian Pharaoh Ramses II, the founder of the first public library, Alexander the Great, Ptolemaios Soter - the founder of Alexandria Library and others. The writers and philosophers Cicero, Plinius the Old, Seneca, Horatius, Juvenal left in their works witnesses about book-love study of such emperors as Augustus, Tiberius and Traianus. The writer Petrarca through his passion and competence which he used to gather, to compare and to reconstruct texts of antique authors is considered to be the first bibliophile of the modern century.

Among the Basarabean collectors and bibliophiles of XIX century, who organize, preserve and develop the collection, the result of erudition and passion, is considered Iulius Popa, author of a personal collection, who ment to make it familiarized with the beneficiaries of the Scientific Library, which had not been realized up to 2002 by any other bibliophiles. *He is considered to be a hopeless dreamer, a spirit formed of continual ambitions that beyond all circumstances, has kept its untouched power to dream and to trust in Book. He is a lucky person gifted with luxury, fantasy and tenacity of great envy.*

23 years ago a mysterious power led his steps to Cemauti to find the first rare books that appeared in the past. *The past of books, through their nature, has an irresistible charm, its special poetry. The documents of the past have always seemed to be more beautiful because they keep the perfumes of beauty and wisdom. From here comes the reason of the occupation of collecting* (C. Petrescu).

After many years he becomes the owner of a collection that contains over 5000 titles and in 2002 a part of his collection is offered to readers of the Balti University community and displayed in the following exhibitions:

“Pearls from Iulius Popa collection”, 2002, “Eminescu-the man of modern time”, 2003, “France, Books, Fashion...and Napoleon, 2003, “Latin, Russian, German...and a little of Tsarist Basarabia”, 2004, “Book about book. Art and Beauty”, 2004, ”

Love other languages while thinking about French”, 2004, “Mihai Eminescu-155+5 years from birth, 2005.”

Among 2000 rare and ancient titles, unique pieces of art, illustrations, drawings, and original graves, vignettes, statues, interesting photographs, objects with personal biography, the exhibitions offered traveling through times as if illustrating the ancient Latin saying: books have a happy destiny (*habent sua fat libelli*).

The collection exteriorize the tendency of the XVII-XXI centuries, the taste and value feeling of the collection being able to be observed in any exhibited book, considered a source of information, an instrument of popularization (religious, political, scientific) and an object of art. The collection contains: public books in numerous copies in limited editions, realized in exceptional typographical conditions. In his prodigious activity Iulius Popa guides himself probably, by Proust's saying:” I am not anything else than this surrounding and my thought is one of this surrounding...if you find something useful...it belongs to the civilization, not to me”

The exhibitions have become real revelation both for the users of Library and for its guests. Within years 2002-2005 in this way the library instructed the students in the spirit of love to human values created along times, in comparison to other cultures and other countries with their beautiful citizens.

The Scientific Library recalled again in the field of our community the truth: a nation goes on through culture and the mother of culture is the book.

Valentina Topalo

Mirifice porți ale colecției bibliofile

În ultimii doi ani Biblioteca Științifică a Universității de Stat "A. Russo" din Bălți a fost gazda unor evenimente de anvergură, gen expoziție de carte rară a bibliofilului Iulius Popa, jurnalist-publicist, corespondent al săptămânalului "Literatura și Arta". Ideea s-a născut ca o necesitate față de condițiile noi de viață ale societății, determinate de noi sarcini de educație cu cartea, modalitate modernă de organizare și de participare la viața culturală a comunității universitare. Prin astfel de expoziții bibliotecarii se străduie să resădească în sufletele beneficiarilor obișnuința și dorința de-a se îmbogăți spiritual fiindcă o cultură solidă se face doar prin deprinderea cititorilor cu cartea, iar astfel de expoziții nu au venit să substituie biblioteca, dar prin efort comun sprijină Biblioteca a cărei valoare este cunoscută printre beneficiarii comunității universitare. Fondul de carte rară al bibliofilului Iulius Popa, inserat doar parțial în cele cinci expoziții, a cuprins diferite documente științifice, didactice, istorice și literare, studii semnate de personalități din secolele trecute, dar și din zilele noastre. Beneficiarul universitar bălțean descoperă mirificile porți de ieșire spre *Perlele colecției, spre Eminescu, spre cartea rară în limbile franceză, engleză, germană, latină, română, rusă*.

Ce-a de-a patra expoziție a încercat să stabilească câteva punți de trecere spre apropierea utilizatorului de cartea elegantă de demult, și anume „*Latina, Rusa, Germana și un pic de Basarabie țaristă*” care se remarcă prin prezentarea cărților-personalități, publicate în anii 1500-1900, documente bogate în conținut, de o certă valoare istorică, constituind totodată un segment important de producție editorială europeană; tipografii din Paris, Nürnberg, Leipzig, Frankfurt-pe-Main, Londra, Roma, Sanct-Petersburg, Moscova, Odesa, Bălți, Chișinău.

Intrarea în antichitate o fac cărțile de latină, însoțite de ilustrate ale marilor personalități, toate reconstituind epoca în care se regăsesc rădăcinile lumii întregi: de la Antonius la Cicero, de la Aristotel la cartea religioasă. Întreaga operă antică a fost pusă sub semnul inteligibilului, al mesajului în transparent, pe baza

unor realități antice mai puțin cunoscute, îmbrățișînd perioada secolelor trecute. Cîteva volume care prezintă deosebit interes: tratatul „*Retorica*“ ține de ramurile științelor naturii unde Aristotel a scris „*despre cer, meteorologică, istoria animalelor, geneza animalelor*”. Cartea e tipărită cu litere italice, cuprinzînd texte bilingve în greco-latină, comentate în limba latină, editată la Lugduni (astăzi orașul Leon din Franța) în 1594. În această lucrare găsim mai multe informații despre 500 de specii de animale colectate, descrise și clasificate de Aristotel. Alături de cartea se putea privi la o ilustrată cu chipul statuar în marmură albă al Magistrului Lyceului, postat în fața munților Holmon ai Calcidicii (Grecia), nu departe de orașul natal Stagira. Vorba anticilor: „*Imaginea îndeamnă la vis, pe cînd textul la meditație*”.

O altă capodoperă, tipărită cu italice frumoase, într-un format ușor de mînuit, ne poartă pe pagina de titlu cu un singur ornament și emblema orașului. Piesa *Antoniu*, orator roman (Oretionem) a fost tipărită la Nürnberg în anul 1609. Conține discursul oratorului roman Antonius Marcus. De remarcat faptul că este o piesă singulară și totodată una din cele mai vechi cărți aflate în spațiul Est-European și anume la Bălți, în colecția bibliofilului Iulius Popa.

Altă carte remarcabilă conține texte celebre de elocință ale lui Cicero: „*Cicero. Orationem*”, vol.III, editat la Frankfurt-pe-Main în anul 1653, în limba latină, lipsit de strălucirea ilustrațiilor și gravurilor, constituind un instrument de lucru și de cercetare. Ultimul dintre catabagele cărții „*Catalogul Universalis*“ (apărut în 1749) la tîrgul de carte din Frankfurt conținea bibliografii complete, printre care era amintit și acest izvor.

În anii 1700-1800 unele cărți erau imprimare în negru și înviorate puțin cu roșu. La Frankfurt, în 1722, se fac primele încercări de a folosi toate culorile paletii. Cîmpul cercetărilor bibliofilului, al curiozității ca și al nevoii de destindere privind cartea latino-greacă, l-a determinat să-și alimenteze colecția cu lucrările: „*Joannis Meursii, elegantiae Latini Sermonis seu Aloisia Sigaea Toletana de Arcanis Amoris et Veneris, Adjunctis fragmentis quibusdam eroticis. Duo tomi in uno volumim*”, Lugduni Batauorum, 1752; „*Hugonis Grot II, Belgarum Phoenicis, Manes, iniquis obtrectationibus*”, Delphis,

Batauorum, 1727; „*L'italia, Litteraria ed Artistica, galeria di Cento Ritratti*”, Parigi, 1850.

Din perioada anilor 1700-1800 amintim titlul: „*Illustrations of Shakespeare*”; comprised in two hundred and thirty vignette, engravings by Thomson, from the signs by Thurston: adopted to all editions. London printed for Shrood, Gilbert, and Piper, Paternoster Row, 1825. În 1825 apare una dintre cărțile „*Shakespeare în ilustrații*”, cu 230 de vinete, gravate de Thomson, semnate de Thurston, operă de o prospețime încântătoare prin compozițiile sale naturale. Prin ele Thomson exprimă luminozitatea poetică a ilustrului Shakespeare. Prima ediție a lui Shakespeare cu vinete a fost tipărită în 1786, fiind ilustrată într-o manieră expresivă. Istoria menționează că marele eveniment al editurii engleze din secolul al XVII-lea este publicarea postumă a Mr. William Shakespeare”, comedies, histories and tragedies în 1623 cu portretul gravat al poetului pe pagina de titlu.

Alături de cartea latină, engleză, în expoziție a fost prezentă și cartea germană din anii 1800, care nu este doar numai un obiect de studiu ci și un mijloc prețios pentru manifestarea puterii cuvântului. Un astfel de exemplu ni-l oferă cărțile: „*Das Album*”, *Weltstandtleben, Verlag von F. Kruger, Paris und Leipzig*, 1899 (paginile fiind iluminate cu litere cobrate și cu imagini pline de alegorii ale vieții mistice); *Schöne Frauen „Bibliothek, Pikanter, Erzählungen und Gedichte*”, *Budapest Verlag von L. Schroeter*, ș.a. reprezintă o culegere de povestiri și poezii erotice latine și germane, împodobită cu miniaturi care transpun pe plan decorativ întreaga poezie nordică; *Heinrich Heine's „Werke*”, *Erster band*, 1824, este unul din primele volume de poezii și sonete scrise de poetul, prozatorul, eseistul, remarcabilul romanist german în anii 1821-1823, publicate mai devreme în revista „*Der Wächter*”.

Se impune concluzia că toate cărțile germane sunt de un format monumental, scrise cu litere de aur având influențe ale iluminărilor gotice, franceze, executate în grafia compozițiilor de fond, unde totuși persistă tradiția romanică. Altă caracteristică a cărții germane o constituie legăturile mozaicate, gravate în întregime, iar textele și ilustrațiile au fost executate de către

caligrafi germani. Decorul acestor legături au „compartimente” constituite din marochin verde, vișiniu, suriu și au un aspect ingenios și elegant.

Documentele din compartimentul „*Un pic de Basarabie țaristă*” demonstrează bogăția unui zăcămint bibliografic puțin explorat cu mari rezerve, aparent eterogen în mulțimea de documente, fotografii potrivite la epocă și detaliu, persoane și fapte ale dezvoltării societății basarabene. Și aici s-au grupat manuale inedite: *”Бессарабия и Россия. Краткая история Бессарабии иллюстрированная портретами Для Бессарабского населения и юношества 2-е издание (печатается безъ переменъ) сост. Л.В. Головки инспекторъ народного училища) город Бѣльцы. Типография Ш.Б. Мильгрома, 1913; „Новый завѣтъ господа нашего Иисуса Христа”. На славянскомъ и русскомъ наречію Санкт-Петербурзь. 1874, (carte didactică, tipărită în 150 exemplare). Este salutară ideea, că lucrările au oglindit trecerea prin tipar și manuscris a orașului Bălți de-a lungul anilor 1900-1907, formînd un grupaj de informații ce poate sta în atenție și în mileniul III. Au apărut cărți și ilustrate cu sprijinul asociațiilor culturale de atunci, a persoanelor particulare care era o tradiție editorială a anilor 1900 și care azi se cere bibliografiată și cunoscută. Rarități bibliofile sunt cărțile cu titlul și cu autografele cele cu însemnări și dedicații în legătură cu semnificația lor:*

„Книга Андрея Чебана в знак памяти от дяди Кости Яновского ученика 2-го класса Бельцкого уездного училища „Ан.Чебан 1883 года июня 28 числа” sau însemnările de pe pașaportul unei locuitoare: „Выдана из Петерговского Уездного Полицейского Управления 1907 года января месяца 8 дня Праскови Ивановне Живобой”.

La secțiunea „*Rusa...*” s-au selectat documente după criterii precise, capabile să răspundă atât cerințelor valorice, de bibliofilie, estetice cât și celor mai largi cerințe ale studenților, profesorilor facultății de filologie. În sfera cărții ruse sălășluiesc frumuseți și valori rarissime, incluzînd și cărți cu autografe. Documentele din acest compartiment al expoziției datează din secolul al XIX-lea, prezentînd valoare grafică și artistică: „*Человекъ*”. томъ I Тайнственные явления, нравственной и

физической его природы. Происхождение и первобытная история рода человеческого постепенный переходъ людей изъ естественного состоянія къ цивилизации, популярное изложение. Санкт-Петербургъ, 1865 (volumul conține texte simple, importante. Meritul acestei cărți e că poate fi citită și în zilele noastre și prezintă o sursă de inspirație pentru cercetătorii din domeniul respectiv); *„Новые параллельные словари” языковъ русскаго, французскаго, нѣмецкаго и англійскаго въ четырехъ частяхъ. По словарямъ Россійской Академии, Французской Академии, Аделунгаб Гейнзиуса, Джонсона, Спирса, и по друимъ лексиконамъ, составитель Филипп Рейфъ, кавалеръ императорскихъ Россійскихъ орденовъ Св.Владимира и Св. Анны... Санкт-Петербургъ, 1870* (un dicționar universal conținând toate cuvintele ruse, franceze, germane și engleze atât vechi cât și moderne și termenii tuturor științelor și artelor. Dicționarul a început să fie utilizat de către cercetători chiar din anul publicării acestuia. În limba franceză acest dicționar a fost tipărit în anul 1905, la Sankt-Petersburg); *„Жизнь и труды Св. Апостола Павла” Сочинение Ф.В. Фаррара, доктора Богословия, члена королевскаго общества, архидиакона и каноника вестминстерскаго и ординарнаго капеллана королевы англійской .Переводъ съ приложениемъ картъ и больше 250 политипажей, С-Петербургъ. Издание книго продавца И.Л. Тузова, 1887* (colofonul cărții menționează expres că lucrarea a fost scrisă de Farrar F.V, doctor în teologie, care îndeamnă convingător: *„cuvîntiul sacru e dulce, cinstit, sincer, curat și plin de crez”*. Grație acestui mesaj, cartea a avut succes de librărie fără precedent, atingînd un tiraj total de 2000 în secolul XIX. Astfel, respectiva carte pătrundea în multe case creștine; *Джъованни Боккаччъо “Декамеронъ”. Переводъ Александра Веселовскаго съ предисловіемъ къ 2-му исправленному изданію иллюстрации французскихъ художников Баронъ, Жоанно, Эми, Нантейля, Гранвиля, Пино, Жирардэ, Лепуатвень, Покэ, Гольфельди и др., томъ 1, изд. 2-е, т-ва И.Н. Кушнеревъ и ко Москва, 1896* *Decameronul* a fost tipărit la mănăstirea San Jacopo dei Ripoli în 1476 din Italia, atelier unde lucrau femeii sub conducerea tipografului german Nicolaus Laurentii, apoi a fost

ilustrat în 1757 de Ggavelot H.F., fiind căutată de amatori. *Decameronul* a cunoscut mai multe ediții și traduceri, pînă la urmă, un exemplar din ediția anului 1896 își găsește locul în colecția bibliofilului Iulius Popa.

Toate documentele din expoziție au o realizare tipografică de excepție, devenite un unicat al zilelor noastre. Încîntă beneficiarul bălțean înfîlnirile zilnice cu cărțile liliput sau mamut prin format ori prin formacum se prezintă.

Prin această expoziție s-a încercat să se releveze faptul că bibliofilul de la nordul Moldovei, din Bălți, prin colecția sa rafinează setea omului spre înălțare și devenire prin valori perene adunate de-a lungul anilor. Iulius Popa și-a creat o colecție care asigură continuitatea unei tradiții, culturi, contribuind astfel la întreținerea conștiinței de neam. Noi rămînem mereu recunoscători că anume Biblioteca Universității bălțene are fericirea de a găzdui și a prezenta pentru cititorii săi aceste netrecătoare valori.

Valentina Topalo

Din toată inima

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec u Russo” și-a dorit ca povestea despre *o colecție rară* să continue. Nu s-a mizat pe aprecieri critice, ci doar s-a adresat beneficiarilor, care pot rămâne vrăjiți de cartea tipărită și vor gusta nu numai din dulceața copertei sau a titlului. Asemenea utilizatori înțeleg mai bine mesajul oricărui document, ilustrație, obiect curios, care îl tulbură multă vreme după ce vizitează expoziția.

Bibliofilul Iulius Popa a oferit pentru expunere documente prețioase, vechi și noi, care prin conținutul lor, completează imaginea pe care o avem despre cărți, oameni și evenimente, pestecare perdeaua memoriei s-a așezat demult.

A V-a expoziție de carte rară s-a intitulat „*Cărți despre Cărți, Artă și Frumos.*” Timp de câteva luni beneficiarii (2000 zilnic frecventează Biblioteca) au admirat cartea de pictură, arhitectură și istorie a cărții din diverse secole, au deschis vizual ușile spre muzeele lumii, și-au mîngîiat ochii cu pozele oamenilor celebri, ale copiilor-îngeri, ornamentări ale copertelor de carte, începînd cu sec. XIV, impresionante ilustrate-suverire din colecția de carte în limba rusă, ouă pascale din porțelan ajunse la noi din secolele XVIII-XIX.

Moldovenii spun că „fiecare pai are umbra lui”, proverbul latin zice „Habent sua fata libelli” (Cărțile își au destinul lor). Și un proverb și altul l-am lega de abc-ul soartei cărților și a bibliofilului, fiindcă în anul, ziua, clipa procurării cărții, ea l-a legat cu toate paginile ei ca într-un corset, făcîndu-l prizonier benevol.

Cartea a cărților românești și ruse, ea înfățișează dezvoltarea cărții și tiparului în România și Rusia, înțeleasă, în sens larg, ca istorie a scrisului, precum și mijloc de difuzare a cunoștințelor. Din volumele prezentate indicăm câteva: Mircea Tomescu „*Istoria cărții românești*”, București: Ed. Științifică, 1968; N. Cartoian „*Cărțile populare în literatura românească*” (epoca influenței sud-slave), București, Ed.: Enciclopedia română, 1974; „*Жизнь для книги*”. Москва, 1962; „*Ларец острословов: Афоризмы. Парадоксы. Шутки. Эпиграммы*”. М: Полит-

издат, 1991. *"Книжные страсти. Сатирические произведения русских и советских писателей о книгах и книжках"*, М: Книга, 1987.

Titlurile cărților despre carte vin de pe „*terra incognita*” pentru mulți cercetători ai artelor frumoase. Ai un sentiment electrizant atunci când citești *"Istoria ilustrată a picturii de la arta rupestră la arta abstractă"*, București: Ed. Meridiane, 1973. Cartea, tradusă din limba franceză de Sorin Mărculescu, cuprinde biografiile și operele a 600 de pictori, analizați din perspectiva lor istorică și mai bine de 300 dintre ei sunt detaliat studiați, textele fiind însoțite de o mie de ilustrații în culori. "Cititorul va vedea limbajul universal al picturii, așa cum fiecare maestru l-a plăsmuit pentru sine, îmbogățit și îmborsătat pentru urmașii săi imediați sau îndepărtați" (Editura).

V. Drăguț, V. Florea, D. Grigorescu, M. Mihalache *"Pictura Românească în imagini, 1111 reproduceri"*, București: Ed. Meridiane, 1970. Cartea conține cuvintele de laudă ale lui Tudor Arghezi "... nu știm din câte lucruri decorează viața, să fie vreunul mai emoționant și mai frumos decât tabloul, și artă mai pură decât pictura... Pictorul își riscă viața sufletului cu fiecare tablou... își încearcă puterea și adâncimea decît cu un mijloc de scîpare, talentu'".

Pe lângă pictura românească s-au mai expus documente din pictura universală. Galeria picturilor universale a fost destinată operelor realizate de artiști din diverse secole, avînd un caracter documentar - artistic și unul artistic de înaltă ținută.

Cititorii s-au putut informa asupra unor enciclopedii ca: *"Enciclopedia civilizației și artei egiptene"*, București: Ed. Meridiane, 1974. Aceasta este o carte de referință cu texte consacrate tuturor domeniilor activității umane și însoțite de un bogat material ilustrativ în bună parte inedite sau puțin cunoscute: 145 de reproduceri în culori și 170 în alb-negru ce fac să modifice viziunea despre arta egipteană. Supracoperta informează despre *Ofrandele funerare, Mormîntul lui Ramose, Vînătoare de păsări în mlaștini, Mormîntul lui Nath. Teba, dinastia a XVIII-a*. Altă sursă de referință este *"Enciclopedia picturii italiene"*, București: Ed. Meridiane, 1974. Volumul cuprinde 250 de nume de pictori cu 284 reproduceri dintre care

249 în culori. Pe supracopertă găsim tabloul lui Guidoriccio da Fogliano de Simone Martini și Tebaidă de Gherardo Starnina.

Vitrinile expoziției conțin 40 de volume de pictură care îi prezintă pe cei mai de seamă reprezentanți ai unui curent și ai unei perioade artistice. Colecția începe cu Impresionismul, continuă cu picturi din secolul XX, apoi urmează Renașterea, Barocul, Rococoul, Clasicismul și volumele speciale care traversează toate perioadele și curentele artistice. Alături se mai prezintă viața pictorilor Claude Monet, Renouar, Cezan, Salvador Dalí, contextul artistic în care ei s-au format, persoanele sau evenimentele care i-au influențat sau inspirat, evoluția artistică și analiza tehnică a picturilor lor. Comentariile sunt ilustrate cu reproduceri de cea mai bună calitate.

Alte cărți cu titluri magice recomandă să trecem prin muzeele lumii și să facem un maraton de multe ore și zile prin Louvre, Metropolitan, muzeele din Munchen, Edinburgh, Moscova etc.

La vederea altei cărți, „*The fantastic world of Boris Vallejo*” (ed. Megjelen Az IPM Konyvtar, Zorozatban, 1989, în limbile engleză și rusă), datorită picturilor neobișnuite, te prăbușești în ea incitat. Peruan de origine, Boris Vallejo inserează în paginile volumului una dintre cele mai impresionante colecții de artă fantastică. Urmărim evoluția artistului din 1956. Toate creațiile lui te reîntorc la poveștile pe care ți le citeau părinții când erai mic. Oricum, fiecare poate să admire măiestria artistului, a lădată nerecunoscută, azi considerată direcție a artei aplicate.

Interesante sunt documentele ce țin de sculptură: Ion Micle, Radu Florescu, „*Decebal și Traian, Strămoșii Românilor, vestigii milenare ale culturii și artă*”, București: Ed. Meridiane, 1980. Cartea conține imagini și comentarii reunite în acest album, ce alcătuiesc ciclul sculpturilor „Strămoșii românilor”, monumente fotografice ale lui Traian, descrierea fiecărui relief în parte; Paul MacKendrik „*Pietrele dacilor vorbesc*”, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978. Este o carte despre monumente arheologice milenare, permanente culturale de pe actualul teritoriu al României; „*Meteora, Stîncile sfinte și istoria lor*”, Ed. Ghe. Tsoras-Kalambaka, tradusă din limba greacă: broșură turistică cu hartă, gravuri, fotografii color ale sfințelor stînci.

Complexul de stînci de la Meteora provine din o veche deltă a unui mare fluviu. Aici, pe crestele abrupte ale stîncilor, se înalță, între cer și pămînt, Mănăstirea Varlaam, Sfîntul Ștefan, Russanu, Sfînta Treime etc. La poarta mănăstirii Russanu sunt scrise cuvîntele: *"Lăcașe sfinte clădite în numele Domnului și Dumnezeul nostru Isus Hristos"*;

„Иллюстрированная история мира”, M.: Внеш-сигма, 1998, în cinci volume, traducere din limba engleză, povestește despre istoria lumii de 40 000 de ani î.e.n., pașii spre dezvoltarea civilizației pînă în zilele noastre ..., conține 800 de ilustrații despre istoria lumii. Articolele sunt așezate în ordinea cronologică intersectîndu-se cu imagini, care ilustrează schimbările produse cu timpul în viața oamenilor, 50 de ilustrații despre evenimente istorice, 100 de hărți despre țările lumii, 100 de biografii ale cercetătorilor istorici, 1600 de ilustrații color și alb-negru.

Un moment surprinzător pentru cititori îl reprezintă volumul *„Иллюстрированная энциклопедия моды”*, Praga: Артия, 1966, traducere din cehă. Cartea cuprinde reproduceri însoțite de comentarii ale pictorilor cunoscuți, după care se poate urmări evoluția modei timp de mai mult de 5 000 de ani, desene, fotografii din revistele de modă din zilele noastre.

Un spațiu aparte îl ocupă ilustrațiile și obiectele cu diverse ornamente, toate alcătuind o unitate artistică specifică, de o grațioasă frumusețe: *Переплет работы братьев Аспер, начало XX в., Франция. В центре обеих крышек - герб русского коллекционера И.И. Курис* sau *Les proverbes par l'image*, *„Petites filles” par Natasha Toutain*, *le voix de l'évangile par le livre et par l'impression illustrée Montmeyran*, *„Jeunes Enfants”*.

Nicoale Iorga considera tiparul *„o artă, o chemare, o taină, un fel de religie, o breaslă, plină de mister și sacră”*. Bibliofilul ne-a demonstrat tot ce are mai de preț: cartea veche și rară, cartea pe hîrtie specială, cartea în format deosebit, manuscrisele, cartea poștală, obiectele ciudate, toate fiind într-o excepțională stare.

Valentina Topalo

Univers spiritual

2004 a fost, pentru Facultatea Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat “A. Russo” din Bălți, jubiliar - 50 de ani de la înființare. Cu această ocazie Biblioteca Științifică a desfășurat un program amplu de acțiuni consacrat Zilelor Facultății Limbi și Literaturi Străine. Bibliofilul bălțean Iulius Popa a oferit cu amabilitate o parte din colecția sa spre a fi vernisată într-o expoziție de anvergură în holul Bibliotecii: “*Amintindu-vă de franceză, iubiri și alte limbi*”.

Expoziția tipăriturilor străine se deschide cu volume care datează începând cu sec.18 “*Bibliothèque raisonnée des ouvrages des savants de l’Europe*”, vol.33-1744, vol.36-1746, vol.39-1747, vol.44-1750. Aceasta este o publicație periodică considerată “*templul culturii europene*”, care a văzut lumina tiparului în 1728 la Amsterdam.

“*Histoire naturelle des oiseaux*”, tome 1 et tome 3 par M. le Comte de Buffon, 1775, Paris, apărută cu aprobarea și privilegiul regelui, una din operele principale ale lui Buffon, fost intendent al grădinii regale. Opera sa “*Histoire naturelle*” i-a adus un succes remarcabil, rivalizând cu Enciclopedia lui Diderot. Volumele 2 și 3 sunt parte componentă a celor 9 volume publicate ale cărții “*Histoire naturelle des oiseaux*”, unde fiecare capitol este completat cu planșe alb-negru ale păsărilor descrise.

“*Théâtre de Beaumarchais*”, 1863, Paris, Librairie Firmin Didot Frères, Fils etc., un volum cu coperta din carton gros, cotorul de piele, în frontispiciu portretul lui Beaumarchais. Se deschide cartea cu notițe asupra vieții și operei autorului prezentate de L-S. Auger, secretar permanent al Academiei Franceze. Ca epigraf la această culegere au servit cuvintele lui Voltaire: “*Ma vie est un combat*”. În viața, ca și în opera lui Beaumarchais, omul și autorul sunt atât de integrați, că este aproape imposibil să deosebești articolele de opera sa.

Un compartiment aparte îl constituie istoria Franței și nu numai...

„Oeuvres de Louis XIV”, tome 1 et tome 2, 1806, Paris. Memorii istorice și politice, instrucțiuni ale lui Ludovic XIV

pentru fiul său. Volumele au fost imprimate de pe o copie a manuscriselor originale din perioada domniei lui Ludovic XIV (1643-1715). Este apreciat spiritul său, caracterul, guvernarea: dispoziții militare, negocieri, relațiile externe cu Canada, Spania, Portugalia, Germania, Anglia în anii 1666-1668.

Alphonse de Lamartine, mare scriitor și om politic francez, vine în colecția bibliofilului Iulius Popa nu numai cu opera sa „*Oeuvres de A. de Lamartine*”, *Poésies, Paris, éditeur Alphonse Lemerre, 1885*, „*Histoire de la Turquie*”, *tome 1 et tome 2, Paris, libraires-éditeurs: Pagnerre, Victor Lecou, 1855*, ci și cu o ediție princeps „*Histoire de la Russie*”, Paris, 1855, editura Perrotin. Descrierea litoralului Mării Negre a tentat imaginația aventuroasă a grecilor în secolul V înaintea lui Herodot, ei au fondat coloniile ale scifților ce locuiau aici. Cronicarul Herodot vorbește despre scifții ce se răspândeau până la Kiev și Moscova. Lamartine prezintă Rusia de pînă la Petru I și descrie perioada de pînă la domnia reginei Ecaterina a II-a.

Rubrica “istorie” ar fi incompletă fără unul din cei mai mari oameni politici ai Franței care și azi nu lasă pe nimeni indiferent. Dumnezeu sau impostor, Prometeu sau despot, responsabilul de ireversibilul declin francez sau vârful gloriei naționale, personalitate eminentă și învingător, creatorul unei Franțe centralizate, strateg genial cu înfrîngeri gigante - Napoleon Bonapart.

Interesul pentru problema napoleoniană mai persistă, fiecare generație se străduia să înțeleagă în felul său sensul acestei teme, nici o dată învechite. „*Napoléon et Marie-Louise*”, *souvenir historique du M. le Baron Meneval, Bruxelles, 1845, société belge de librairie*. Baronul Meneval, fost secretar al lui Napoleon, de care a fost atașat începînd cu 1802, își deapănă amintirile sale sub deviza „*La vérité... rien que la vérité*”.

Cu toate că despre Napoleon se publică un număr incalculabil de scrieri, curiozitatea cititorului nu e saturată. Memorialistul, istoricianul, jurnalistul, romancierul italian Max Gallo în anul 2002 publică în traducerea lui Gianni Rizzoni, Clara Ghellini Sargenti și Maria Pia Tosti Croce, volumul „*Napoleone*”, *La voce del destino. Il Sole di Austerlitz*, o ediție specială din „*Biblioteca Storica*”, pe supracopertă Napoleon Bonapart trecînd Alpii, volum ce completează colecția bibliofilului bălțean.

Altă ediție rezervată pentru prietenii istoriei “Mémoires de Constant, premier valet de chambre de l’Empereur sur la vie privée de Napoléon et sa famille”, 1969, ed. Cremille, Genève. Un volum confecționat pe hârtie de lux, cu ilustrate din Muzeul de Istorie din Paris - Garnavalet, coperta îmbrăcată în piele. O altă perla a colecției este cartea din Biblioteca de miniatură- 7x10cm., legată în satinet, “Pensées de Napoléon”, editată la Paris, ș.a., Librăria Payot. Biblioteca de miniatură este o colecție de bibelouri tipografice executate cu gust pentru cititori rafinați.

Nici Ludovic XV și nici Ludovic XVI n-au acordat atenție promovării personale. Cu venirea lui Napoleon, totul se schimbă. Bonapart pune la punct sistemul său publicitar. Această marcă impusă de Bonapart artei și modei, este în definitiv unul din titlurile gloriei sale incontestabile. Artistul major al acelei epoci, Louis David (1748-1825), moștenitorul tradițiilor franceze de la începutul sec. XVIII, e special dotat pentru portret.

În colecția lui Iulius Popa găsim albumul „*David et la peinture napoléonienne*”, 1989, Celiv, Paris, ce fascinează prin splendide portrete, ceremonii celebre, Napoleon pe câmpul de luptă, alegorie. Alături de lucrările lui David sunt opere semnate și de alți autori inspirați de personalitatea lui Napoleon Bonapart, ca Jean Dominique Ingres, Jean-Antoine Gros, Charles Meynier...

Cartea poștală s-a născut în Austria în anii 60 ai secolului XIX. În Franța a fost autorizată oficial din 1872 și a cunoscut la începutul sec. XX o dezvoltare fulgerătoare. Un interes deosebit în vitrina expoziției prezintă o colecție de cărți poștale ce reprezintă fragmente din viața lui Napoleon, care, asamblate într-o ordine anumită, formează portretul în picioare al împăratului, medalioane, figuri de ceramică, cărți poștale color din diferite perioade la tema Napoleon Bonapart.

O rubrică aparte din expoziție e consacrată temei religioase, care este frumos vernisată cu ilustrate color, ce reprezintă sfinți, sub genericul „*Roagă-te pentru noi*”, textul pe verso în limba franceză, italiană, poloneză. Atenția vizitatorilor este atrasă de cartea sfântă din expoziție - Biblia, în diferite limbi: „*La sainte Bible*”, *traduction Louis Segon, Trinitarian Bible Society London*, ș.a. pusă pe hârtie de lux, coperta îmbrăcată în piele. “*Biblia to Jest. Ksiegi starego i nowego testamentu, Z lacinskiego na jezik*

Polski przelozzone, przez K.S.D. Jakoba Wujka”, Wieden, 1898; „*Bibli svata aneb Vsecka svata pisma Stareho i Noveho zakona*”, Praze, 1893, *Nacladem Britickej i zahranicne spolecnosti biblicke*; „*A Biblia Sagrada contendo o velho e o novo testamento*”, *traduzida em portuguez pelo padre Antonio Pereira de Figueiredo, Lisboa, 1924*, „*Deposito das escripturas sagradas*”; „*Biblia sau sfînta scriptură*”, tipărită sub îndrumarea și cu grija preafericitului părinte Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, 1988. O traducere oferită de Institutul Biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ca un act de cinstire a momentului aniversar închinat Bibliei de la București.

O carte de învățătură pentru copii, cu textul frumos ilustrat de Ida Bohatta-Morpurgo al *Tatălui Nostru*, cu lămuriri accesibile pentru cei mici este „*Le Pater*”, 1932, Librăria „Ars Sacra”, Joseph Mueller, Munich. O ediție liliput „*Горь имъимъ сердца!*” *Молитвословъ для руского народа, уложивъ О. В. Козоровскій* - o culegere de rugăcuni pentru fiecare zi, pentru spovedanie, pentru împărtășire, cântări bisericești pentru Nașterea Domnului, Înviere etc.

Vernisajul continuă. Primii care au compus poveștile au fost persanii. Acest gen se răspândește și arabii fură cei care au tradus această literatură în limba lor. „*Les Mille et une nuits*” (*contes arabes*) în 3 volume, 1965. Traducerea a fost efectuată de Antoine Galland. Lui îi datorăm această descoperire în anul 1704, când a făcut prima traducere a poveștilor de pe un manuscris din Siria. Succesul e greu de imaginat. Mai târziu aceste povești apar în traducerea lui Galland și alții în America, Australia, Germania, Spania, Polonia, Italia, Danemarca, Rusia. Aventura e fără de sfârșit până în zilele de azi. Ediția din 1965 a apărut în colecția Garnier-Flammarion în 3 volume broșate, coperta ilustrată, purtând emblema GF.

Colecția GF (Garnier-Flammarion), creată în 1964 e adresată elevilor din licee, studenților ce apreciază calitatea operelor clasice. În expoziția dată o sursă necesară pentru începători sunt cărțile din această colecție ale lui Balzac, Zola, Dumas, Fénelon, Sainte-Beuve, Gautier, Daudet, Rabelais, La Fontaine etc.

Gallimard este una din cele mai prestigioase și mai vechi Case de editare franceze în domeniul literar, care la rândul ei este divizată în mai multe ramuri ce formează colecții aparte ca Folio, cu text integral, creată în 1972. Atenției vizitatorilor sunt expuse primele apariții în această colecție a romanelor lui Balzac „*La cousine Bette*”, 1972, „*César Birotteau*”, 1975, „*Le lys dans la vallée*”, 1972, toate tipărite la Casa de editură Gallimard, în format *livre de poche*, coperta din carton lustruit, colorată, cu emblema respectivă.

Georges Simenon a renovat genul romanului publicist prin calitatea umană, penetrarea psihologică inerentă a creației sale principale: celebrul comisar Maigret. În expoziție colecția Maigret e prezentată de editurile Fayard începând cu anii 1930-1960.

Vernisajul abundă în colecții de „*le livre de poche policier*”, „*le livre de poche classique*”, ușor de recunoscut după clișeul aplicat pe coperta frumos ilustrată: Simenon, Stendhal, Vercors, Clavel, Prust, Maurois, Hugo, Baudelaire, Dumas, R. Martin du Gard.

M. Druon e prezent în expoziție cu fresca sa istorică în 6 volume „*Les Rois Maudits*”, un roman personajele căruia au existat cu adevărat. „*Les Rois Maudits*” e considerat un model contemporan al romanului istoric.

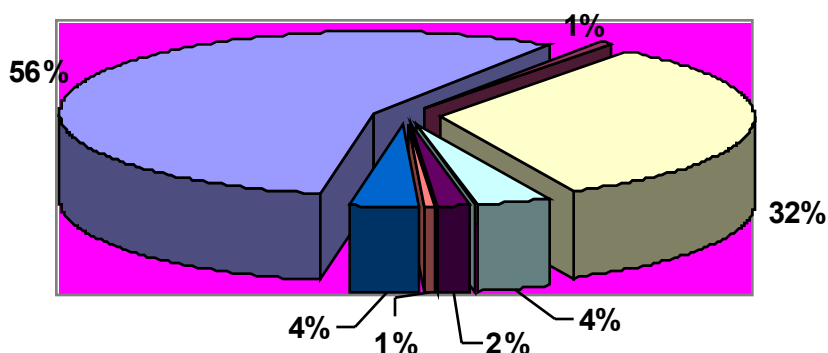
Masivă, diversă, bogată în documente, obiecte de artă și alte piese de epocă, expoziția „*Amințindu-vă de franceză, iubiți și alte limbi*” prezintă un mare interes pentru cunoașterea civilizației și culturii, cu precădere a celei franceze.

La risa Roșca,
șef serviciu

Donația bibliofilului Iulius Popa

O donație recentă sînt documentele din colecția personală a bibliofilului bălțean Iulius Popa, care au completat fondul de carte rară a BȘU cu 187 de ex., cărți și reviste, care denotă gustul fin și rafinat al colecționarului. Donația însumează cărți în 7 limbi, cea mai numeroasă fiind cartea în limba română – 106 ex. Documentele donate se repartizează după limbă în felul următor:

 lb.romana	 lb.italiana	 lb.franceza	 lb.ucraineana
 lb.portugheza	 lb.germana	 lb.rusa	

Această donație reprezintă cărți din cele mai diferite domenii ale cunoașterii umane: începînd cu colecția „romanelor captivante”, care atrag atenția chiar și a celui mai indiferent cititor, trecînd prin preocupările pentru sănătate, suflet, știință și finisînd cu revistele care conțin un amalgam de subiecte interesante și atractive – de toate pentru toți - cum ar fi revista „Lectures pour tous” din care avem 26 de numere.

Una din cele mai vechi cărți este „Грамматикъ практикъ романо-французаскъ”, alcătuită de Gheorghe Vida „român nobil din Marmația”, municipiu în județul Maramureș, apărută la Buda (în prezent Budapesta). Cartea este un îndrumar teoretic, cu exemple de însușire a limbii franceze. Apărută în anul 1833, lucrarea prezintă un interes deosebit pentru studiul limbii române, care trecea atunci prin transformări radicale. Caracteristică pentru acea epocă era tendința de modernizare, respectiv „europenizare” a societății. În Transilvania îndeosebi, reformele iosefinice au creat condiții legale și instituționale pentru emanciparea limbii

române. Limba română veche „suferă o mare transformare începând cu 1820-1830: abia atunci începe să se scrie o limbă cu adevărat nouă, limba literară de azi.” (G. Ivănescu „Istoria limbii române”, 1980)

Tipografia Universității din Buda a fost un centru însemnat de difuzare a cărții științifice și literare în limbile germană, latină, maghiară, neogreacă, sârbă, română și în alte limbi pe întreg cuprinsul Monarhiei habsburgice. Lucrarea apărută în acest centru universitar este influențată puternic de curentul timpului și anume de ideile latinizării limbii române, promovate de Școala Ardeleană. Este știut că numeroase lucrări fundamentale ale corifeilor Școlii Ardelene au fost publicate la tipografia Universității din Buda, iar doi reprezentanți ai acestei Școli au și lucrat efectiv acolo: G. Șinc ai – corector (din 1804), P. Maior – cenzor al secției române (din 1809).

Gramatica lui Gh. Vida, scrisă în ortografie chirilică, este împărțită în paragrafe conform părților de vorbire ale gramaticii franceze. Fiecare frază sau cuvânt adus spre exemplificare își are echivalentul în limba română. La sfârșitul lucrării este plasat un vocabular francez-român al celor mai întrebuițate cuvinte, necesare pentru exprimarea orală.

Cea mai mare parte a cărților oferite de dl Iu. Popa sînt documente apărute la sfârșitul sec. al XIX-lea - începutul secolului XX, la edituri care capătă forță și stau mărturie dezvoltării artei tiparului, modernizării sale. Biblioteca a intrat în posesia uneia din primele cărți din colecția *Biblioteca pentru toți*, înființată de librarul-editor Carol Muller la 1 martie 1895, colecție de mare popularitate, care va avea o vitalitate pe măsură, apărînd și în zilele noastre. Directorul literar al colecției era folkloristul și publicistul Dumitru Stăncescu (1866-1899), inițiatorul efectiv al acestei colecții. A tradus din H.C. Andersen, F. Coppee, Bernardin de Saint-Pierre și Herbert Spencer. Exemplarul cu nr. 3 se numește *Mihail Zamfirescu. Căntece și plîngeri: poezii/ Zamfirescu, Mihail. – București: Ed. Libr. Carol Muller, [1895]. - 112p.*

Scopul colecției *Biblioteca pentru toți* era acela de a pune la dispoziția „tinerimei și a tuturor cititorilor cărți bune, bine alese, frumoase, interesante și bine traduse, culese din toate producțiile

spiritului omenesc” și în același timp ieftine – fiecare volum costa numai 30 de bani, ceea ce asigura o largă răspândire colecției. „Fiecare volum va conține și o mică biografie a autorului sau un studiu asupra operei ce se publică. *Biblioteca pentru toți* va apare regulat de două ori pe lună în broșuri de 112 pagini tipărite cu îngrijire, cu litere frumoase.”

Di Iu. Popa a mai donat romanul „A doua călătorie în lumea basmelor” de Selma Lagerlöf, avînd formatul 21/27; „România” – revista oficiului național de turism (№12, 1937), avînd formatul 23/31; „Lectures pour tous” – revistă publicată de editura Hachette, cel mai mare concern francez de edituri, inserînd cele mai diverse rubrici, atractive și în prezent. Aceste reviste conțin fotografii-autografe, litografii-autografe originale, reclamă făcută unor mărfuri din alt secol, care ne incită pentru trecutul necunoscut.

N-a fost uitată nici tema religioasă. Pot fi urmărite anumite divizări la acea vreme din cadrul religiei mondiale. Minoritățile naționale aveau și ele nevoie de cărți tipărite. Povestiri din istoria poporului evreu inserate în manuale didactice, selecții de rugăcîni, colecții speciale pentru evreii români: I. Smotrici. Curs de istoria evreilor și de religiunea mozaică. – București: Ed. Cartea românească, [1930-1932]. – 192 p.

În colecția „Biblioteca „Ivria”, creată în 1933 de Dr. Thenen, șeful rabin al comunității israelite din Brăila, autorul primei traduceri românești a „Mahzorului”, apar cărți „spre cea mai deplină mulțumire sufletească a întregii evreimi din țară”, cărți pentru evreii români. Deținem №1 din această colecție: M. Thenen. Rași: viața și opera. – Brăila: Ed. Dr. Thenen, 1933.-64 p.

Religia creștină pe teritoriul României Mari își are publicațiile sale. „Micul Misionar” (1936) – „revistă lunară ilustrată pentru tinerime” de propagare a credinței creștine, care apărea în Oradea. Ne-a fost donat un exemplar al acestei reviste - №11-12, 1939. Revista dezbate subiecte interesante din viața religioasă a creștinilor, din peregrinările misionarilor prin diferite țări. Aduce în fața cititorilor traduceri ale unor contemporani din cele mai diverse țări, care tratează probleme de religie creștină, precum și subiecte ce țin de alte religii. Problemele sociale ale

creștinismului sînt dezbătute în lucrarea lui Gh.I. Ghia „Creștinismul și problemele sociale”, Craiova: Ed. Ramuri, 1923. – 40 p.

Necesitatea unor manuale de religie a fost suplinită de „Dogmele religiei creștine” de Dumitru Stănescu, apărută în 1920 la editura Librăriei „Universală” Leon Alcalay. Librăria dată întemeiată de editorul și librarul român Leon Alcalay (1847-1920) apare cu diferite menționări în zona editurii pe cărțile publicate: Librăria Leon Alcalay, Alcalay & Co, Librăria „Universală” sau fiind menționată numai adresa. Această librărie va prelua în 1899 drepturile de editare a colecției *Biblioteca pentru toți*. Leon Alcalay va continua seria lucrărilor de tematică variată, ajungînd în 1920, anul morții sale și al trecerii colecției sub egida editurii Șaraga, la 1104 titluri, unele reeditate de mai multe ori.

Prin varietatea și multitudinea scrierilor tipărite, *Biblioteca pentru toți* rămîne cea mai importantă colecție de cultură generală română. Prin intermediul acestei colecții, cititorul român a cunoscut multe din scrierile literaturii române, precum și o bună parte din valorile literaturii și culturii mondiale. Acum am avut posibilitatea să inserăm în fondul Bibliotecii cîteva numere ale acestei colecții, care lipseau pînă în prezent: №20-20 bis, 228-229, 243-245, 266 ș.a.

Caracteristic pentru epoca, în care au fost publicate aceste cărți, este varietatea colecțiilor și a editurilor, care se afirmă punînd bazele tipăririi cărților în limba română la sf. sec. al XIX - început. sec. XX, pe teritoriul provinciilor românești.

Un exemplar al colecției *Clasicilor Români și Străini pentru copii și tineret*, întemeiată și îngrijită de Octav Minar (pseud. lui Octav Popovic), istoric literar, prozator și dramaturg (1886-1965) este volumul „Biblioteca pentru copii”, care cuprinde versurile scriitorului „străbătute de parfumul sincerității”. Lucrarea conține portretul scriitorului pe copertă și cîteva referințe critice.

O serie de romane menite să atragă publicul prin subiecte de acțiune, captivante și incitante apar în colecțiile „Romanele captivante”, „Aventura”, colecții ale editurii „Adevărul”: F.Vallard „Sclava berberului”, Ch. Barry „Omul dublu”, L.Bruun „Insula fericirii”, M. Priollet „Morfină...” ș.a. După cum putem

observa aceste colecții prezentau, de fapt, cititorului român traduceri ale romanelor unor scriitori contemporani străini, introducându-l astfel în circuitul valorilor culturii mondiale.

Revistele de la începutul secolului trecut diferă mult de cele contemporane. Ele au un conținut divers, cuprind o tematică foarte variată, bogată în informații. Revista „Astra” – revistă de literatură, artă și știință, apare bilunar, la București, din 1915-1916 și în 1918, redactată de Ion Gorun (Alex. Hodoș (1863-1929), scriitor român, redactor al revistei „Viața”. În 1918, apare cu titlul „Astra ilustrată”, iar în 1922 reapare intitulată „Astra nouă”. Anume acest ultim titlu îl găsim pe două din cărțile donate. Formatul acestor reviste este al unor cărți nu prea mari. Fiecare volum inserează câte două numere, cuprinzând câte 96-112 pagini și având cuprins separat. Revista, apărând la editura „Ig.Hertz” și cuprindea proză literară, articole, informații din străinătate, fiind compusă în mare parte din traduceri de E. Muschik, P. Bliss, Th. Winkler, C. Capprivi, A. Cehov, M. Jokai, P. Krailing ș.a.

Revista care tratează subiecte de artă medicală este „Sănătatea”. Această „revistă ilustrată de medicină populară, igienă socială, educație morală, literatură medicală” apare bilunar la București, în perioada 1 martie 1901 – 1/15 mai 1916, sub redacția unui comitet de medici. Publică și un supliment, „Viața fericită” (1 martie 1906, 1/15 mai 1916), care, în primii cinci ani apare cu paginatie separată. Iar de la 15 martie 1911 – 1/15 mai 1916 este inclus în paginația revistei, formând o rubrică aparte cu titlul „Viața fericită”. În acest timp publicația se intitulează „Sănătatea și Viața fericită”. Revista reapare la 1/15 octombrie 1919. Cele câteva numere pe care le deținem, №2, 1911; №19-20, 1930; №7-8, 9-10-11-12, 13-14, 1931 ne permit să înțelegem rolul pe care-l avea medicina în viața cotidiană la începutul secolului trecut.

Revistele în limba franceză „Le magasin théâtral”, 1836, vol.14, „Mercure de France”, 1935, №1 (vol.257), „Revue des deux mondes”, 1937, №1 (vol.37) au forma unor cărți, acestea fiind, de fapt, niște ediții sumative, care înglobează două numere apărute în aceeași lună, formând un volum. „Mercure de France” este o revistă de literatură înființată în 1889 de către Alfred

Vallette. Primul număr al acestei reviste apare în 1890. Titlul este al unei publicații mai vechi „Le Mercure galant”, înființată în 1672 de Donneau de Visé. Revista a cunoscut mai multe titluri succesive printre care și cel de „Mercure de France”. Actuala publicație apare până în 1825. Grupul de autori care au pus bazele acestei publicații a fost alcătuit din scriitori ca: G. Albert Aurier, J. Court, L. Denise, R. de Gourmont, J. Leclerc, E. Raynaud, J. Renard, A. Samain ș.a. Pe paginile revistei au fost publicate lucrările unor scriitori ca L. Bloy, A. Jarry, S. Mallarmé sau Rachilde. Interzisă și reapănută de câteva ori pe parcursul existenței sale, revista își încetează existența în 1965.

O altă publicație periodică franceză „Revue des Deux Mondes” își face apariția în 1829. Din 1831 până în 1877 redactorul-șef al revistei este jurnalistul francez François Buloz (1803-1877), care a știut să colaboreze cu cei mai mari scriitori ai timpului său. Din 1877, anul morții sale, conducerea revistei este preluată de feciorul său Charles. Publicație periodică lunară, din 1832 „Revue des Deux Mondes” va apărea mai des: de două ori pe lună. Este o revistă de artă, literatură, istorie și filozofie. În 1893 conducerea revistei este preluată de criticul literar francez Ferdinand Brunetiere (1849-1906), care este fondatorul teoriei evoluției genurilor literare. Volumul pe care îl deținem este condus deja de René Doumic și inserează atât articole de critică literară, cât și de politică mondială și de teorie a dreptului semnate de scriitorul și avocatul francez Maurice Garçon (1889-1967), precum și de alte personalități notorii ale epocii.

O serie de romane apărute la editura „Librairie Flammarion” aduc în fața cititorului opere într-o franceză clasică a secolului al XIX-lea. Editura Flammarion, înființată în 1875 de cei doi frați Flammarion, Camille și Ernest, vine inițial cu un program de publicare a operelor scriitorilor francezi contemporani. Seria „Select-Collection”, dirijată de frații Max și Alex Fischer, își propune să publice, la un preț redus, toate capodoperele romanului literar contemporan, alcătuind astfel o colecție unică în Franța de opere complete. Cărțile apar în formatul „in-8*”, textul fiind împărțit pe două coloane. Ilustrațiile sînt prezente, în primele exemplare, numai pe copertă și sînt realizate în culori de pictori contemporani: Emile Zola, Jean

Richepin, Henri Barbusse ș.a. Fiecare carte a colecției își are numărul său în dependență de ordinea apariției; această practică este preluată de la edituri cu o experiență mai bogată cum ar fi editura „Arthème Fayard & C.”. Fondată în 1850 de către Arthème Jean François Fayard (1836-1895), această editură franceză publică lucrări de literatură universală, știință umană și artă. Romanele apărute în colecția „Le livre de demain” sînt înzestrate cu xilografuri în număr de 20-50, în dependență de volumul operei. Aici găsim romanele unor scriitori ca: Georges Duhamel, Claude Farrere, André Cortis, Claude Anet ș.a. Colecția este numerotată cu cifre arabe.

O ediție de lux intrată în fondul de carte rară al BȘU prin donația oferită de bibliofilul Iulius Popa este volumul care cuprinde cele două poeme epice ale greului Homer „Iliada” și „Odiseea”, capodopere ale literaturii universale, scrise în hexametri dactilici. Lucrarea donată este în limba italiană contemporană, traducerea fiind efectuată după originalul grec de către Mario Giammarco. Ediția prezintă interes prin faptul că conține textul paralel în greacă și italiană, care poate fi contrapus, plasat vis-a-vis. Cartea a apărut în colecția „I Mammut”, №54 și este o a doua ediție a acestei lucrări, textul fiind prezentat integral.

Contribuția adusă de bibliofilul Iulius Popa este incalculabilă, căci împărtășindu-ne nouă din bogățiile sale a oferit de fapt întregii comunități universitare material de studiu pentru generații întregi de tineri studioși.

*Natalia Lunic,
bibliotecar superior*

DESPRE PASIUNEA DE BIBLIOFIL

O inscripție pe frontispiciul Bibliotecii din Alexandria antică glăsuiește pentru posteritate: spitalul spiritului... Această bibliotecă, adunată cu multă trudă de inimosul Iulius Popa, tănuiește atîta doctorie pentru minte și suflet, că le-ar ajunge cîtorva generații... Pentru mine biblioteca e un refugiu dintre cele mai mîngîietoare, un loc sacru pe acest pămînt al dilemelor, loc străin veleității și imposturii. Ceea ce marele nostru Eminescu numea “educația minții” cred, că s-ar potrivi pentru acest “templu” *popaian*, unde conviețuiesc sfetnici credincioși, existența cărora a cunoscut-o sau a bănuit-o neamul ista al nostru pe parcurs de multe decenii.

Cinstesc osteneala și buna credință, de care a dat dovadă acest prozator, adunînd cu discernămînt și aleasă afecțiune această frumoasă și unică bibliotecă în felul ei prin aceste locuri.

Gheorghe CALAMANCIUC

Iulius Popa, os de răzeș din nordul de taină al sufletului meu, m-a rugat să scriu aici [**într-un album al manifestărilor n.r.**] cîteva rînduri – nu numaidecît geniale. Văd în intenția sa, garnisită cu cîteva procente de sentimentalism (vorba ceea: fiindcă sîntem oameni normali, mai sîntem uneori și sentimentali), o firească sete de fixare, albumul acesta fiind și o încercare de a solidariza, în ideea de carte, oamenii... O bibliotecă bucură pînă la lacrimi, îți alimentează încrederea în artă ca factor ordonator al haosului din jur. Orice bibliotecă bună e un ostaș în uriașul front al spiritului. O bibliotecă le poate provoca indigestii cerebrale numai oamenilor de groță cu instinctele de brută incendiate.

Parafrazîndu-l pe Arghezi, i-ași spune lui Iulius cam așa: “Bibliotecă frumoasă, cinstite celui care te-a adunat !” Iată de ce efortul, gustul, strădaniile fericitului posesor de a descoperi din mlaștina anonimatului, de a ocroti destinul cărții de valoare le pun (am în vedere gustul, efortul etc.) și le păstrez pe unul din cele mai de sus rafturi ale prețurii mele.

Dinu MIHAIL

Cînd un popor își uită obîrșia și se dezice de rădăcinile sale, atunci el dispare ca ethnos și se transformă într-o turmă jalnică pe care oricine-l mână unde dorește. Pericolul mankurtizării, al detașării noastre de tradiția, omenia și religia străbunilor, amenință să ne destrame ca ființă națională... Marele Eminescu zicea, că sămînța din care a răsărit acest popor e nobilă. Ceea ce faci dumneata, dragă Iulius, e demn și frumos, fiindcă aduni cu mîgălă și în somnie împrăștiatele semințe ale nobleței noastre, le reîntorci acasă, la adăpost. Atîta timp cît o să avem asemenea biblioteci și trezorieri, casa noastră comună nu va putea fi demolată: să ne reîntoarcem la tot ce avem sfînt, azi, aici și acum, cît încă nu-i tîrziu, cît încă focul din vatră mai pîlpăie. Nu-ți părăsi, dragă Iulius, turnul de veghe, căci mărgăritarele negăsite te așteaptă. La drum!

Alecu RENIȚĂ

N'étant point collectionneur, ayant même une sorte de répugnance envers cette drôle d'activité et d'agitation que je trouve du moins futile et, de toute façon, comme témoignage de vanité, je dois, néanmoins, reconnaître que cette bibliothèque a éveillé mon admiration sincère et réellement profonde.

Le plus fort et reconfortant, c'est que son propriétaire, mon ami Jules Popa, lui est soumis non seulement en tant qu'additionneur, mais intellectuellement aussi: avec le temps et à ma vue d'oeil, il subit son influence et il commence à devenir digne des énormes richesses incluses dans les livres de sa magnifique collection. Je puis le dire, car un vaniteux en reconnaît un autre.

Amicalement,
Emile HAHAM

Traducere liberă în limba română

Nu sînt colecționar, încercînd chiar o senzație dezgustătoare față de această ciudată activitate pe care eu o consider, cel puțin, neserioasă, ca pe o exteriorizare a îngâmării, trebuie, totuși să

recunosc că această bibliotecă a provocat admirația mea sinceră și cu adevărat profundă.

Argumentul cel mai puternic și mai încurajator e că proprietarul ei, prietenul meu Iulius Popa, acționează nu numai ca adunător, dar și ca un intelectual care cu timpul va suporta influența și va deveni demn de bogățiile enorme incluse în cărțile minunatei sale colecții. Sînt în drept să vorbesc astfel, fiindcă un îngîmfat își recunoaște semenul.

*Cu prietenie,
Emil HAHAM*

Zice-se că la începuturi fu cuvîntul...

O fi așa sau nu, însă omul s-a făcut împărat în Univers prin Cuvînt – scumpă avere agonisită prin sudoare de-a lungul veacurilor și transmisă cu mare grijă descendenților. Magică și atotmăduitoare e forța acestui suprem tezaur – cuvîntul: el e scutul și memoria, cântecul și plînsul popoului, Trecutul, Prezentul și Viitorul lui. Adevărații feciori ai acestui harnic și viabil popor întotdeauna au vegheat la căpătâiul Cuvîntului matern... Iulius Popa – prin minunata-i bibliotecă este unul dintre ei, ce cu multă grijă și zel “strînge piatra lucitoare” a graiului nostru. Fie-i dar binecuvîntată și de bun augur fapta.

Ilarion MATCOVSCHI

Cartea – acest bun prieten al omului – aidoma unui animal, are darul să ne facă a simți cum trăiește, cum se simte la cutare sau cutare stăpîn. În micul spațiu de la etajul IV Iulius Popa, acest mare consumator al tipăriturilor, a selectat și întreține cu mare grijă o imensitate de înțelepciuni, în mijlocul cărora atît amfitrionul, cât și oaspeții săi sînt tonificați. Numeroșii săi sfetnici – cărțile – se simt superb alături de alte colecții miniatrale magnifice – bibelouri, ilustrate, icoane, monede, medalii, timbre, fotografii, reproduceri etc. (majoritatea însoțite de exclamații de uimire).

Țara Moldovei va fi mai fericită, dacă măcar o jumătate din indivizii ei vor fi mai culți și mai morali, în care plăcerile vor fi

mai intelectuale, cînd neordinarul fenomen “custodele Iulius Popa” va deveni ceva obișnuit (la început) la 1 român din 10.

Valentin JITARU

UN PROFESOR MAI TÎNĂR DECÎT NOI

Iulius Popa ne-a predat franceza la Filologia Institutului Pedagogic din Băști acu vre-o 20 de ani. Pe atunci el avea aproape 30 de ani, iar noi - 20. Uneori, ba în glumă, ba în serios, ne zicea că noi o să îmbătrînim înaintea lui. Greu să găsești vreun student care să se gîndească la bătrînețe. Astăzi, nu ne îndoim, fostul nostru profesor de franceză a rămas în tinerețea lui, iar noi am îmbătrînit. Ba mai mult, sîntem siguri, deși nu l-am văzut de un car de ani, el este mai frumos și mai tînăr la suflet ca atunci.

Simplu și inteligent. Din fire, independent. Nu se lîngușea pe lîngă șefi. Avea o metodă netraditională în predare. Lovitura lui de grație: schemele de analiză psihologică inventate de el. Și astăzi ne amintim de doamna Bovary și de “treptele iubirii” ale lui Stendhal. Era un adevărat profesor al studențimii. În viața de toate zilele părea să fie colegul nostru, la ore însă ne temeam de el. Nu striga, dar atunci cînd i se injectau ochii, bănuiam ce se întîmplă în interiorul său.

Îi ura pe ignoranți. Nu-i stîm pe preoți și pe medicii ginecologi. Niciodată nu ne-a destăinuit cauza. După absolvire trebuia să devenim “învățătoare de limba rusă în școlile moldovenești”. Vă dați seama, sentimentul național lăsa de dorit. De multe ori profesorul de franceză ne recita poezii în limba română. Niciodată însă nu-i numea pe autori. Abia după mulți ani de la absolvire i-am aflat. Cele mai multe aparțineau lui Topîrcanu, Bacovia și Minulescu. Fraza lui preferată la ore: “Tăceți voi toți din jurul meu!” Odată, ca să înțelegem mai bine ce înseamnă timp mohorît într-un text în limba franceză, el ne-a citit din caietul său o poezie numită “Plumb”. O studentă l-a întrebat cine a scris-o, iar el, după o pauză, răspundea zîmbind: “Eu”. Un alt procedeu în predarea lui Iulius Popa, pe care nu l-am mai întîlnit la nici un profesor, se referea la valoarea cubrii în pictură, utilizată ca punct de reper în analiza psihologică a

personajului din literatură. Fetele ziceau că în capul lui funcționează un muzeu istoric. Ne îndemna mereu să completăm jurnale personale. Nu știm în ce măsură i-a reușit, dar constatasem cu siguranță, că multe studente aveau un caiet cu spusele lui. La o oră, o studentă, vorbitoare de limba rusă, l-a întrebat, parcă ispitindu-l: “De ce naționalitate sînteți?” Era o întrebare provocatoare. Profesorul îi răspunse filozofic: “Neamul meu e mult mai mare decît îți pare ție”.

Amintirea lungă e cel mai bun cadou pentru un om. De aceea am și scris aceste cîteva rînduri, ca să știe profesorul nostru că noi nu l-am uitat. Ba spunem și altora cum a fost. Păcat că studenții acestor vremi de criză sufletească nu au un profesor ca Iulius Popa. El a rămas pentru noi o enigmă. Departe fiind de foștii săi studenți, el îi domină și acum cu spiritul său tînăr, original și inteligent.

*Larisa BESCIOTNĂI,
Valentin COLESNICOV
promoția 1982*

Iulius Popa, corespondent al săptămînalui “Literatura și arta”, predă, începînd cu anul 2000, cursul opțional “Mihai Eminescu și unele aspecte ale civilizației” la Colegiul Pedagogic “Ion Creangă”, iar în 2001 și 2004 a ținut respectivul curs la clasele a XII-a, cu profil umanist ale Liceului Teoretic “Ion Creangă”. Opiniile studenților și elevilor au prioritate față de oricare altele, chiar dacă acestea vin din partea corpului didactic sau a inspectorilor. Majoritatea absolută a aprecierilor sînt pozitive. Întru a evita repetările, le-am selectat pe cele mai sugestive, poate că și inspirate, fără modificări sau corectări textuale. În așa fel, cititorul își va crea o impresie clară, ferindu-l de influența subiectivă, adesea deranjantă, parvenită din exterior.

*Petru ROMAN,
directorul Colegiului Pedagogic și
al Liceului “Ion Creangă” din Bălți*

***Profesorul „Eminescianei”
în aprecierea învățăceilor
(spicuri nesolicitate din tezele elevilor)***

Dacă eu aş preda cursul opțional “Mihai Eminescu”, aş încerca să-l predau întocmai ca domnul Iulius Popa, însă sînt sigură că nu mi-ar reuși acest lucru.

Irina STANȚIERU,
gr. 202, colegiu, (2002)

Nu am obiecții la acest minunat curs, doar că este foarte scurt: nu reușim să cunoaștem mai multe despre Eminescu. Mă bucur că am avut posibilitatea să-l cunoaștem, cît de puțin, pe poet, mai din aproape, de asemenea viața lui. Obiecția mea e că vizita la expoziție în cadrul orei a fost scurtă, trebuia să i se rezerve măcar două ore. Am rămas cu amintiri minunate, cu cunoștințe și impresii noi. Mulțumesc mult.

Victoria BUBULICI,
gr. 201, colegiu (2003)

... mi-a fost interesant acest curs nu atît pentru informația ce am acumulat-o, cît pentru că au fost niște lecții de relaxare. Mi-a plăcut mult modul de predare al profesorului, are un stil extraordinar de a discuta. După aceste ore aveam o dispoziție mult mai bună decît pînă la ele. Cu toate acestea, am impresia că mi-a rămas ceva neclarificat, fapt ce îmi provoacă o insatisfacție care mă incomodează.

M-a interesat mult chiar însăși profesorul, cred că este foarte interesant să-l ai ca prieten. Cînd am fost la expoziție și am văzut o parte din biblioteca sa, mi-a apărut un singur gînd: dacă m-aș scăpa în toate cărțile acestea, nu aş ieși de aici o lună și nici mîncare nu aş cere. Îmi pare rău că s-a sfîrșit acest curs.

Elena BĂTRÎNAC,
gr.201, colegiu (2003)

Stimez foarte mult profesorul acestui curs, caracterul și maniera lui de a vorbi. Apreciez capacitatea de a caracteriza o persoană. Gîndește, explică și concluzionează extraordinar.

Aliona CREȚU,
gr.201, colegiu (2003)

Pîna la întîlnirea cu domnul Popa, așteptam indiferentă cursul. A fost ceva deosebit, plăcut ca o rază de lumină, ac este iradierii de inteligență rară. Am luat o gură de aer, doza de oxigen, dar era prea puțin și așteptam următoarea lecție de "Eminesciană". Timpul a fost scurt, încă o oră, și s-a terminat tot ce a fost mai frumos în acești doi ani la colegiu.

Cristina OZEROVA,
gr.202, colegiu (2003)

Cît a durat acest curs, am aflat cred că mai mult despre Eminescu, decît am studiat în toți anii de școală. Aș sugera ca acest curs să abă mai multe ore.

Ina GANȚA,
cl. XII-A, liceu (2004)

Mulțumesc pentru cursul opțional predat. A fost interesant și vesel. Uneori am absentat, fiindcă exact la ora a patra trebuia să fiu la serviciu. Scuzați-mă pentru aceasta. M-a deranjat faptul că Dumneavoastră, utilizînd afirmațiile diferitor scriitori și politicieni, ne criticați ca naționalitate. Eu cred, dimpotrivă, Dumneavoastră, prin intermediul operei lui M. Eminescu, trebuie să treziți în noi alte sentimente, pozitive, față de soarta românului.

Andrei DOGOTARU,
cl. XII-A, liceu (2004)

Cursul m-a interesat chiar de la primele ore. Am avut ocazia să aud niște lucruri foarte interesante despre Eminescu, pe care nu le

cunoșteam sau le credeam altfel. Interesantă a fost excursia la domiciliul domnului Popa, m-a impresionat colecția de medalii, cărțile vechi. Orele în cadrul cursului se desfășurau cu totul diferit de celelalte.

Roman PATRAȘCO,
cl. XII-C, liceu (2004)

A cunoaște înseamnă a te cunoaște. Iulius Popa este unul dintre puținii oameni care a încercat prin ingeniozitatea și posedarea unei imense informații atât despre Eminescu, cât și despre alte lucruri interesante evidente, dar pe care noi nu le observăm în viața de toate zilele, să ne ajute în privința aceasta. A știut să mențină interesul la ore și în afara acestora (memorabilă fiind excursia în casa dumnealui), prezentând exemplare care uimeau. Prima dată când vorbea despre Eminescu – omul, cu toate vicile și preferințele acestuia, m-am cam dezorientat, nefiind în stare să reabilitez imaginea pe care mi-o formasem de acum. A fost interesant și așa vrea să rămână tot așa, căci sînt lecții de eminescologie la care descoperi necunoscutul, descoperindu-te pe tine.

Rodica CIOCLU,
cl. XII-C, liceu (2004)

Privitor la obiecții nu am nimic. Nu din motivul de a-i crea profesorului o impresie bună despre mine, sau a nu-l ofensa, căci eu sînt o fire obiectivă. Totul mi-a plăcut. Am avut parte și de poze și de înregistrări audio, de o expoziție frumoasă – exact ce trebuia la o oră, unde să te relaxezi, dar totodată, să obții informații foarte interesante.

Ion MAXIM,
cl. XII-C, liceu (2004)

Acest curs a fost o adevărată nebunie de încîntare. Mă așteptam să fie un curs ca celelalte – plictisitor, bazat pe teorie, răspunsuri și note. Mare mi-a fost mirarea, cînd multe din cîte mi le-ați spus la ore, s-au lăsat mestecate fără nici un chin, nici o

încercare de a memoriza. Deși sînt o simplă elevă și spunînd ceea ce doresc a spune mai jos ar părea o intenție de a mă da importantă, eu declar că am avut o nespuse de mare plăcere să vă cunosc. Mare e păcatul că nu predați și alte obiecte.

Svetlana CERNEA,
cl. XII-C, liceu (2004)

Am stat cu o deosebită plăcere la fiecare oră a patra în fiecare miercuri, nu am lipsit niciodată, de aceea și nu am sugestii pentru că totul a fost cît e de posibil de bine și nici obiecții nu am din același motiv. Dacă nu mă credeți, să-i întrebați pe prietenii mei și familia mea. Neînvățînd la liceul "Ion Creangă", ei toți cunosc despre cele trei femei ale lui Eminescu, despre cartea lui P. Lucinschi, despre cei cinci evrei celebri etc. (din spusele mele, evident). A fost un curs care aș dori să-l repet.

Olga ȘUMILIN,
cl. XII-C, liceu (2004)

Și totuși nimic nu e întîmplător. Fiecare om ce intră în viața noastră, fie în chip enigmatic, fie în chip firesc, fie pentru totdeauna, fiecare și-a avut rolul său. Ne lăsăm amprenta unui altuia, fie conștientizăm, fie nu. Am rămas aceeași, dar ați avut o influență benefică asupra mea. Printre altele, am descoperit aspecte noi în energiile umane. Aceasta m-a ajutat chiar și să vă găsesc un "nick-name", pentru ca notîndu-vă telefonul, să păstrez confidențialitatea în care țineți atît de mult să rămîneți.

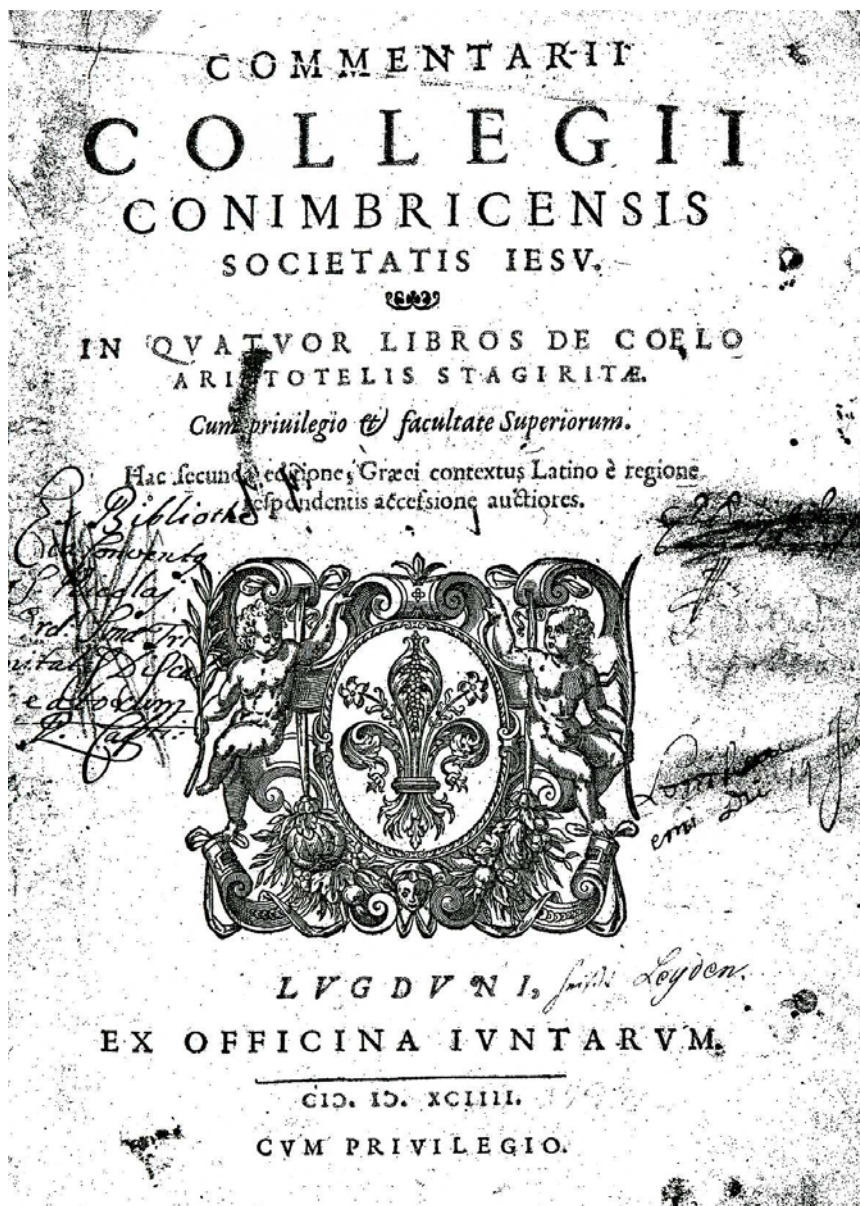
Ana DONȚU
cl. XII-C, liceu (2004)

Aș dori să mărturisesc că aceste ore petrecute în preajma domnului Iulius Popa, într-adevăr m-au impresionat nespuse de mult, deoarece dumnealui este un om, care știe cum să spună lucrurilor în așa fel încît să te facă să le ascuți, fie că vrei, fie că nu. De aceea îmi ziceam că mi-au rămas o sumedenie de amintiri frumoase în memorie.

La prima oră, recunosc, nu prea am înțeles despre ce vorbea, știu doar că tot ce s-a spus au fost lucruri interesante, apoi am scris o mică sau chiar o mare scrisoare din suflet. Cu chip că am primit-o de la același domn, Iulius Popa, scrisoarea cuprindea zeci de cuvinte frumoase, care au reușit să-mi impresioneze și încă înțe sufletul și inima, deoarece a fost prima mea scrisoare pe care am primit-o vreodată de la cineva.

*Natalia SECRIERU,
gr. 202, colegiu (2005)*

*Cărți călătoare poposind în biblioteca
lui Iulius Popa*

O lucrare bilingvă (greacă și latină) a lui Aristotel, editată la Lugduni (actualul Leon, Franța) în anul 1594.

Că tră iub itul cetitoriu sănătate.

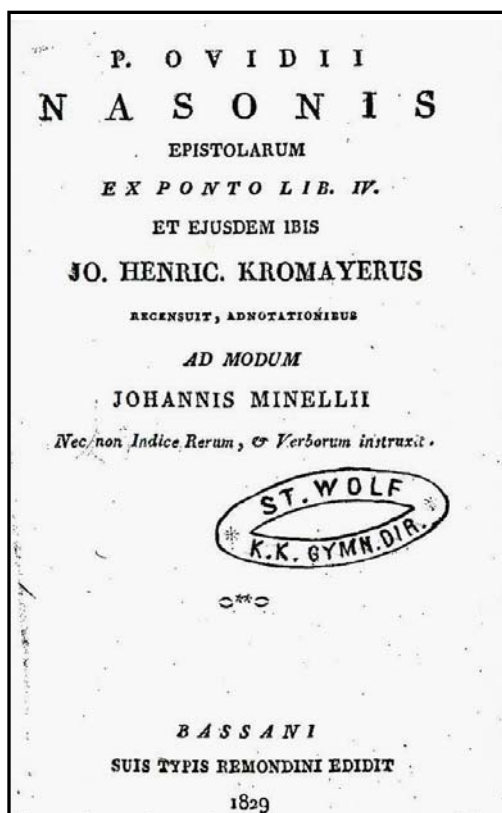
Din a hariului dumnezăiascî și sfinți carte scoasî de pre greceaște și elineaște din 18 mineae a Sfintei Beseanici. Și din cărțile vistarului Beseanicii pre limba rumâneascî cu lungî nevoinți. Și cu lexicone deajuns tălmăcitî. Cu pohta blagoceastivilor și lui Dumnezău iub iți Domnii Țării Moldovei Ioan Gheorghii Ghica voevoda. Și Ștefan Vasilie voevoda. Și Iliș Alexandru voevoda. Și Ioan Ștefan Petră voevoda. Și Ioan Dumitrie Catacuzino voevoda. Și măria sa Ioan Anatonie Ruset voevoda. Și cu podă¹ dumilor sa le cinstiților boiarii țării. Întratăta lungî vreme scriind și tălmăcind câte am putut birui în a cești vaci grei a

țării. Abia cu mult greu am scris și acest Sfântî carte de a m tălmăcit rumâneaste pre limbî prostî carea iub iții lui Dumnezău și cinstiți cetitori cu drag să primiți și să o cetiți fără urât că nu spune întrânsa de petrecâniile și puterile împăraților și a chesarilor, ș-a crailor ș-a domnilor. Nice de vitejile și izbândile harmanilor. Nice de nevoințele viteajilor și gâră țalor lumesti. Ce de nevoințele și binu înțele și izbândile a viteajilor împăratului și Domnului ceresc. De-a căroro nevoi înțengerii săminunea ză, cu mei puturi de să nevoiri și biruirî a bate război așea de minunati preste toată minunea. Și cinstit preste toată cinstea. Can led in ea volstii² cetindu-le în toate zăle veți îndulci sufleteaște ca în raiul adevărat a Sfinții sale, și în tîi să pomenim și să mulțămim Blagoceastivilor Domni. Și pre noi încă nu uitați de la Sfântî ruga Domnilor voastre.

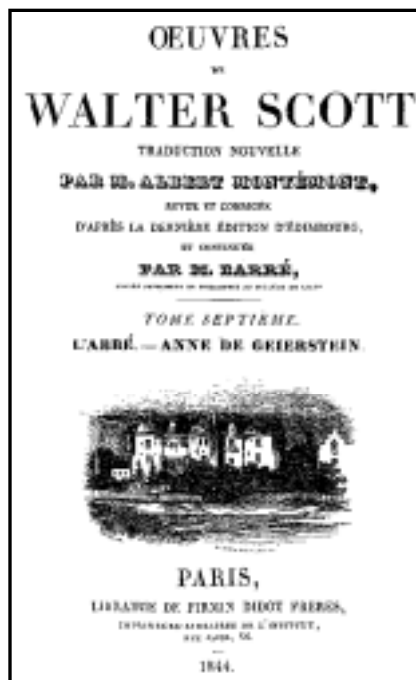
(Introducerea din „Viața și petrecerile sfinților”, v.1, Iași, 1682, scrisă de DOSOFTEI, mitropolitul Sucevei)

¹ *Podă* - donație

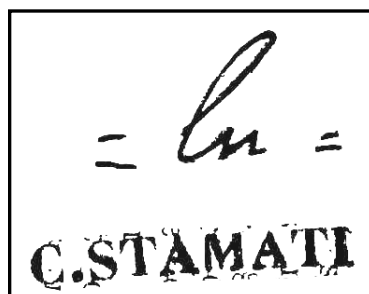
² *eavolstii* (удовольствие) - plăcere

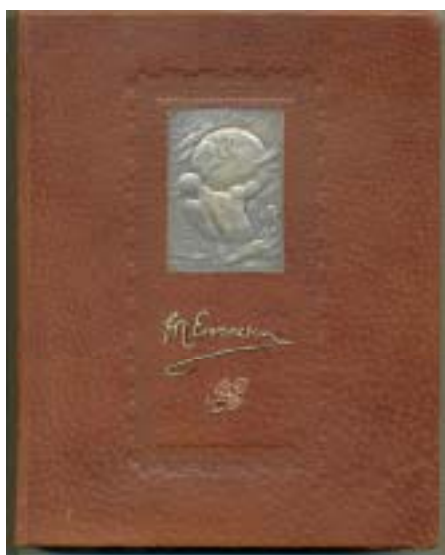

O carte de Ovidiu Nasonis, editată la Bassani în anul 1829, aparținând lui Stephan Wolf, directorul Gimnaziului din Cernăuți, unde a studiat Mihai Eminescu

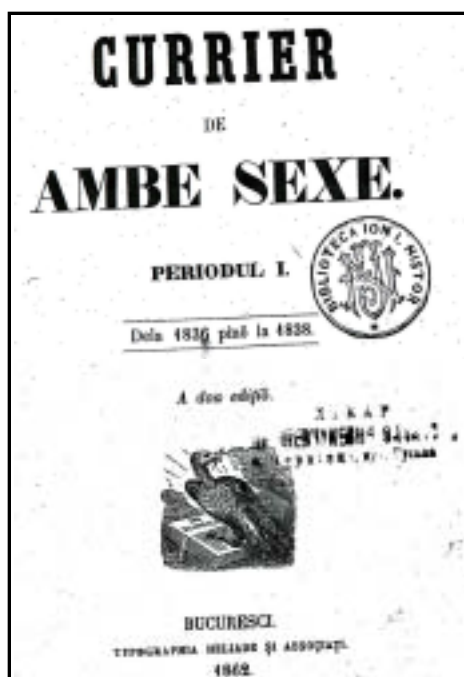
Volumul VII al operei lui Walter Scott, editat în franceză la Paris în 1844, din biblioteca scriitorului Constantin Stamati. Pe prima pagină, cuvântul „lu” (citit), scris de mână. La pagina 17 – inițialele scriitorului cu litere tipografice, de asemenea în partea inferioară a coverului

Autograf: „Locotenent Constantin D. Borș din Marina de Război, Constanța, 1932.

(Mihail Eminescu. Poezii. Cu introducere și subț îngrijirea d-lui G. Mumu, Profesor universitar, membru al Academiei Române. Cu 12 a cuarele-făcsimile și n numeroase desene de A. Mumu. București, 1928)

„Curier de ambe sexe”, editat la București în anul 1862, din biblioteca personală a istoricului Ion Nistor.

Ion Nistor (1876-1962). Ministru al Bucureștii, apoi al Lucrărilor Publice

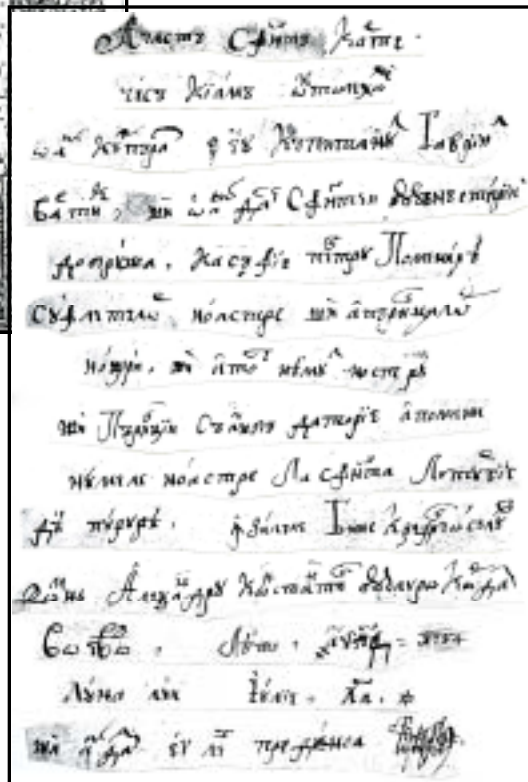
Cărți cu autografe celebre

Liturgie dea pururi. In zilele Bine Credincio sului Domn Alexandru Constantin Mavrocordat voevod, Leto 1784 luna lui iulie, 31 ziua și a m dat 15 lei pre dânsa.

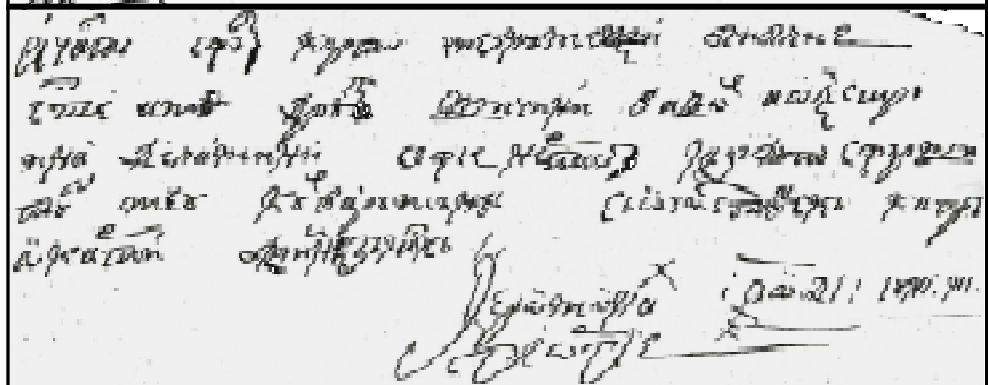
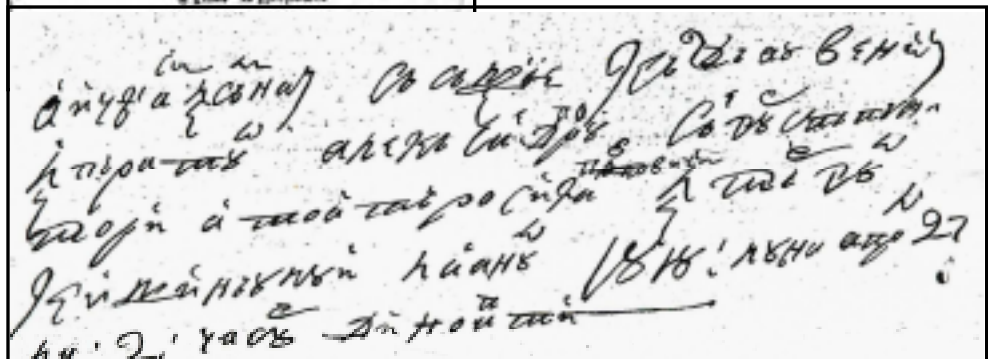
(OCTOIH editat în anul 1774 în București. Inscricția, segmen ta tă în subso lul a 14 pagini, în cepe de la capitolul „Începerea cu Dumnezeu cel Sfânt a octoihu lu i”)

Această Sfântă Carte cesă chiană octoihul o am cumpărat eu Căpăanul Gavrūl Vartic, și o am dat Sfintei Mănăstini Dobrușă, ca să fie pentru Po menirea sufletelor noastre și a părinților noștri, și a tot nea mului nostru și Părinții să aibă datorie a pomeni numele noastre La sfântu

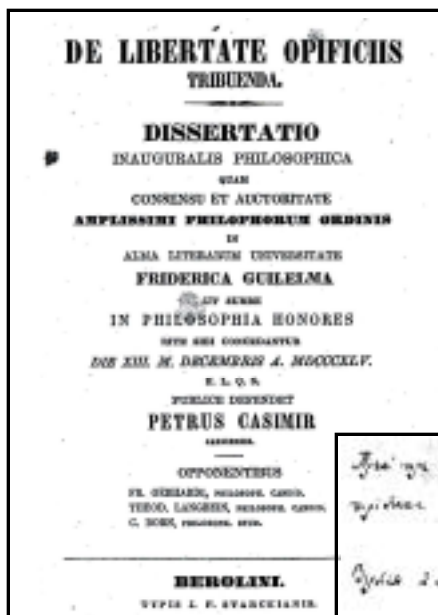

Aicea am înșămnat să să știa că ne-au venit împăratul Alexandru (Pavlovici) Sângurstăpânitori a toată Rosia în târgul Chișinăului în anul 1818 luna april 27 la 2 ceasuri di noapți. (BIBLIA tălmăcită de Samuil Clain de la Mănăstirea Sfinte i Troițede la Blaj în anul 1795. Inscricțiã se află în subsolul paginii cu titlul „Cartea Facerii”)

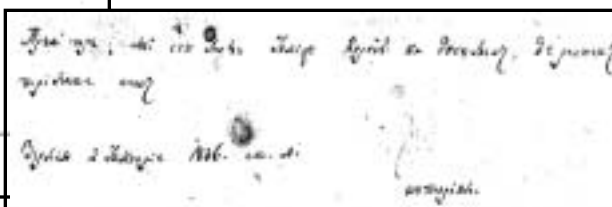

Această sfântă carti disanatați Bible este ame drept șicini vavoi aoiînștrăna delamini săfie neiertat. Cânddupă sfârșitul meu cuivarămâneasăocinstească capre o carti dumnezăiascî. Ieromonah Gheorghe, 1814, 18. (BIBLIA tălmăcită de Samuil Clain de la Mănăstirea Sfinte i Troițede la Blaj în anul 1795. Inscricțiã se află la sfârșitul textului integral pe penultima pagină a Bibliei)

Petru Cazimir își susține doctoratul în filosofie la Berlin la 13 decembrie 1845. După câteva săptămâni îi trimite unchiului său un autoreferat cu următorul autograf: **Prea prețiosului său Moșu Ioniță Coroiu ca document de respect trimete acest / Berlin 2 ianuarie 1846 st.n./ autoriul**

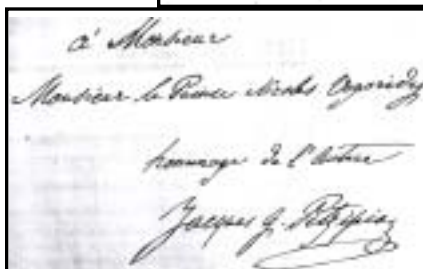
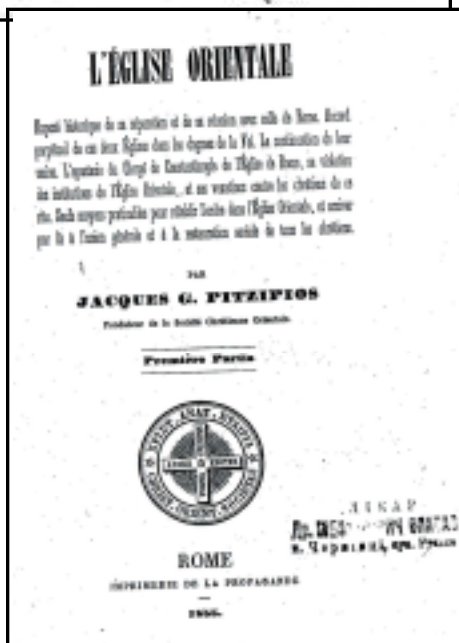
Au autograf pe prima pagină a cărții

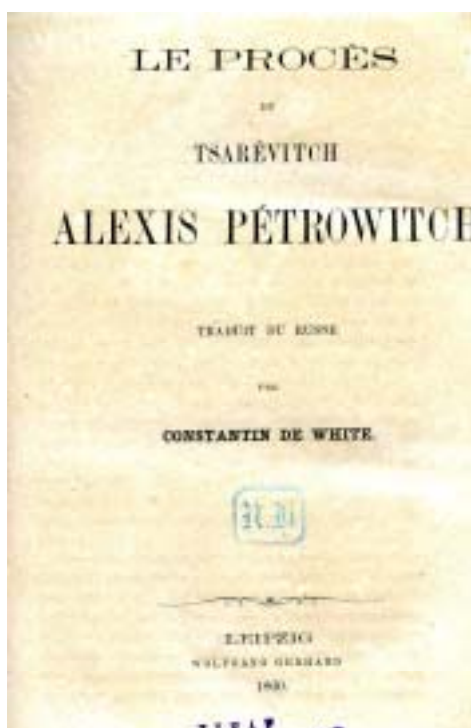

„L’Eglise orientale” de Jacques Pitzipios, editată la Roma în 1855:

„à Monsieur Monsieur le Prince Nicolas Vogoridy, hommage de l’auteur Jacques Pitzipios (Domniei sale (Domnul Nicolae Vogoridi, omagiu autorului Jacques Pitzipios).

Nicolae VOGORIDI (1820-1863) – cămașan al Moldovei (1857). Adversar al Unirii Principatelor Române

*Dedie très humblement à Mme Na^z
Nalie de Hormouzaki
14/11 1860. par
Eudoxe de Hormouzaki*

**Dedicat cu multă smerenie Doamnei Nataliei Hurmuzaki de către
Eudoxiu Hurmuzaki 14.11.1860.**

(Autografe pe reversul primei pagini a cărții „Le procès du tsarévitch d’Alexis Pétrouitch” (Procesul țarévichului Alexei Petrovici), în franceză, Leipzig, 1860).

Eudoxiu Hurmuzaki (1812-1874), autor a 5 volume de documente inedite despre istoria românilor în Arhivele de la Viena (în germană), Mihai Eminescu traducând unul din ele.

Domnului Neculae Hurmuzaki. Cernăuți.

(Autograf pe prima pagină a cărții în limba germană „Uebersicht der Münzen und Medaillen des Fürstenthums Rumänien (Moldau und Walachei)”, Wien 1874 Von Demetrius Alexander Sturdza).

Dimitrie Sturza (1833-1914), primul ministru al României (1895-1899 și 1901-1905)

Domniei sale

Domnului Cavaleriu Niculae Hormuzaki în semn de deosebită stimă și considerare din partea autorului.

(Autograf pe foaia de titlu a broșurii „Rudolf, principele nostru ereditariu. Schiță biografică de Ion al lui G.Sbiera, 1881).

Ion Sbiera (1836-1916), profesorul de limba română al lui Mihai Eminescu la Gimnaziul din Cernăuți

RUDOLF,
principele nostru ereditariu.

Schiță biografică
de
Ion al lui G. Sbiera.

Tipărită pentru tipăritura studențescă română
de
Societatea pentru cultură și literatură
românească

România

Cavaleriu Niculae Hormuzaki

în semn de deosebită stimă
și considerare din partea

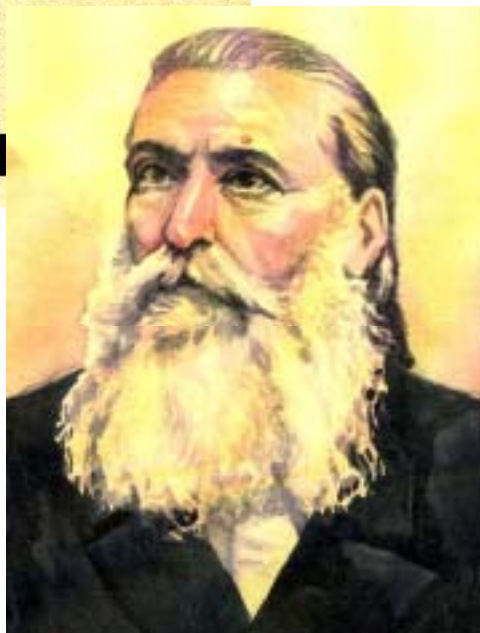
autorului

Iubitului meu învățacel și prețiosului amic, profesorului Toader Bujor de ziua cununiei sale, în 19 septembrie 1886.

D.I. Sbiera

(Cernăuți: Tipografia arhiepiscopala, 1886)

Iubitului meu amic C. Rădulescu,
cu toată bucuria regăsirii!
 26 februarie IOAN PETROVICI 26 februarie
 1933

DE-ASUPRA SBUCIUMULUI

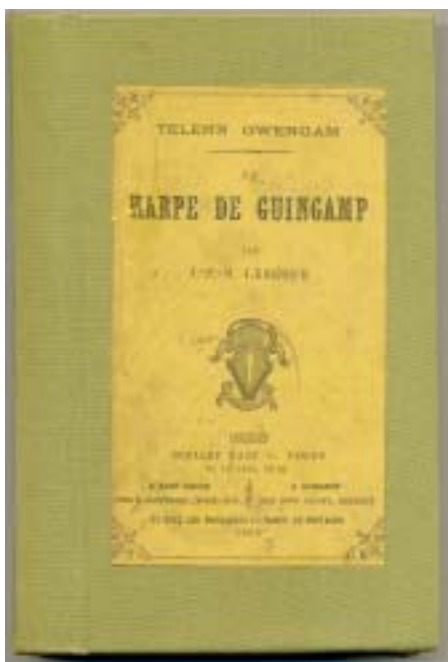
11102

ИЗДАВ
 Д-р. ВЕНТИМЪНЪ ОУАНЪ
 в. Септември, 1933 г.

BUCCURIBETI
 EDITURA CASEI ȘCOALELOR
 1933

Au tograf pentru Constantin Rădulescu Motru, important filosof și gânditor: *Iubitului meu amic C. Rădulescu, cu toată bucuria regăsirii. I. Petrovici. 26 februarie 1933.*

A Monsieur le comte de Chaban

Hommage et souvenir de son dévoué serviteur G. Mi...

Telegg Gwengam, „La HARPE DE GUINGAMP”, Brest, 1869

Domnului conte de Chaban

Omagiu și amintire de la devotul său servitor G. Mi...

Autoul autografului specifică: „Această carte este rară”.

Cărți cu autografe istorice

*Un autograf
pentru toate cărțile*

De fiecare dată când răsfoiesc o carte de odinioară, am impresia că re-trăiesc un timp vechi, pe care l-am mai trăit o dată și l-am uitat. În preajma cărților, care l-au căutat și găsit pe Iulius Popa, am emoții egale cu muțenia cea mult vorbitoare, ca-n preajma unor cărți pe care regret că nu le-am scris eu. Parcă m-aș afla mai degrabă în atelierul unui ceasornicar, unde aud mergînd și pendulînd o mie de ceasuri, fiecare arătînd altă vreme.

Te admir, dragă ceasornicarule Iulius Popa, cu cîtă exactitate îți potrivești sufletul în fața fiecărei file străvechi și dacă o bibliotecă adună oamenii ca un izvor, vin să întreb și eu în vecinătatea acestor ornice:

- Cît e secolul?

cu gînd să aud un răspuns: o voce zicînd dintr-o carte:

- E un secol care se apropie, cu o mai dreaptă prețuire de Carte.

Ca să ne recunoască: să-i ieșim înainte cu brațele pline cu flori presate, pe care sînt scrise cuvinte, cărți de-a lung de vremi trecute prin atîtea vîlvătăi și rămase neatînse de flăcări: ca icoana făcătoare de minuni de la Hîrbovăț.

Nicolae Dabija

1986

NICOLAE DABIJA

HARTA NOASTRĂ CARE SÂNGERĂ

NICOLAE DABIJA

Lui Iulius Popa,

celuia care
 ICOANĂ SPARTĂ, sapă un cuvânt,
 BASARABIA celui mai
 de seamă creator de medalii
 eminesciene, dragostea veche a
 lui Nicolae Dabija

HARTA NOASTRĂ 24 aprilie
 2000.
 CARE SÂNGERĂ

„Lui Iulius Popa, cu drag și prețuire, din toată inima”

Vasile Roman ciuc

“No te de provincia l”

5 noiembrie 1991

„Pentru Iulius Popa, cu dragoste aceste cîntece de nemoarte”

Dumitru Ma tco vschi

“Imn și blesteme”

30 decembrie 1991

„Fratelui întru origine și gesturi culturale, Iulius Popa și Doamnei sale, cu cele mai bune urări pentru Țara și Oamenii săi. Cu alese sentimente”.

Aurelia și Valențiu Rusu

*“Creation poétique de
Miha i Eminescu ”*

*19 septembrie 1991
AIX en Provence, Franța*

„Domnului Iulius Popa, cu afecțiune și admirație pentru contribuțiile sale culturale. Cu sentimente frățești”

Ana Sălăgean

*“Trăda rea intelectualilor”
19 decembrie 1993*

„Domnului Iulius Popa, cu frățescă dragoste și cu speranța ca întâlnirea noastră prin Eminescu să devină și o întâlnire fizică și o prietenie culturală și de neam”.

Constantin Mălinaș

*“Cartea românească veche la
Oradea”
Septembrie 1993*

„Iulius Popa, cu toată dragostea pentru tot ce gândești și scrii”

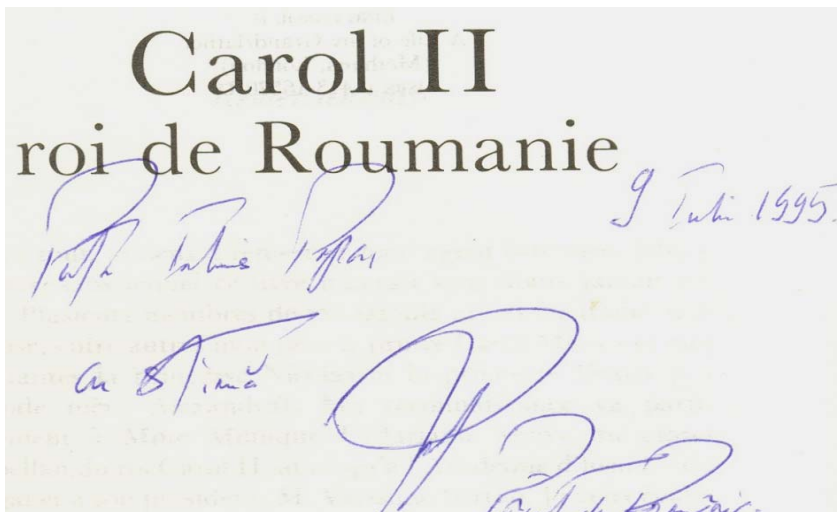
Serafim Saca

*“Basarabia în Gulag”
1995*

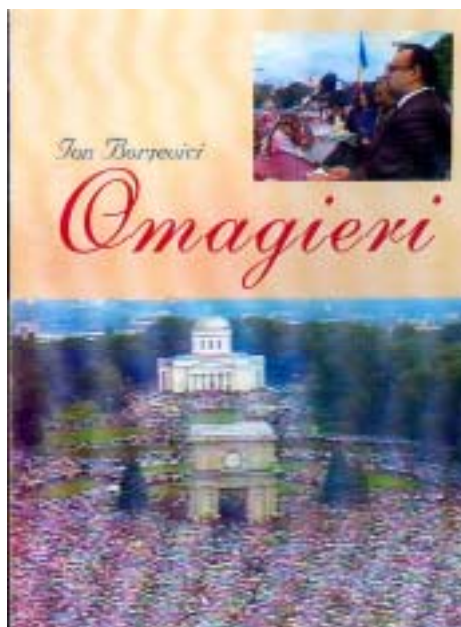
„Domnului Iulius Popa – Bălți – cu bucurie și iubire în Iisus Hristos”

Arhimandritul Ioanichie Bălan

*“Pelerinaj la Mormântul Domnului”
6 septembrie 1995*

Pentru Iulius Popa. Cu stimă Paul de Hohenzollern.
9 iulie 1995

Dragii
de Iulius Popa
autorului din familia mea
în scris - cu dragoste paternă
pentru fiul meu, de facto
și călăuză, fructuos.
Ion Borcea
11 ianuarie 1999

„Domnului Iulius Popa, cu toată considerația pentru tot ce face pentru mai buna cunoaștere și cinstire a lui Eminescu”

Cimpoi Miha

„M. Eminescu. Capodopere”
16 ianuarie 2000

„Se adaugă toată considerația pentru greul drum spre Eminescu, odată cu prietenia unui împătimit eminescian”

Victor Ciăciun

16 ianuarie 2000

„Lui Iulius Popa, omului care i-a ridicat cel mai durabil monument marelui Eminescu în Basarabia, ajutându-l să revină Acasă”

Nicoleta Dabija

„Icoană spartă, Basarabia.
Harta noastră care sîngeră”
24 ianuarie 2000

„Pentru domnul Iulius Popa, în semn de adîncă plecăciune pentru tot ce scrie în „Literatura și arta”, cu mult drag.

Petru Cămare
„Fulgere basarabene”
10 mai 2000

„Publicistului și prozatorului Iulius Popa, care m-a jenant întotdeauna, încîntîndu-mă, cu erudiția-i și dragostea-i de Neam nesfîrșită”

Gheorghe Calamanciu
„Poemele repausului”
iunie 2000

„Unui „frate” intru “dor de Eminescu” de pe plaiuri moldovene, cu admirație pentru tot ce a făcut cu gîndul la Eminescu”

Colonel Ștefan Nicolau
„Eminescu în numismatică”

„Pro ad egregio litterato Iulius Popa, notabilis diurnarius et scriptor. Cum magna verecundia”

Lucian Jitaru
„Dicționar de maxime și expresii
juridice latine”
27 noiembrie 2001

„Dlui Iulius Popa, truditoresc în completarea **medalisticii eminesciene**, prieten și colaborator generos, această carte cu considerația autorilor”

Mihai Cornachi și Coriolan Chiriches
„Eminescu în numismatică”
15 ianuarie 2001

„Domnului Iulius Popa, cu gânduri frumoase, urări de inspirație și mult noroc”

Ion Gagim

„Omul în fața muzicii”

2000

„Lui Iulius P.P., vrednic urmaș al obârșiei „popenilor” din vulnerabilitatea (și nu numai) științifică a verișorului-autor”

Gheorghe Popa

„Dicționar de locuitori răsăriteni”

17 decembrie 2001

„Dlui Iulius Popa, cu dor de Eminescu și dragoste de neamul românesc, cu alese, distinse și amice sentimente de bun augur”

Dumitru Pașat

„Eminescu și fascinația cărții”

28 februarie 2002

„Domnului Iulius Popa, cu deosebită stimă, prețuire și prietenie”

Alexandru Budișteanu

„Familiei boierești române”

29 mai 2002

„Prietenului meu Iulius Popa – un om cu sufletul la fel de mare ca și numele, pe care îl admir pentru curaj, talent și demnitate, chiar dacă e o primăvară tristă, în care comuniștii încearcă să-l înlanțuiască din nou pe „Prometeu...””.

Aurelian Silvestru

„Noi și biografia omenirii”

Viata și moartea

Domnului Julius
Popa

Cu cele mai sincere
sentimente de stima
și prietenie.

Mă bucur că rîz-
nele noastre asupra
seniorului și prietenului
Luna

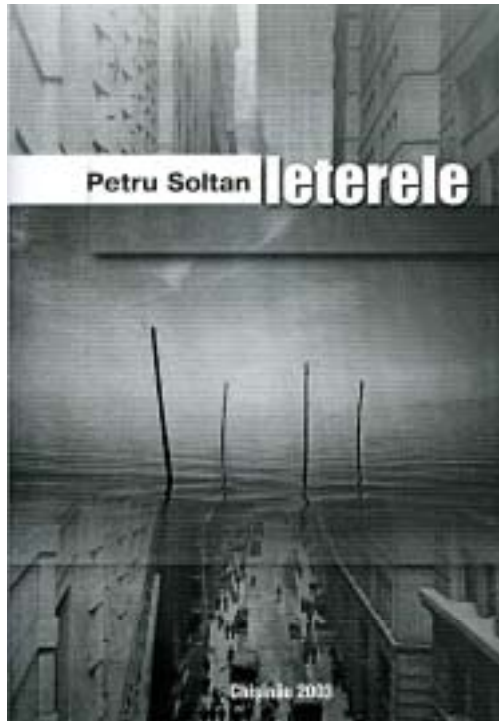
Sărbătorile
29.05.2004

Domnului Julius Popa,
militant neobosit a cauzei
naționale, cu mult respect
și speranțe de izbândă pe
calea demnității naționale.

București, Vasile Viscu

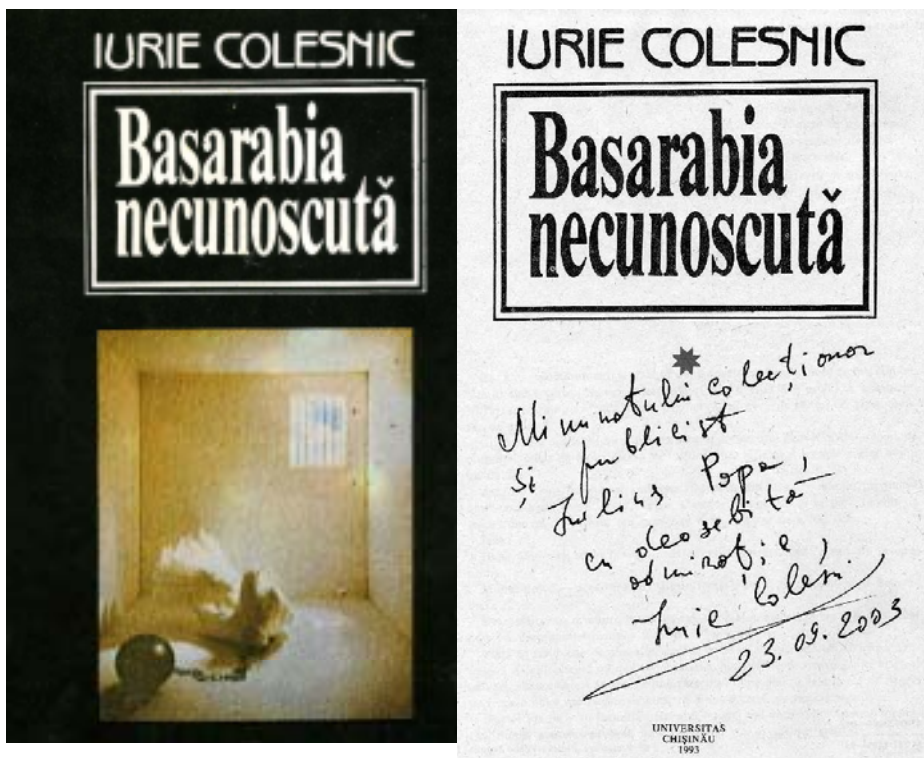
11 august 2003
tel 220339

Dragului Iulius Popa -
câteva fragmente care, pe când eram șomer,
mi-au salvat spiritul „țesându”-le.
Cu aleasă prețuire și admirație,
P. Soltan

„A Dr. Iulius Popa, con stima e con la speranza di un incontro”

Lucio Gelli
„Cîntec pentru Wanda”
1 septembrie 2003

„Domnului Iulius Popa, **Radices linguae nostrae amarae** ... din partea autoarei pentru care mult mai dificil e a scrie un autograf decât o carte. Cu aleasă prețuire”

Lidia Codreanca

„Limba română în Basarabia
1812-1918”

23 septembrie 2003

„Dlui Iulius Popa, luptător pentru cauza românismului în Basarabia vitregită...”

Ion Cristoiu

„Prizonier în închisoarea cărților”
2003

ТАЙНА ҚАРЕ МЭ АПЭРЭ

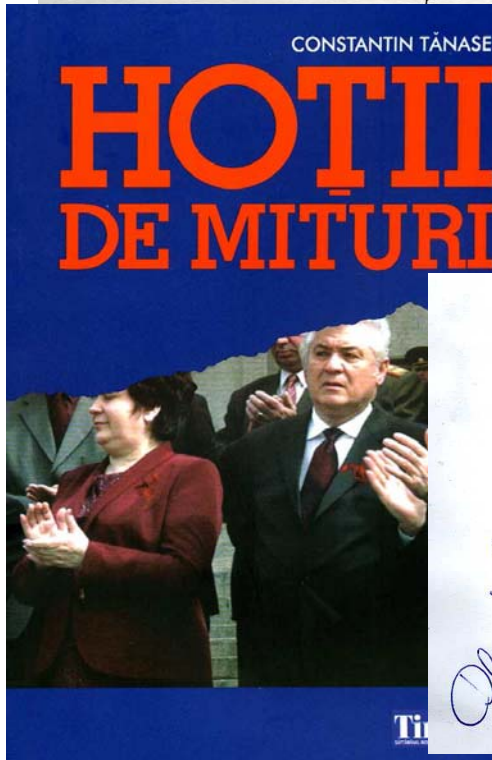
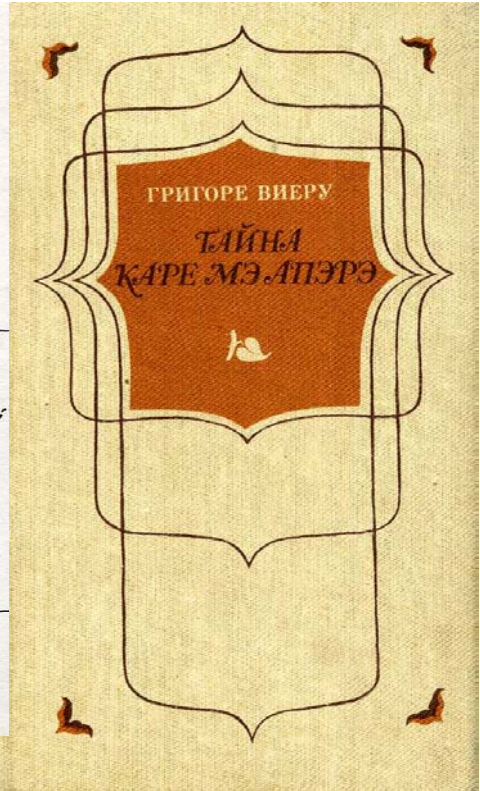
ПОЕМА

Scopului de
Julius Popea,
pentru că ne apăsă
acelora Taina, adică
acelora Crediință, acelora
Limba, acelora Istorie
și acelora Nădejde.

Omorari,
G. V. V. V.

Кишинэу, Литература артистикэ, 1983

9 februarie
2004

Omni Julius,
omul care toate viața
a trăit în Mituri
și a luptat cu Hotii
C. Tănase
5.07.2006

„Prietenului de o viață Iulius Popa, cu drag aceste rînduri și imagini de suflet din Valea Prutului de Mijloc, locurile de baștină și de veșnicie pe care le-ai immortalizat prin monografia Butești. Am convingerea că oamenii ca tine, Iulius, sînt piatra de temelie a Basarabiei și ai neamului românesc. Mult succes, sănătate și bine”.

Alecu Reniță

„Valea Prutului de Mijloc”

2 mai 2004

„Pentru Iulius Popa, om de suflet și bun român, cu gând că niciodată nu va uita că venim dintr-o preistorie adamică și că sîntem urmașii lui Ștefan cel Mare. Cu drag”.

Vlad Zbîrciog

„Ștefan cel Mare și sfînt-voievodul românilor”

17 mai 2004

„Domnului Iulius Pompei Popa, unuia care-mi este drag pentru inima și simțirea Domniei Sale – pentru destinul neamului de români – tot dragul și considerația”.

Anatol Codru

„Piatra de citire”

4 octombrie 2004

„Pentru Iulius Popa, în amintirea anilor de școală și cu recunoștință pentru o memorie sufletească de excepție – la mulți ani norocoși și cu mulți bani”..

Dumitru Moldovanu

„Doctrinile economice”

6 decembrie 2004

„Domnului Iulius Popa, om de o deosebită delicatețe sufletească, ziarist de forță, eseurile cărui le citesc de fiecare dată cu emoție și mare interes”.

Gheorghe Vmbie

„Aurel David”

2004

„Cu respect și recunoștință pentru tot ce faceți pentru Universitatea „A. Russo”

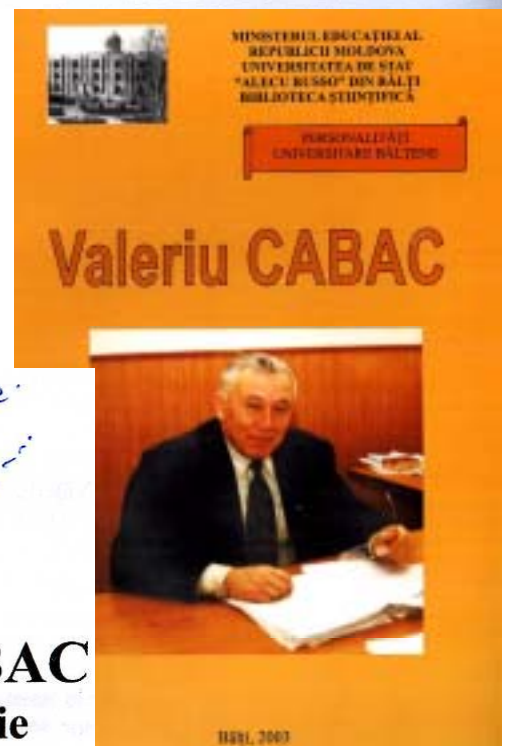
Nicolae Filip
Biobibliografie
18 mai, 2004

*Domnului Ju. Popa,
Celui care te poate ridica în stăruie
dar care poate și să te...
Cu toată simpatia și prietenia*

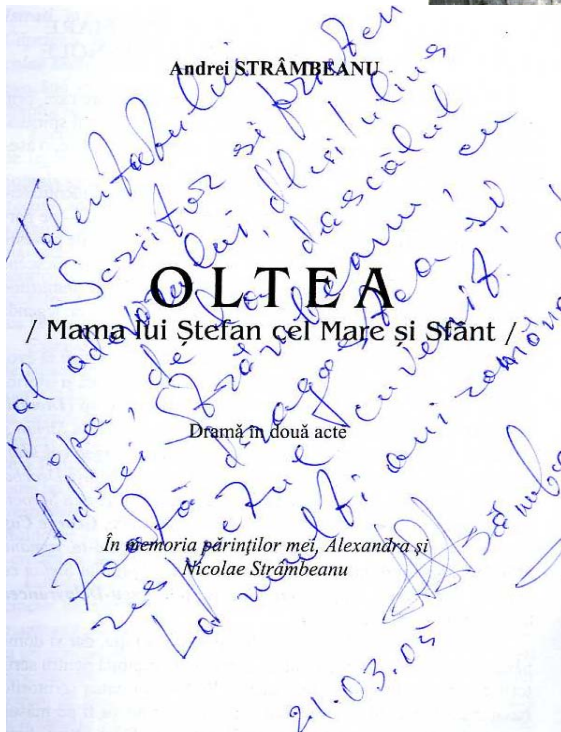
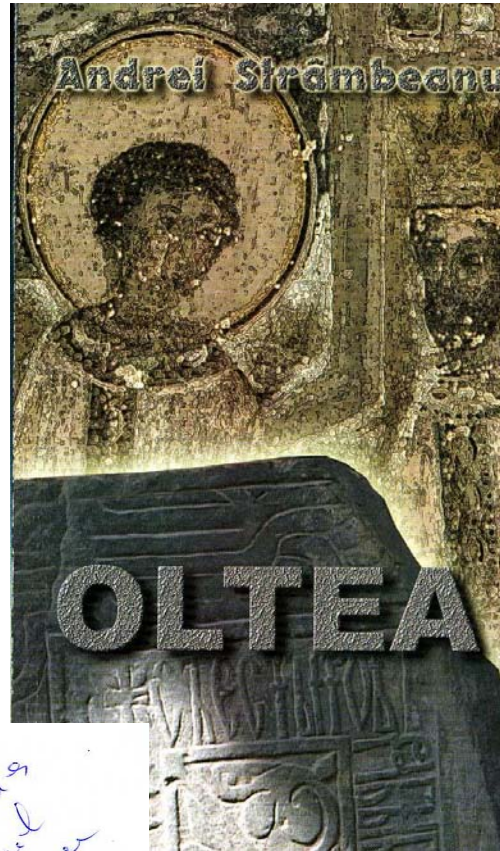
Bălți, 2003

N. Filip
10.06.2003

*Stimatului
coleg și cel mai
bun corespondent "LA"
în opinia unui vecin
"neutră" cu
multă simpatie.
7.07.2004 Cabac*

Valeriu CABAC
Biobibliografie

„Talentatului scriitor și prieten al adevărului, d-lui Iulius Popa, de la dascălul Andrei Strâmbeanu, cu toată dragostea și respectul cuvenit. La mulți ani românești!”

Andrei Strâmbeanu,
„Oltea mama lui Ștefan cel Mare”
21 martie 2005.

Index de nume

Alexandru I.	4
Antonescu I.	(30, 33)
Arghezi T.	(63)
Arhimandritul Iosif	(205)
Armașu Gheorghe	(14)
Baklanov Alexandr	28
Barabulă Vladimir	(184)
Barbusse H.	(29)
Bazaochi Nicolae	(183)
Bălțeanu Lia	339
Bănciță Simion	(207)
Bânzaru Adrian	323
Belcea L.	4
Berejan Silviu	(130, 189)
Blaga L.	(47)
Bogdan Damian	(249)
Bogza Geo	(87)
Borșevici Ion	(1, 3, 132, 168, 172, 189, 235, 277), 305, 329, (336)
Bușteanu Alexandru	(206, 263)
Buzdugan Ignat	(88)
Cabac Valeriu	(281)
Calamanciu Gh.	35
Capcelea Valeriu	(219)
Cațaveică Ion	(228)
Călmățui An.	(65)
Ceașescu Nicolae	(82)
Cerguța Ludmila	340
Cernenchi Tudor	(267)
Cheptea Angela	(89)
Cheptea Dorin	(89)
Chiricheș Coriolan	(204)

Chirik iuc Nicolae	(2 , 80, 135, 215, 229, 307, 312, 332)
Chiroșca A	324
Ciobanu Anatol	(189, 190)
Ciocanu Mihail	(171)
Ciobanu R.	341
Ciopei Gheorghe	(273)
Cioran Emil	(282)
Ciornii Ion	(189)
Codău Iulian	(41)
Conrad Jean-Yves	(289)
Cornaci Mihai	(151, 204, 306, 307)
Coroluc Boris	(210)
Costin Mihai	(133)
Coșeriu Eugen	(161, 226)
Creangă Ion	(118)
Cristoiu Ion	(257)
Curdov Maria	(124)
Curdov Nicolae	(148), 303
Dabija Nicolae	(173, 251, 262), 325, 330, 327
David Aurel	295
Despres F.	(46)
Dinu Mihail	316
Dogaru Ioan	(156)
Dogaru Maria	(149), 315
Donciu I.	(61)
Donici Coca	(136)
Druță I.	(75)
Eminescu Mihai	4, 20, 27, 28, 101, 102, 105, 110, 128, 129, 151-153, 156, 159, 160, 167, 179, 180, 185, 191, 193, 195, 197-199, 201, 202, 204, 209, 260, 295, 303, 306-310, 312, 313, 328
Eremai Grigore	(264)
Fetița maximilian	(260)

Filip Nicolae	(227)
Florescu Ștefan	(141)
Furdui Dumitru	(49, 146)
Gagin Ion	(227)
Galben Andrei	(156)
Galiego Emmanuel	11
Gheorghisțeanu Vasile	(266)
Golub Elena	(250)
Grădinaru Oleg	(181)
Grecov Iurii	(99)
Grecov M.	(12)
Haham Emil	(25)
Harconița Elena	(299)
Holban E.	17, (94, 213)
Iachim Maria	(140)
Idiceanu Ștefan	(191)
Ilașcu Ilie	(225)
Iliescu Ion	(312)
Jitaru Lucian	(240)
Jitaru Valentin	(243), 331
Leonard Vasile	(112)
Livițchi M.	(115)
Lory Theresia	308
Lucinschi P.	(72,278), 304
Manoli Ion	(169, 244)
Marin Boris	(296)
Marșalcovschi T.	39
Martea Teodora	(269)
Matcovschi Ilarion	(200)
Matei V.	(139)
Mălinaș Constantin	(185), 309, 327
Mihai, rege	16

Mihail Dinu	343
Mihail viorel	334
Minzelevschi Irina	(275)
Mitulescu N.	311, 317, 318
Moldovanu Dumitru	(285)
Morăraș M.	336
Morev V.	(106, 111)
Mudrea Andrei	(61)
Muruziuc Gheorghe	(81)
Nacu Alexandru	(248)
Nastasiu V.	344
Niculita Voronca E.	(23)
Novacovici D.	(55)
Papandopolo V.	(177)
Pascaru T.	319, 349
Paul de Hohenzollern	(83)
Pădureac Lidia	(265)
Piscoci George	21, 70, (96, 214)
Piven M.	(22)
Popa Gheorghe	(253), 345, 350
Popa Igor	(127, 216)
Popa Iurie	(239)
Popovschi Pavel	(247)
Protiuk V.	(57)
Pumnul Aron	(127)
Rauța A.	122
Rolinschi V.	351
Roman Petru	(274)
Rotaru-Marșalcovschi E.	(280)
Russo Aleco	(118)
Rusu V.	(19)
Salmen Leonard	(119)
Sbiera Ion	(105, 126)
Secrieru V.	337

Sfințescu Alice	(51)
Silvestru Aurelian	(162)
Simion Eugen	(290)
Stănescu Nichita	(64)
Sterpu D.	346
Stoian Rellu-Zamfir	(122), 313, 328
Strupulis Ianis	27
Șevcenco Taras	(241)
Șevciukevici O.	(187)
Șlehtițchi Mihai	(186)
Topalo V.	347, 348
Tudoranu P.	(188)
Țău Nicolae	(254)
Ureheanu Serafim	(242)
Vălimăreanu Petre	(48)
Vidrașcu V.	(279)
Vieru Gr.	(75)
Vîșcu Vasile	272
Vlad Ion	(122)
Voronca N.	23
Vrabie Gh.	295
Vrânceanu Margareta	(140)
Zabolotni L.	(259)
Басараб А.	321
Кирильчук Н.	(333)
Местер М.	322, 333
Николаева Н.	314
Стан О.	335
Старик В.	326
Степчук Т.	338
Эминеску М.	(314, 326)

Index de titluri

A mia două noapte a Bagdadului în regia presei ruse	261
A treia lungă așteptare a filosofului librar	96
Academicianul Alexandru Nacu și Buteștiul dezavantajat	248
Aleksandr Baklanov: „... Este o sursă de inspirație acastă misterioasă semnătură a lui Eminescu”	28
Alegerile noastre, de la o „noapte” la alta	300
Alexandru Budișteanu, bucureșteanul de la Bălți	206
Alexandru Budișteanu, mecenatul amintirilor bălțene	263
Aliații potențiali de mâine au nevoie de ajutor	62
Alice Sfințescu – o viață zdruncinată de istorie	51
Am venit cu sentimentul unui gospodar la el acasă	21
America între rezistență și hărțuială sexuală	155
Andrei Galben, rectorul semicentenar	157
Andrei Mudrea: „M-a sponsorizat un îndrăgostit de frumos”	61
Antonescu „cel fără de mormânt	33
Anul poetului Nicolae Dabija	173
Apărătorii lui Eminescu în metal: Constantin Mălinaș	185

Apărătorii lui Eminescu în metal, Ioan Dogaru	156
Apărătorii lui Eminescu în metal : Maria Dogaru	149
Apărătorii lui Eminescu în metal : Mihai Costin	153
Apărătorii lui Eminescu în metal: Nicolae Curdov	148
Arama șefă și copiii de aur ai Moldovei	89
Arhimandritul Iosif și omul de după copac	205
Armata a 15-a	43
Aureliu Răuță și Ion Vlad s-au „topit” în Eminescu	122
Avantajul și dezavantajul unei ambasade	44
„Bandiți” din vârful piramidei	85
Barbusse la câțiva pași de Ștefan?	29
Basarabeanul de la Aix	19
Bălțeanul Nicolae Chirilciuc, cîntor modern și nu numai ...	80
Bătrânul de lângă Botoșani	259
Biblioteca Șevciukevici și ... Zircecu-Zapircecu	187
Biografia omenirii în viziunea lui Aurelian Silvestru	162
Borșevici în varianta nevalorificată	168
Borșevici, omul cu care poți pleca la război	172
Bucurie cu moarte într-o tragedie bălțeană	158

Bună dimineața tinerețe!	244
Butești – adu-ți aminte	9
Butești vino și vezi	5
Cărpineanul de la „Căpriana” pariziană	94
Câteva reflecții despre Eminescu și noi	203
Ce-ați făcut din noi iubii învățători?!	86
Cel mai liber român din lume	55
Cimăturul – tezaurul istoriei	11
Columna și durerile noastre	8, 13
Confuzia electoratului comunist bălțean	176
Continuare la portretul lui Moțpan	166
Copiii ce vor opri bocetul istoriei	38
Copiii emigranților” sau Inexistența diaspora română	232
Corpus Eminescu	4
Cu dragoste la biologie mă gândesc	218
Cu „emoția în stare sălbatică” Geo Bogza a trecut prin Bălți	87
Cu gândul la doi Traiani	294
„Cu ovajenie”, necazul de la rădăcină	283

„Cugetul’ românesc într-un Bălțirusesc	133
Culbri din „Tulpina Neamului’	141
Cum se face un cavou în Republica Moldova, sau Riscul de a deveni „Ca caz excepțional’	131
„Curierul ...” și bălțenii ne-cititori	98
Cuvînt despre Venedict Papandopolo	177
Cuvinte pentru Dumnezeu	222
De ce Nicolai Chiriluc pentru alegerile de la Bălți	229
De ce nu doresc ucrainenii din Moldova să redevină ucraineni	116
De la Nistru – general, în Kremlin – imperial	107
De Stati amintindu-mi, padșah aş vrea să fiu	268
Debut benefic pentru „Eminescu și universul arxei’	110
Decanul care trăiește	88
Departate de Șamil și mai departe de strămoși	84
Despre comuniști și lapte	245
Dicționarul francez al lui Ion Manoli și elementul românesc în el	169
Dicționarul lui Lucian	240
Direc toarea Elena Harconița și secretul de pe reversul paginii	299

Djohar a pășit în amintirea eternă	103
„Doamna Palaghia” și buruienile de pe mormântul lui Brâncuși	246
Doi primari și o singură „armă”	175
Druță și Vieru între mit și realitate	75
Dumitru Furdui	147
Dumitru Furdui este!	49
Dumitru Moldovanu, în amintire și în „Doctrinile economice”	285
După 350 de ani Buteștiu l rezistă	117
Ecaterina Rotaru-Marșalcovschi	280
„Eminescu integral” la Ipotești	108
Eminescu în porțelan al lui Idiceanu de la Cluj	191
„Eminescu în numismatică” între minunat și impecabil	204
Eminescu în Provence	20
Epoca cumpătată a rectorului Coroliuc	210
Epoca gravată cu cristal	235
Eșecul electoral al „dreptei” bălțene	178
Eugen Coșeriu sărbătorit la Băiți	226
Europenii fără o limbă străină	18

Exc es de botanică și zoologie în „Localitățile Republicii Moldova”	231
Fac torul feminin în viața lui Clinton și în politica lui Lucinschi	142
Familia Mazniuc, martiră în „gulagul” local	134
Fapta nobilă a lui Bazaochi „Arcaș al lui Ștefan”	183
„Fața nevăzută a puterii” a lui Grigore Eremei și Neamul meu făcut într-o sâmbătă seara	264
„Ferestrele” lui Naghiiev cu adevăr murdar	258
Fiu l nu răspunde pentru tata?	74
Fotbaliștii români, presa rusă și... îngenul păzitor Franța necunoscută	69 15
Frende – o nouă fundație	56
Garderoba pădurii la expoziția lui Proțiuk	57
Gânduri coapte și c onc luzii triste în c artea Lidiei Pădureac	265
Gânduri la jubileul lui Eugen Holban	213
Gânduri noi în c ărți și în „Historia”, Ion Cristoiu	257
Gelozia și dorul învechit al mesajului	224
George Piscoc i „Oamenii politici nu pot fi martiri	70
Gheorghe – bunicul, Paraschiva – bunic a nebunica și banditul Petrică	234

Gheorghe Ciocoi, Făleștiul și valoarea Stelei de Erou	273
Gheorghe Popa între calitate și cantități	253
Gînduri despre [Valeriu] Matei și despre ex - ...	139
Grecia antică, grecii contemporani și basarabencile	143
Grecia zice „da”, iar consulul – „ba”	165
Greva cu mai multe cunoscute	36
Giuvaere ale jubileului, amintiri frumoase	90
Hram la Butești	71
Ianîs Strupulis: „Eminescu este unul, incompatibil”	27
Iașul și metalul comemorativ	42
Ideologia stomacală a partidului de guvernămînt	77
Ieșeanul Anatol Ciobanu, somitate necunoscută a genului	190
Igor Popa – omorât și acuzații – achitați	216
Ilarion Matcovschi	200
Imaginile Căprianiei și ordinul „Andrei Pervozvannâi	271
Ion Borșevici, Doctor Honoris Causa	3
Ion Borșevici, între rădăcină și tulpină	277
Irina Minzelevschi și fata de pe „baricadă”	275

Iurie Popa sau Spulberarea confuziei	239
Îi aşteptam şi faptele	114
În căutarea « cămăşilor furate »	10
În spaţiul copilăriei de la marginea oraşului	95
Înainte de scriitor, Nicolae Dabija a fost militar şi ministru	251
Într-un ceas bun „Gazetei de Herţa	45
Între Călmăţui şi Snegur cu un răvaş pe ceea lume	65
Învăţătorul şi prietenul nostru cel mai credincios	125
Jean-Yves Conrad : „Roumanie capitale ... Paris” sau „Bunicul meu a fost român”	289
Jubileul lui Simion Băncilă sau Meditaţie pentru societatea restanţieră	207
Jurnalul unui director de şcoală	171
La ora bilanţului major	217
Lansare de carte la Craiova	194
Lea lea e aici, dar Elena-n stele s-a topit	250
Lei puşini cu istorie miniaturală	60
Leonard Salmen, sau Un kitsch integral al operei lui Eminescu	119
Leonarzii veneţieni din Limbenii Noi	112

Liceanul și savantul Coșeriu s-au reîntâlnit la Bălți	161
„Liderii” lui Mihai Șleahțiuc și alături de o amintire „psihologică”	186
Limba noastră e frumoasă, noi sântem nervoși	138
Limba română la Bălți și microbul „comesiditate”	58
Limba română în Basarabia și „Marele Octombrie”	284
Limbile străine bălțene la 50 de ani sau Epistola scriptum est	288
Litera din cuvântul ofensat	12
Luceafărul în ex-libris	123
Luceafărul în viziunea filatelică a lui Iuri Grecov	99
Mai lungă decât fapta recunoștința	118
Maria Iachim și Margareta Vrâncăeanu la jubileul fără bătrânețe	140
Maria Livîțchi „multidoc tor”	115
Mareșalul și urmașii săi	30
Mazila Teodora [Marte]	269
„Măi omule, pământule”!	59
Mândria Tamarei – în Turnul Fecioarei	286
Medalia Arghezi va reveni acasă de la Lausanne	63
Medalia „Aron Pumnul și Ion Sbiera”	126

Medalia „Eminescu în Italia”	180
Medalii Eminescu în Moldova și în alte țări	6
Medalia „Eminescu la Berlin”	160
Medalia „Eminescu la Craiova”	197
Medalia „Eminescu la Königsberg”	195
Medalia „Eminescu la Lemberg”	196
Medalia „Eminescu la Viena”	159
Medalia „Izvorul Eminescu la Recea Râșcani”	201
Medalia lui Mîkolă	22
Medalia „Masca mortuară a lui Eminescu”	179
Medalia „Monumentele Eminescu la Sângerei și Bălți”	198
Medalia „Monumentul dispărut al lui Eminescu la Cernăuți”; Medalia „Mihai Eminescu și Veronica Micle	129
Medalia „Monumentul Eminescu la Fălești”	199
Medalia „Părinții lui Mihai Eminescu”	128
Medalia „Triumfus spirit latin”, cu Dante și Eminescu	260
Memoria ca sursă vitală a sistemului psihic național (formulări aproximative în aspect evolutiv)	237
Mesaj tainic și înțelept – manualul „Le Roumain”	68
Mihai Comaci	151

Minoritatea ucraineană	78
Minoritatea ucraineană în prag de renaștere culturală	40
Moartea cărturarului	14
Moldovencele la Moscova	92
Moldovenii de la Pușkin la Piotr Mașișev	67
Moldovenii din închisorile Portugaliei	164
Monsieur Emile și regimul totalitar în miniatură	25
Morev pe reversul jubileului bălțean	106
Mormintele Ceaușeștilor între ură și educație creștină	150
Muzee în ghilimele	26
Nea Coca în prezentul fără de sfârșit	136
Necazuri în cimitirul ortodox	121
„Neutralul meu vecin”: Valeriu Cabac la 60 de ani	281
[Nichita] Stănescu numismatul sau „E - un logos în sestertii”	64
Nicolae Chiriluc - businessman, consilier, mecenat	2
[Nicolae] Chiriluc rezistă încă, dar pericolul e mare	135
Nicolae Țâu la lumină, după o „Diplomație în culise”	254
Noi Doctori Honoris causa la Universitatea din Bălți	189

Nostalgia istorică în acțiunile lui Petru Roman	274
„... Nu puneam nici un preț pe viața mea”	17
O carte cît o țară întreagă	31
O fotografie în tîmplătoare ne readuce în casa de la Ipotești	102
O mamă zăludă în căutarea „Luc eafăru lui”	302
O pauză în semicentenarul lui Ion Cațaveică	228
O româncă din anonim	23
O serbare a blocului la Liceul „Ion Creangă” din Bălți	270
Ochii și ... toaleta	276
„Omul în fața muzicii”, alături de Ion Gagim	227
Opera din genericul poveștilor	154
Pantalonii, energia și chinurile consumatorilor	192
Pastișca, benefică lui Eminescu, „... c aci paharul este băut”	295
Pavel Popovschi : 67 de ani+3 gutu=70	247
Pe cine înșelăm ... „alungând” limba ucraineană?	170
Permanent pe baricade, Eminescu	193
„... Plai natal, copilărie” spre Boris Marin cu nostalgie	296
Petru Lucinschi – o enigmă?	72

Poezia rădăcinilor	41
Politica fără spionaj e ca marxismul fără Lenin	82
„Pomul fermecat” și „Răspântiile” în „Limba română”	100
Porțile Franței deschise pentru Blaga	47
Povestea amară a Marianei sau banditismul unor copii de preoți	144
Presa posttotalitară și impactul ei asupra conștiinței cititorului (încercare de analiză sumară)	238
„Prin Basarabia voievodală” de la Freiburg ne-a venit	48
Prințul Paul a ajuns ... la Nistru	83
Profesorul învățăcelului a greșit de două ori	105
Răvaș promis, niciodată trimis	236
Rânduri cu gânduri din „Mirc ea Eliade, romanțier” de Eugen Simion	290
Realizări impresionante și o descoperire amară	287
Rectorul meu	1
Reflecții post-electorale	146
Regele Mihai: „Cunosc prea bine drama Basarabiei”	16
Regina cărții în nord, Biblioteca Universității din Bălți	252
Regret nostalgic	223
Regretul regăsirii	255

Relu-Zamfir Stoian	152
Renașterea culturală a ucrainenilor în pragul dezastrului	109
„Respiro ...” trist spre miezul nopții comunist	221
Resistanța noastră cea mai mare	32
Rezonanțe la eliberarea lui Ilașcu	225
„Rob” bogat în Grecia sau „boier” sărac în Moldova	182
Românii și cecenii	73
Românismul în mineriade	174
Salut, Emil, și adieu, Cioran („Sioran”)	292
Sangheli pe „mausoleu”, Morev pașală și „Curierul” Înjunghiat	113
Sangheli și episodul al doilea prezecerea	76
Savantul Damian Bogdan	249
Să fim atenți ce fel de piese colecțăm...	120
Schițele eminesciene ale lui Oleg Grădinaru	181
Scrisoare lui George Pisicoci	214
Scrisoare lui Nicolae Dabija	262
Scurt popas în „Petrogradul” bălțean	104
Securitatea îl arestează pe Chirilciuc ...	215

Serafim Urecheanu privit de la distanță	242
Setul de medalii „Eminescu Integral”	101
Sexagenarul Valentin Jitaru sau Românismul catifelat bălțean	243
„Sfântul neamului românesc” sau Mama lui de consilier	298
Silviu Berejan, academicianul fără vârstă	130
Sindromul Maricica	145
„Sîntem dintr-un vechi triumf	24
Snopit în bătaie, Igor Popa a murit în incinta poliției din Drochia	127
Socialiștii și comuniștii au reocupat Bălțutul De această dată în mod legal	79
Solitară și neglijată, „Bătălia pentru demnitate”	272
Spațiul românesc	46
Spitalul de pe vârful Bălțului	93
Spre Eminescu cum a fost	209
Spre Rică, doar cu gândul	137
Stănescu numismatul sau „E - un logos în sesterți”	256
Străjerul de la Putna	34
„Suntem de-ai noștri ...” sau Moștenirea doamnei	

Maria	124
„Surprize, surprize” și cămila din noi	211
„Și te sărut pe tine, Mamă”, acel copil al României Mari	266
Ștefan cel Mare, la Bălți, între „ocupația română” și cravatele roșii	282
Ștefan cel Mare, poftit la „slujba comunistă”	297
Taras Șevcenko „a sosit” la Bălți	241
Te aștept să revii, „Noapte bună, copii	233
„Terra Moldaviae” după primul pas	52
Teze și antiteze ortodoxe	39
Tradițiile naționale	219
Tricolorul de la 1966 al lui Gheorghe Muruziuc	81
Tristă perspectivă pentru noi în istoria Ucraine	202
Tristețe și bucurie la un jubileu	212
Tristețea psihiatrilor bălțeni și pericolul SIDA la demnitarii chișinăueni	163
Tudor Cemenchi, director-diriginte, în amintiri și în prezent	267
Ucraina, vecina de la „margine”	293
ULIM între uliu și olimp	91

Ultima amintire despre Bălți	230
Un catalog despre Lucrașii sau un secol în medalii	50
Un crucifix pe oasele martirilor	37
Un gând inexistent pe raza universului	97
Un grup de studenți cu ochii în lacrimi	35
Un Lebed există, iar un Lebedesc nu – nu	66
Un mic necrolog pentru Petru Tudoreanu	188
Un strigăt spre ceruri	208
Universitatea de Stat „Alec u Russo” din Bălți – 60	7
Vama Sculeni : exces de abuzuri	54
„Viața și moartea” de Petru Lucinschi sau „Cum ne-am măcinat sănătatea pentru niște nimicuri	278
Victor Morev vecinul meu	111
Vidrașcu și „Litera”, ca o reducere a culturii	279
Vladimir Barabulă – pedagogul de ieri, scriitorul de azi	184
Vocabula „evreu”, noi și restul lumii	291
Voroniv și pericolul „fetei mari”	301
Vrajba de „sus” și prostia de „jos”	220

C U P R I N S

În loc de argument	3
<i>Elena Harconița. Domeniile de excelență ale lui Iulius Popa</i>	3
Refined areas of Iulius Popa	6
Rigori intelectuale și pasiuni cărțurărești	10
<i>Iulius Popa. Confesiuni</i>	10
Confessions	12
<i>Ion Borșevici. Împătimitul de anticariat și rarism</i>	16
The great antiquarian and lover of rarities	18
<i>Silviu Berejan. Un discipol sui generis</i>	20
A disciple sui generis	22
<i>Gheorghe Popa. Despre vocația de jurnalist și nu numai a lui Iulius Popa</i>	24
<i>Ion Manoli. Să-ți fie vizitată Biblioteca cât mai des și decît mai muți...</i>	27
May as many people as possible visit your Library as often as possible...	27
Interviuri cu Iulius Popa	29
„Mușc”, pentru că mă doare...”	29
„I bite”, because it hurts me ...”	33
În ochii lumii a idoma unui solitar	38
In the eyes of people like a lonesome	40

Iulius Popa pe paginile ziarului „Спрос и Предложение”	43
O permanentă invitație la meditație	53
Fragmente răzlețe din publicistica lui Iulius Popa	53
„Din copilărie venim, tot la ea sperînd să revenim”	
Iconografie	59
Bibliografie	65
Monografii	65
Articole	68
Personalii	95
Colecția bibliofilului	108
Maria Dogaru. Setul de medalii „Eminescu integral”	108
<i>Vasile Secrieru</i> . Expozițiile de cartieră la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți	110
<i>Valentina Topalo</i> . Cărțile au un destin fericit	114
Bookc have a happy desting	117
<i>Valentina Topalo</i> . Mirifice porți ale colecției bibliofile	120
<i>Valentina Topalo</i> . Din toată inima	126
<i>Larisa Roșca</i> . Univers spiritual	130
<i>Natalia Lunic</i> . Donația bibliofilu lui Iulius Popa	135

Despre pasiunea de bibliofil (Gh. Calamanciuc,

D. Mihail, A. Reniță, E. Haham, I. Matcovschi, V. Jitaru, L. Bescioțnâi, V. Colesnicov, P. Roman)	142
Profesorul „Eminescianei” în aprecierea învă- țăceilor (spicuri din tezele elevilor)	147
Cărți călătore poposind în Biblioteca lui Iulius Popa	152
Cărți cu autografe celebre	156
Cărți cu autografe istorice	163
Index de nume	177
Index de titluri	182